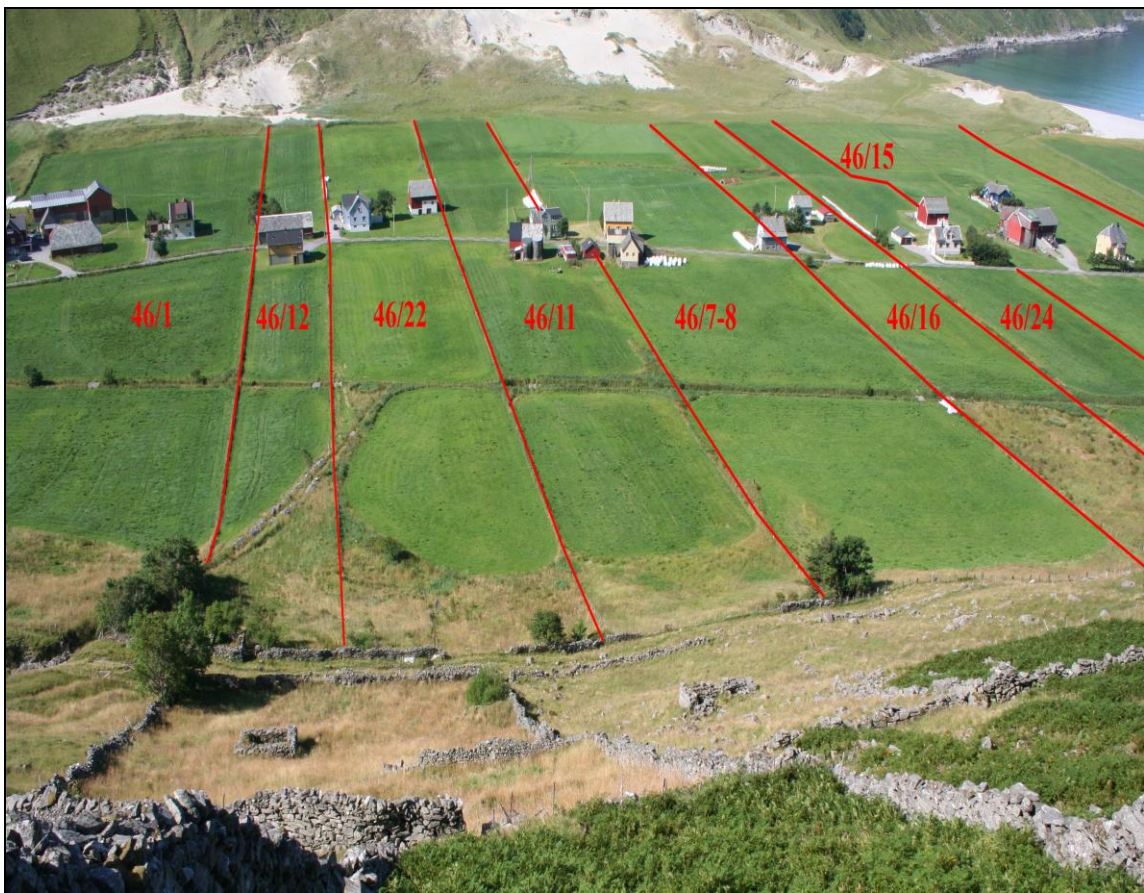

Hoddevik i Selje

Tiltaks- og skjøtselstilrådninger for enkelteiendommer

Ingvild Austad og Leif Hauge

R-NR 03/2010
Avdeling for ingeniør- og naturfag

”Hovdevika var klostergods, senere hospitalgods. I 1840-50åra kjøpte alle 8 brukarane gardane sine. Sume vart kløyvde straks etter, så der var 13 bruk til utskifting i 1870-åra. Av dei var 3 ”heiljorder” kvar på 1/8 del av garden. Garden må alt før 1520 ha vært skift i 4 bruk. Den gamle bruksmåten på Hopreitane provar det. 1522 var her 6 brukarar, 1626 var her 8 og 11 i 1667, med ei landskyld på 5 v. 1 pd fisk. Då sådde dei 26 t. korn og hausta 69t og fødde 104 kyr og 11 hestar. Frå 1700 av gjekk talet på brukarar ned i 8 att. .... Etter segna skulle dei fire brukarane i si tid ha utskift berre åkrane og næraste slåttemarka. Resten av slåttemarka var kasteteigar”. Os (1957).

 HØGSKULEN I SOGN OG FJORDANE	<h1 style="text-align: center;">RAPPORT</h1> <p style="text-align: center;">Postboks 133, 6851 SOGNDAL telefon 57676000 telefaks 57676100</p>
---	---

TITTEL Hoddevik i Selje. Tiltaks- og skjøtselstilrådninger for enkelteiendommer	RAPPORTNR. 03-2010	DATO 10.04.10
PROSJEKTTITTEL Nasjonalt kulturlandskap	TILGJENGE Åpen	TAL SIDER 102
FORFATTAR Ingvild Austad og Leif Hauge.	PROSJEKTTLEIAR/-ANSVARLEG Ingvild Austad	
OPPDRAKSGJEVAR Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Landbruksavdelinga	EMNEORD Kulturlandskap, kulturmarker, skjøtelsesplan	
SAMANDRAG Hoddevik – Liset i Selje kommune er valgt ut som et av 20 verdifulle kulturlandskap i Norge. Bakgrunnen for utvelgelsen var et særpreget kystkultur-landskap med et høgt biologisk mangfold. Denne rapporten omhandler de enkelte gårdsbrukene i Hoddevik. Hoddeviks historie, generell situasjons-beskrivelse og skjøtselstiltak blant annet av sameiget i dalen og fellesareal, er beskrevet i egen rapport. Hovedhensikten med skjøtelsesplanen er å sikre landskapet slik det fremstår i dag, men også å rehabilitere deler av de gamle kulturmarkene, naturengene- og naturbeitemarkene. Skjøtelsesplanen skal gi en faglig og praktisk plattform for konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak for å ta vare på det spesielle kulturlandskapet på gårdene, og være et utgangspunkt for utarbeiding av konkrete avtaler med gårdbrukerne.		
SUMMARY Hoddevik – Liset i Selje was in May 2009 chosen as one of the most valuable cultural landscapes in Norway. This report is a management plan for central parts of the cultural landscape at Hoddevik. The main aim in the plan is to mainly conserve the cultural landscape as it is today, and restore parts of the old meadows and pastures with semi-natural vegetation types.		
PRIS 150,-	ISBN 978-82-466- 0118-2	ANSVARLEG SIGNATUR Tarald Seldal (sign.)

FORORD

Desember 2008 ble Hoddevik – Liset i Selje kommune foreslått valgt ut som et av 20 verdifulle kulturlandskap i Norge av det Nasjonale utvalget som sto for utvelgelsen (Statens landbruksforvaltning, Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning 2008). Endelig vedtak ble tatt av Miljøverndepartementet og Landbruks- og Matdepartementet våren 2009 med oppstart 28. juni 2009.

Bakgrunnen for utvelgelsen av Hoddevik-Liset-området var et særpreget kystkulturlandskap med et høgt biologisk mangfold. Området omfatter noen av de mest spesielle og best bevarte kulturlandskapene i Sogn og Fjordane. Gårdene i Hoddevik representerer typiske naturressurs-utnyttings-profiler fra fjord til fjell med innmark, utmark- og ”fjell”. Husdyrbeiting gjennom tusener av år har formet de karakteristiske naturbeitemarkene og lynchheiene. Terrengdekkende myrer som karakteriserer de høgereliggende områdene har vært viktige torvtakingsområder, og sporene i vegetasjon og landskap er ennå tydelige. I tillegg representerer disse gårdene det typiske kombinasjonsbruket; dvs. store deler av næringsgrunnlaget kom fra havet. Nærhet til hav ga også grunnlag for å utnytte ekstra ressurser som tang og tare både til husdyrfôr, gjødsel og/eller i næringssammenheng (aske fra tarebrenning ble brukt som tilsatsmiddel i stentøyproduksjon og ved jodproduksjon).

I følge Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk og Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim, skal de utvalgte kulturlandskapene være ”kulturlandskapssmykker”. Områdene vil bli sikret midler som tilfaller gårdbrukere og andre som sørger for å ta vare på kulturlandskapsverdiene i disse områdene. Forvaltnings- og skjøtselsplanene skal forankres i de respektive kommuneplanene, og utarbeides og gjennomføres i tett samarbeid med grunneiere og brukere i området.

Denne rapporten omhandler gården Hoddevika i Selje, i første rekke kulturlandskap og kulturmarker knyttet opp mot landbruket.

Flere grunneiere og gårdbrukere i Hoddevik har bidratt med innspill til skjøtselsplanen. Vi har fått viktige innspill og korreksjoner fra Halfdan Hoddevik, Jan Ove og Grete Hoddevik, May Britt Ervik, Sverre Hoddevik, Harald Hoddevik, Leslie Hoddevik, Torkild Strandvik, Geir Magne Hoddevik og Magne Hoddevik. Otto Peder Slettemark, Halfdan Hoddevik, Jan Ove og Grete Hoddevik har ellers spesielt bidradd med informasjon om dalens historie, lokale stadnavn, i tillegg til eierforhold. I dagens kartverk er det flere feil, - og vi kan ikke garantere at vi har fått rettet opp samtlige.

Denne rapporten omhandler de enkelte gårdsbrukene i Hoddevik. Hoddeviks historie, generell situasjonsbeskrivelse og skjøtselstiltak blant annet av sameiet i dalen og fellesareal, er beskrevet i egen rapport.

Hovedhensikten med skjøtselsplanen er å sikre landskapet slik det fremstår i dag, men også å rehabilitere deler av de gamle kulturmarkene, naturengene- og naturbeitemarkene.

Skjøtselsplanen som denne rapporten omfatter, skal gi en faglig og praktisk plattform for konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak for å ta vare på det spesielle kulturlandskapet på gårdene, og være et utgangspunkt for utarbeiding av konkrete avtaler med gårdbrukerne. Planen skal være praktisk gjennomførbar.

Høgskulen i Sogn og Fjordane ved professor Ingvild Austad og førsteamanuensis Leif Hauge har utarbeidet skjøtselsplanen. Bachelorstudent Ståle Sørensen har utført deler av feltregistreringene og bidradd med viktige innspill til skjøtselsplanen. Arbeidet med skjøtselsplanen har vært finansiert av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane henholdsvis Landbruksavdelinga og Miljøvernavdelinga.

Sogndal, april 2010.

Ingvild Austad og Leif Hauge

INNHold

1.0 INNLEDNING	6
1.1 Bakgrunn	6
1.2 Målsetning	8
2.0 DELOMRÅDER	9
3.0 ENKELTEIENDOMMER	10
3.1 Hoddevika 46/1 og 46/25	12
3.2 Hoddevika 46/2	17
3.3 Hoddevika 46/3	21
3.4 Hoddevika 46/4	25
3.5 Hoddevika 46/5	29
3.6 Hoddevika 46/6	32
3.7 Hoddeviks 46/7-8	37
3.8 Hoddevika 46/9	42
3.9 Hoddevika 46/10	48
3.10 Hoddevika 46/11	54
3.11 Hoddevika 46/12 og 46/27	58
3.12 Hoddevika 46/13 og 46/18	62
3.13 Hoddevika 46/14	67
3.14 Hoddevika 46/15	72
3.15 Hoddevika 46/16	77
3.16 Hoddevika 46/17	81
3.17 Hoddevika 46/20	87
3.18 Hoddevika 46/21	90
3.19 Hoddevika 46/22 (23)	92
3.20 Hoddevika 46/24	94
4.0 FELLESBEITEMARK VED SANDMÆLEN OG REITANE	98
5.0 PRIORITERTE OMRÅDER	99
6.0 REFERANSER OG KILDER	102

1.0 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Gårdene i Hoddevik med sentrale innmarksareal, tilgrensende inn- og utmarksareal, heimestølsområdet i Dalen, og hei og fjellområder, utgjør en viktig jordbrukshistorisk helhet med stor pedagogisk verdi. Gårdene utgjør en liten grend som trolig tidligere har fungert som en helhet med fiskeplasser-, jakt-, torv- og beiterettigheter i utmarka. Gårdene representerer kombinasjonsgården med jordbruk og fiske, og har en karakteristisk kystgård-profil med utnytting av naturressursene fra havet (fisk, tang, tare), åkerareal, innmarksenger og utslåtter, til fjell (støler, beitemark, torvtaks-myrrer, lynchhei og jakt).

Til tross for at det er få aktive gårdbrukere i Hoddevik i dag, fremtrer området som et landbruksområde i aktiv drift. Dette gjelder i første rekke de sentrale innmarksområdene i dalbunnen, delvis lisdene. Området er oversiktlig, stort sett snautt, og de ulike steinoppleggene (steingarder, bakkemurer, buråser, rydningsrøyser, murer etter bygninger og steinstolper) som Hoddevik har så mye av, er tydelige i landskapet. Førsteinstrykket er at det er lite gjengroingsareal eller inngrep i dalen. Gjengroingen er imidlertid noe mer omfattende når områdene ses på i detalj. Mindre plantinger med sitkagran (*Picea sitchensis*) setter sitt preg på landskapet ved heimestølsområdet i Dalen ved nedkjøringen til dalen gjennom Kleiva. Her kan man også se ukontrollert spredning av sitkagran på utmarksarealene. Sitkagranplantefeltene utgjør en økologisk og en visuell "forurensing" i området, samtidig som de skjuler viktige steinstrukturer og kulturminner. Større trær nær steinstrukturer kan destabilisere disse ved rotsprengning. Ellers finnes et par mindre plantefelt nede i selve dalen, men her er spredning av sitkagran liten. Det er også en del oppslag av einer (*Juniperus communis*) i beitemarka.

I lisdene på sørsiden har mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) begynt å bli et omfattende problem, mens kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*) gjør seg gjeldende på sanddyner, strandenger og enkelte private teiger. Marehalm (*Ammophila arenaria*) binder sanden godt i sanddynene, men beites bare i begrenset grad og da som svært ung. Ellers får den stå i fred og får stadig større utbredelse og hindrer oppslag av annen vegetasjon i feltsjiktet. Marehalm, mjøddurt og kystbjørnekjeks forringer generelt beitekvaliteten i området. På enkelte eiendommer er det en del oppslag av mytistel (*Cirsium palustre*) og andre tistel-arter (*Cirsium* sp.). Det finnes noen innmarksareal i dalbunnen som ikke blir drevet. I første rekke gjelder dette kantsoner og mer marginale areal i utkantene av engarealene enten på sterkt sandholdig jordsmonn (sørsiden), eller på skrånende terreng (nordsiden). Manglende slått fører til opphoping av biomasse og dermed til både friskere og mer næringsrikt jordsmonn, noe som igjen fører til kraftigere vegetasjon bl.a. av hundegras, eng- og krattlodnegras og mjøddurt (se fig. 1).

I lisdene mot nord er det einstape (*Pteridium aquilinum*) som kommer inn på tidligere slåtteeng, slåttemark og naturbeitemark, og i urer/blokkmark. Einstape er problematisk, delvis fordi den hindrer annen vegetasjon i å utvikle seg, samtidig som den forringer beitet. I øvre del på nordsiden har røsslyng (*Calluna vulgaris*) begynt å invadere tidligere engareal. Røsslyngområdene er, slik vi ser det, foreløpig ikke noe problem her, tvert i mot kan etablering av mindre parti med kystlynghei være et positivt innslag, og supplere de øvrige kulturmarkstypene. Røsslyngen må imidlertid skjøttes gjennom brenning og beiting. Lengst i nordvest ser vi en begynnende skoetablering [platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), hassel (*Corylus avellana*) og rogn (*Sorbus aucuparia*)]. Slik denne skogen fremstår i dag er den foreløpig ikke noe problem, men skoetablering i dette området (og generelt i dalen), må overvåkes. På marginal mark som ikke slås eller beites intensivt, har det utviklet seg et kraftig

feltsjikt av hundegras (*Dactylis glomerata*), men særlig av eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*). Etablering av eng- og krattlodnegras kan ses på som et tidlig suksesjonstrinn. Også disse artene forringer beitet, samtidig som et ustelt (dårlig nedbeitet feltsjikt), trolig forsterker flått-bestanden som i dag har blitt et helseproblem flere steder i landet. Jo mer velstelt et kulturlandskap er (innmark og utmark), jo mindre flått. Ulike tiltak som slått og brenning kan trolig minke flått-bestanden.

Dalformen og det åpne landskapet gjør at brukssporene i vegetasjon og landskap er mange og varierte i hele området. Dette gjelder både rester etter gamle bygninger (driftsbygninger, utløer, kvernhus, gardfjøs, ”stølshus” og sommerfjøs, steinopplegg (rydningsrøyser, steingarder, bakkemurer), steinstolper, og ikke minst spor i vegetasjonen som urterik, lyskrevende engvegetasjon.

Steinarbeidene som karakteriserer området i dag, er svært tydelige, og medvirker til at landskapet får en spesiell karakter. Tekniske strukturer er viktige visuelle element, samtidig som de også gjør landskapet kulturhistorisk lettere å lese og forstå.

Fig. 1. Fotoet illustrerer at deler av innmarksarealene i skråningen mot buråsa som går på nordsiden av dalen ikke blir slått. Også på sørsiden av dalen er det de best arronderte og flateste arealene som blir slått maskinelt. Teigstykker som grenser inn mot Sandmælen hvor det er mye sand i jorda, eller hvor marka skråner, blir bare beitet eller ligger brakk.

1.2 Målsetting

En har i denne skjøtselsplanen i samråd med eiere og brukere i Hoddevik tatt som utgangspunkt at området i første rekke skal tas vare på slik som det fremstår i dag, dvs. med maskinell slått av dagens kulturengarealer. Det vil imidlertid være ønskelig med slått også av brakklagte teigstykker, randsoner og ”bratte” restareal (skråninger) som ikke blir skjøttet i dag. Dette både for å hindre spredning av uønskede arter [mjøduert, høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*) og kystbjørnekjeks], og for å gi et mer tiltalende og velstelt inntrykk (fig. 1). På samme måte er det aktuelt med mer intensiv drift av artsrike beiteenger (sterkere beitepress og evt. slått) både for å ta vare på eksisterende artsmangfold og for å øke dette. Dette er det redegjort for på de enkelte eiendommene. Skjøtselstilrådninger for Sandmælen og Reitane (sameige), fellesbeitearealene, samt buråsene, er beskrevet i egen rapport (Austad & Hauge 2010). Dette er verdifulle areal og som bør prioriteres med tanke på skjøtsel. I tillegg er naustområdet og heimestølsområdet fremhevet som verdifulle, kulturhistoriske bygningsmiljø og bruksområder som er viktige å ta vare på i det helhetlige kulturlandskapet som Hoddevik utgjør.

Det kan også være aktuelt med spesielle skjøtselstiltak i forhold til mjøduert, einstape og kystbjørnekjeks (se vedlegg 5 i Austad & Hauge 2010). I tillegg kan det bli viktig å kontrollere enkelte problematiske spredningskjerner med einstape (ur, rasmark og berg), gjennom slått eller brenning. Det blir opp til eiere og brukere å gjennomføre skjøtselstiltakene og evt. gradvis å utvide skjøtselsområdene.

De varierte og omfattende gamle steinstrukturene er viktige historiske dokument i dette landskapet. Å ta vare på flest mulig av disse sporene gjennom å sikre dem mot forfall, er et viktig mål. Dette vil imidlertid kreve store økonomiske ressurser da steinstrukturene er mange, og begynnende forfall er tydelig flere steder.

Det vil være helt avgjørende for at skjøtselsplanen skal bli vellykket at grunneierne deltar i arbeidet med sin praktiske erfaring og kompetanse.

Kort kan det sies at målsetningen med skjøtselsplanen er:

- 1) å sikre aktiv jordbruksdrift i dalen og skjøtte innmarksarealene
- 2) å sikre og synliggjøre grenselinjene mellom innmark og utmark
- 3) ta vare på spesielle områder med artsrik natureng og naturbeitemark og forsterke artsmangfoldet
- 4) å finne frem til gode skjøtselstilrådninger for sameie-arealene på Sandmælen og Reitane
- 5) å sikre og vedlikeholde karakteristiske steinopplegg
- 6) å hindre spredning av uønskede arter

Skjøtselsplanen omhandler 20 gårdsenheter. Arealene på hvert gårdsbruk er beskrevet med brukshistorie, situasjonsbeskrivelse, ønsket tilstand, restaureringstiltak og årlig skjøtselstiltak.

2.0 DELOMRÅDER

Hoddevikdalen kan deles inn i ulike skjøtselssoner/delområder når det gjelder drift, tilstand og skjøtelsbehov. Skjøtelsområdene omfatter både private eiendommer og fellesareal/sameige. Områdene er også knyttet opp til ulike høgdesoner og drift. Følgende soner er brukt, se fig. 2.

Sone 1a = sentrale innmarksareal i dalbunnen på nordsiden av dalen, lavere enn kote 25/50m.

Sone 1b = sentrale innmarksareal i dalbunnen på sørsiden av dalen, lavere enn kote 25/50m.

Sone 2a = utmarksareal/marginale innmarksareal, tidligere beskrevet som hjemmehavnegang (inkl. slåtteenger) på nordsiden av dalen ovenfor burås mellom kote 25/50 og 125-150m.

Sone 2b = utmarksareal/marginale innmarksareal, tidligere beskrevet som utslåtter (nå beiteenger) på sørsiden av dalen ovenfor burås mellom kote 25/50 og 175-200.

Sone 3 = stranden, Sandmælen og Reitane inkl. buråser på nordsiden og sørsiden

Sone 4 = naustområdet med båtstø, tidligere tare- og fisketørringsplasser (klippfisk)

Sone 5 = heimestølsområdet i Dalen, ca. 200m- 230 m.oh.

Sone 6 = utmarksområder ellers inkl. torvtakingsområder på Hoddevikfjellet

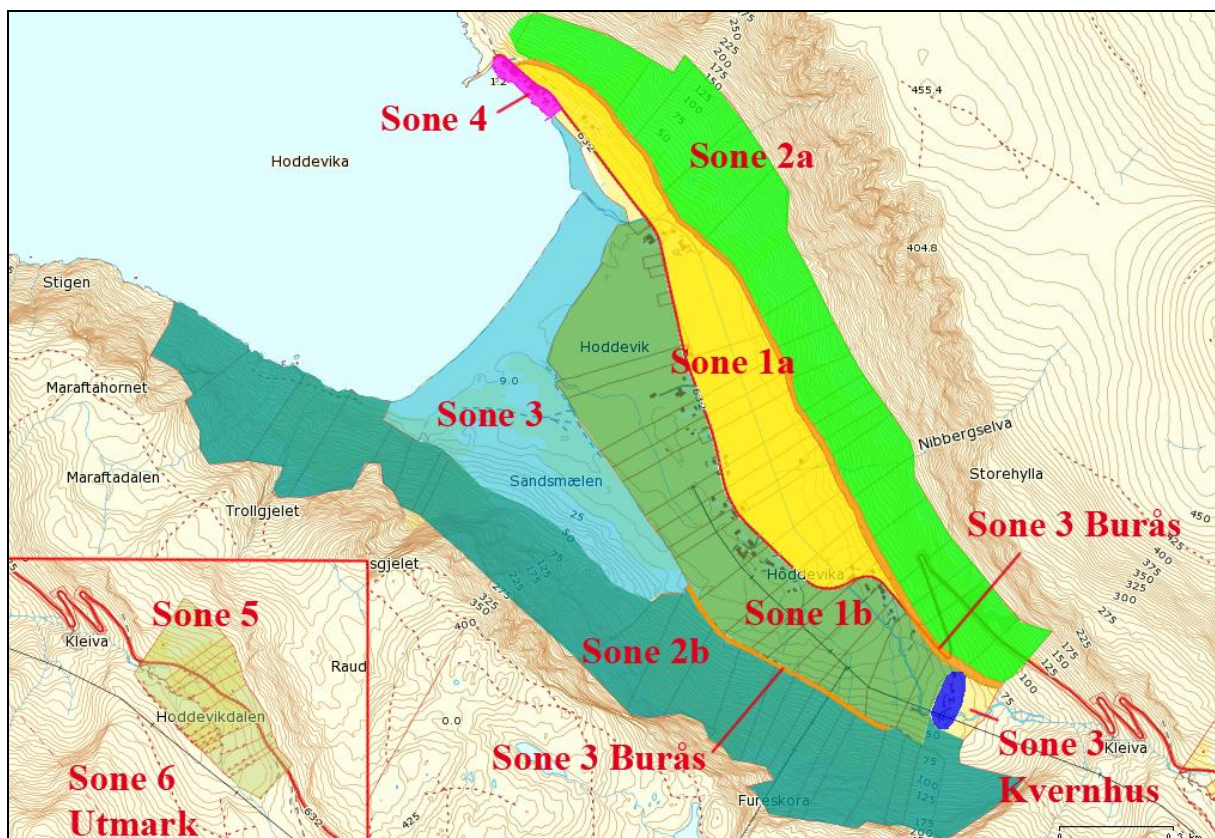
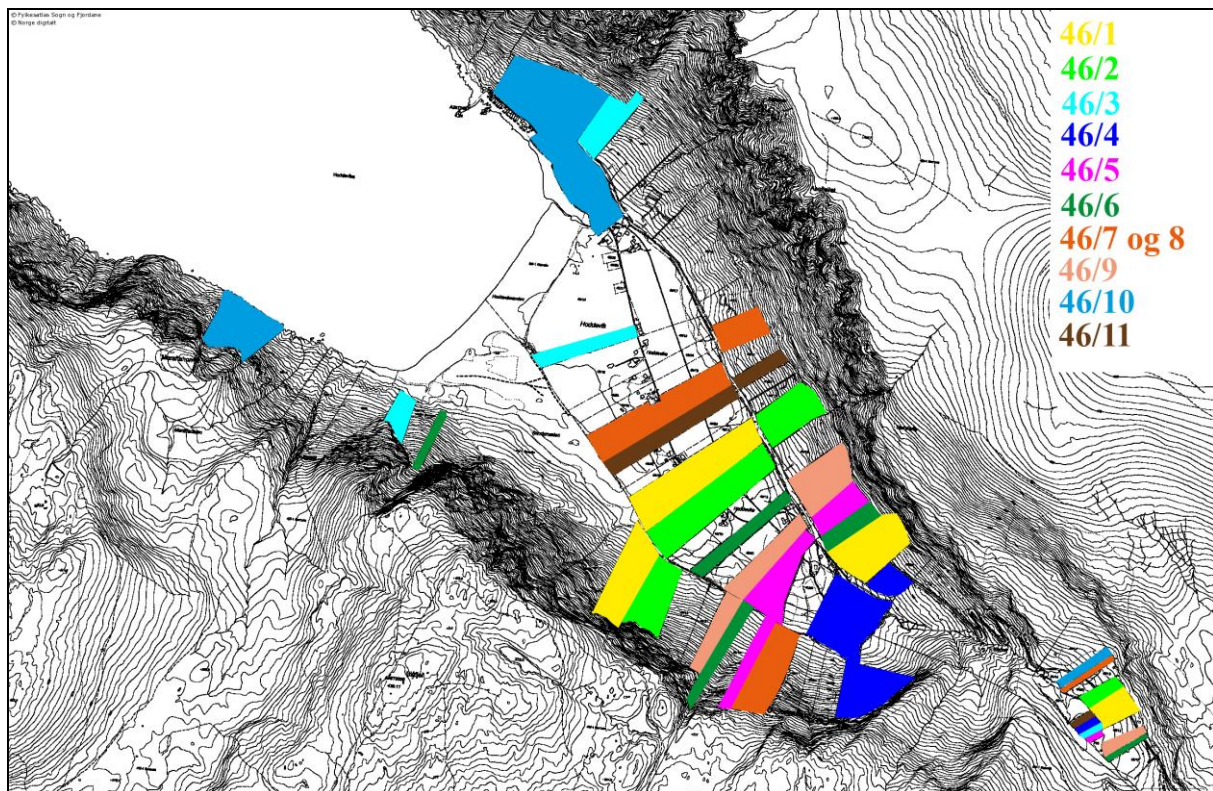

Fig. 2. Kart med oversikt over de ulike sonene.

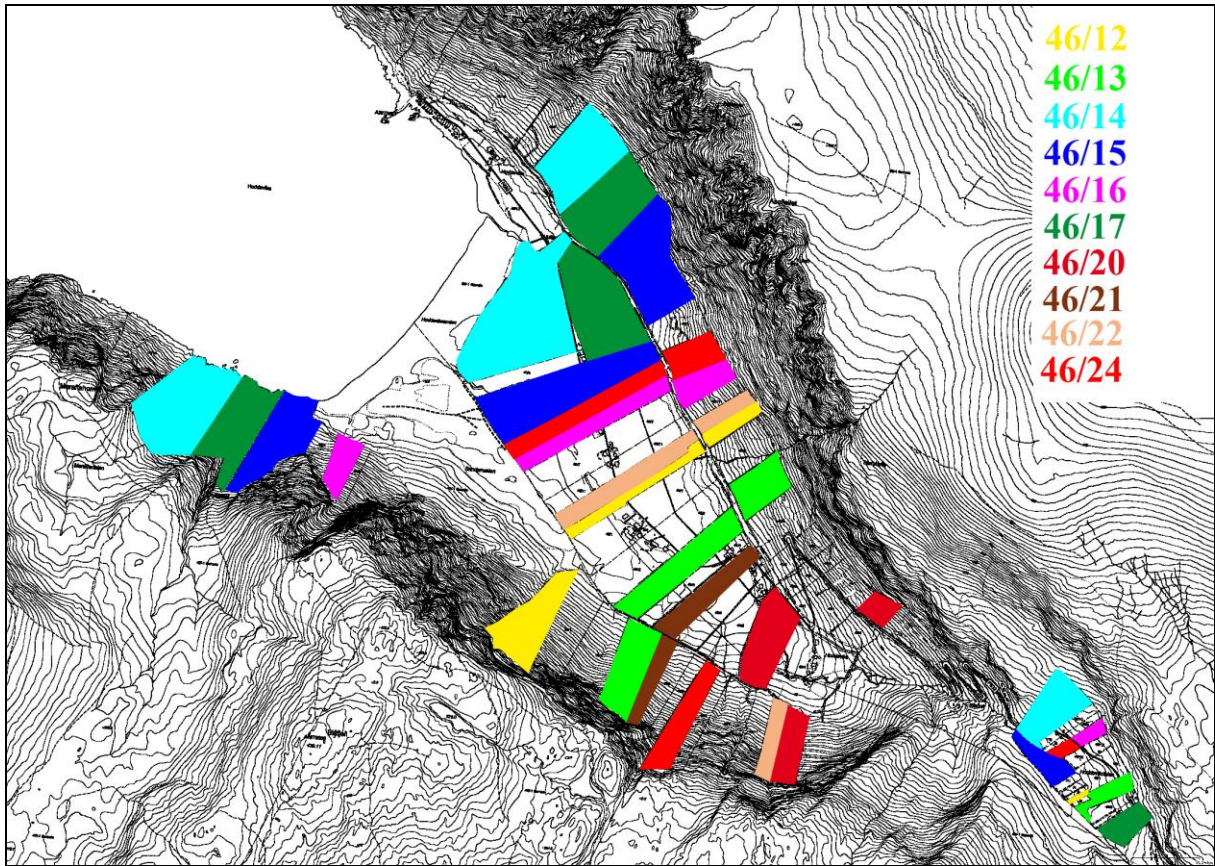
3.0 ENKELTEIENDOMMER

20 gårdsbruk er lokalisert i Hoddevik. De fleste av gårdsbrukene har innmarksteiger i dalbunnen (sone 1a, b), beiteareal og utslåtter i lisdene (sone 2a,b), beitemark/skog i Kleiva (sone 2a) og heimestølsområdet i Hoddevikdalen/Dalen (sone 5)(se fig. 3ab).

De enkelte teigene på gårdsbrukene er beskrevet mht. lokalisering, arealbruk/drift, tilstand, potensiell utvikling, samt restaurerings- og skjøtselstiltak. Innledningsvis er 1949-jordbrukstelingen gjengitt for hvert enkelt gårdsbruk. Dette gir viktig bakgrunnsinformasjon spesielt i forhold til beitedyr. Lokale stedsnavn er brukt der det har foreligget opplysninger om dette.

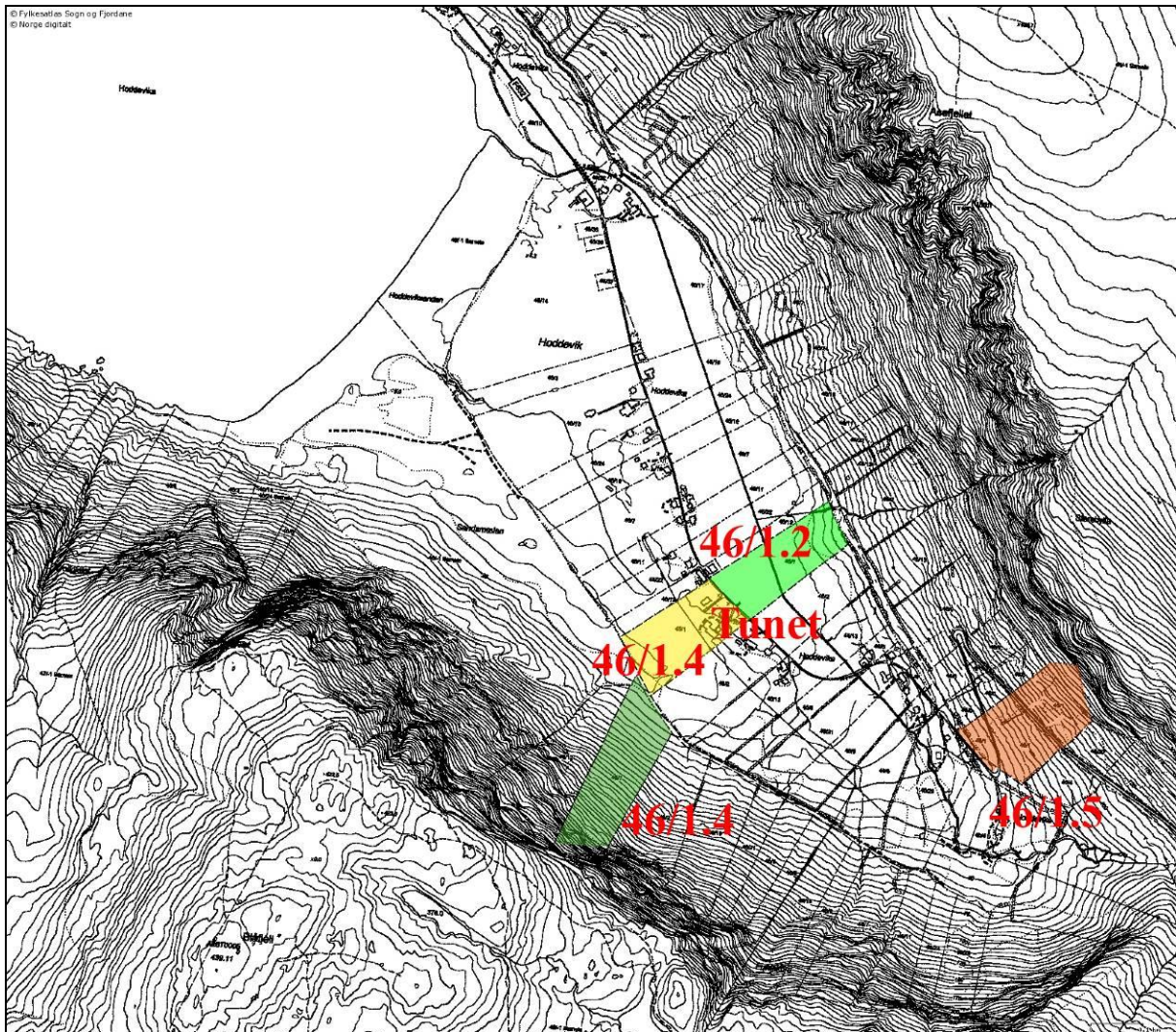

Figur. 3a. Oversiktskart med gnr. 46/1-46/11 (enkelteiendommene).

Figur 3b. Oversiktskart med g.nr. 46/12- 46/24 (enkelteiendommer).

3.1. Hoddevika 46/1 og 46/25 "Søgarane"

Figur 4. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/1 i Hoddevik.

Eier er i dag Signe Hoddevik Sandberg som bor fast på gården, mens bruker er Sverre Leikanger. Gården ligger midt i dalen med tunet på sørsiden av vegen, og har et større innmarksareal i sør som grenser opp til flyvesandfeltet, og et større sammenhengende innmarksareal på nordøst-siden av vegen oppdelt av elva (fig. 4). I tillegg har gården en teig i lisen i sør, et større areal ved Kleiva (fig. 5) og teig i heimstølsområdet i Dalen (fig. 6). De to siste arealene deles opp av vegen i flere, mindre teigstykker. Til sammen beskrives 5 ulike areal i tillegg til tunet. Området er registrert i en bacheloroppgave (Sørensen 2009).

Historie:

I 1949 ble det dyrket bygg på 0,3 daa og poteter på 3,3 daa. Eng til slått ble oppgitt til å være 41,9 daa natureng på innmark i tillegg til 12 daa eng på dyrket jord. 2,5 daa kulturbeite inngikk også i et totalt jordbruksareal på 60 daa. Gården hadde 1 hest, 7 kyr, 2 kviger 3 kalver, 15 søyer, 2 værere og 12 lam, 1 svin og 5 høns, 5 sølvrever med 12 valper. Det var 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre, 1 høyvogn og 1 separator på bruket.

46/1.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet ligger på sørvestsiden av veggen og har i alt 6 bygninger hvor to er skilt ut med eget br.nr. og benyttes til overnatting (for surfere). Mot veggen er det plantet en hekk av sitkagran og det er anlagt en hage. Bygningsmassen er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/1.2 Innmarksareal på sørsiden av veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er på 24 daa fulldyrket mark som slås maskinelt (rundballer). I sør grenser marka til flyvesandfeltet som dekker ca. 30% av dette arealet. Her er det åpne sandfelt og oppslag av marehalm (*Ammophila arenaria*). Steinrøys i sør-øst har tett oppslag av nesle (*Urtica dioica*). Det er steinstolper i deler av grensegjerdet mot veggen.

Potensiell utvikling: Trolig kultureng i drift som i dag. Areal lengst i sør er ikke i drift.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng på størst mulig areal.

Restaureringstiltak: Rydding av stein.

Skjøtselstiltak: Maskinell slått av størst mulig areal. Arealene kan med fordel beites vår og høst. Åpne sandareal med marehalm bør slås med lettere maskinelt utstyr, evt. manuelt år om annet.

46/1.3 Innmarksareal på nordsiden av veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet deles opp i to teiger av det kanaliserte elveløpet. Totalt er arealet på 24 daa. og utgjør en relativt artsfattig kultureng. Enga slås. De øvre delene av arealet, ca. 20% som grenser opp mot buråsa, slås ikke. Her er blant annet oppslag av mjødurt (*Filipendula ulmaria*). Heller ikke kantsonen som grenser til elva blir slått. Her vokser enkelte lauvtrær. Steinstolper er brukt i gjerdet mot naboeiendom (46/12). Også i grenselinjen mot råsa vokser enkelte lauvtrær av rogn (*Sorbus aucuparia*) og platanlønn (*Acer pseudoplatanus*). Det er rester etter et gardfjøs i råsa. Opphøyninger på eng vitner om en gammel veg/sti, og her finnes også steinopplegg (røyser).

Potensiell utvikling: Størstedelen av arealet vil trolig fortsatt bli drevet som kultureng. Det vil fortsatt være areal som ikke slås ved elv/bekkeløp og i overkant av teigen, noe som vil føre til spredning av uønskede arter ut i kulturenga.

Ønsket tilstand: Veldrevet kultureng hvor øvre del ønskes utviklet til mer artsrik slåtteng. Steinstolper, burås og gardfjøs bør være synlige i landskapet.

Restaureringstiltak: Slått av det øvre teigstykket med lettere maskinelt utstyr med etterraking for å ta ut gammel, opphopet biomasse.

Skjøtselstiltak: Årlig maskinell slått (traktor) av de største arealene. Slått av de øvre engarealene med lettere maskin (to-hjulstraktor), evt. ljaslått. All biomasse må fjernes fra området. Vedlikehold av steinstrukturer og bygningsrester er viktig. Slått inntil steinstolper, steingard og røyser, og generelt inntil gjerder og langs bekk/elv, er ønskelig. Arealet kan med fordel vår- og høstbeites.

46/1.4. Beitebakke i lisen på sørsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet omfatter drøyt 30 daa, og strekker seg opp til godt over 300 moh. på sandholdig jordmonn, delvis med et mindre flyvesandfelt i nedre del. De nedre delene av teigen er godt nedbeitet, men oppslag av mjødurt finnes. Rekker av stein som ligger i grabakken kan være rester etter et tidligere grensegjerde (Sørensen 2009).

Potensiell utvikling: Feltsjiktet på deler av teigen er sparsomt utviklet og er sårbart for erosjon (tråkksår og liggeplasser). Ustabil flyvesand påvirker området. For hardt beitepress kan føre til en uheldig utvikling. Øvre deler vil få mjødurttinvasjon, senere lauvskog.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beiteeng med artsrik engvegetasjon i de lavereliggende områdene.

Restaureringstiltak: Ingen, evt. kan en vurdere manuell rydding av mjødurt. Særlig et parti i øvre del virker som spredningskjerne. Stein Stolper kan evt. rettes opp og utnyttes i et nytt gjerde for evt. å styre beitingen.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeiting som i dag, fortrinnsvis vår og høst. Manuell etterrydding av mjødurt og andre beiteprefererende, uønskede arter i nedre deler (opp til ca. 125 moh.). Overvåking av erosjonsspor.

Figur 5. Område 46/1.5. Plantefelt i Kleiva med beiteeng. I tillegg til areal på 46/1, ses areal tilhørende 46/20 lengst til høyre (delvis open beitemark).

46/1.5. Plantefelt i Kleiva med beiteeng

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Vegen deler opp dette arealet i tre mindre teiger. Arealet er på 29 daa. Vegen hviler på kraftige murer og har solide stabbesteiner langs kanten. Det øvre teigstykket som ligger på oversiden av vegen er plantet til med sitkagran (*Picea sitchensis*) (fig. 5). Det midtre teigstykket mellom vegsvingene er åpent, delvis ryddet, delvis med stor stein og blokkmark, og brukes til storføbeiting, men mye høgt gras skjuler flere steinopplegg her (røyser, bakkemurer, deler av buråsa som avgrensner teigstykket i nedkant, og bygningsrester). Også sau beiter her. Råsa fortsetter på den andre siden av vegen og går inn i den nederste teigen som verken beites eller skjottes på annen måte. Sitkagran er plantet på oppsiden av buråsa og skjuler denne.

Potensiell utvikling: Plantefeltet øverst vil trolig bli avvirket når skogen er hogstmoden. Midtre og nedre teigstykke vil gro til med lauvkratt. Høymole (*Rumex longifolius*) vil kunne spre seg til nærliggende kulturrenger i drift.

Ønsket tilstand: Planteskog som senere utvikles til beitebakke etter avvirking på det øvre teigstykket. Velholdte beiteenger som beites og slås på midtre og nedre teigstykke. Tydelig burås.

Restaureringstiltak: Uttak av gran. Uttak/hogst av lauv- og evt. bartrær som skjuler steinopplegg. Rydding og slått av feltsjiktet med uttak av biomasse og opphopet strø. Opplegging av evt. utrast sein.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeiting, fortrinnsvis vår og høst med etterrydding av beiteprefererende arter. Slått av kantsoner mot veg og steinopplegg.

46/1.6 Teig i heimstølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 11 daa ligger sentralt i heimstølsområdet i Dalen, og deles opp i to teigstykker av vegen (fig. 6). Det er plantefelt med sitkagran på den øvre teigen, mens sitkagranen står mer spredt i grupper, og er lavere på teigen nedenfor vegen som kan karakteriseres som et myrområde med mye torvmoser og med arter som ønsker fuktige forhold. Innimellom er det lommer med beitemark. Her er det registrert en del lyskrevende gras og urter. Deler av gjerdegrasen har steinstolper. Det er ikke tegnet inn bygninger på økonomisk kart, men det kan være rester etter bygning i plantefeltet.

Potensiell utvikling: Granplantefeltene vil på sikt uten tiltak komme til å dominere hele arealet.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark, lynghei/torvmyr som beites, slik at de gamle steinfjøsene i området blir tydelige i landskapet. Disse er viktig kulturhistoriske dokument og representerer en særpreget bygningsarkitektur. Steinstolper i gjerdegrasen må tas vare på og forsterkes.

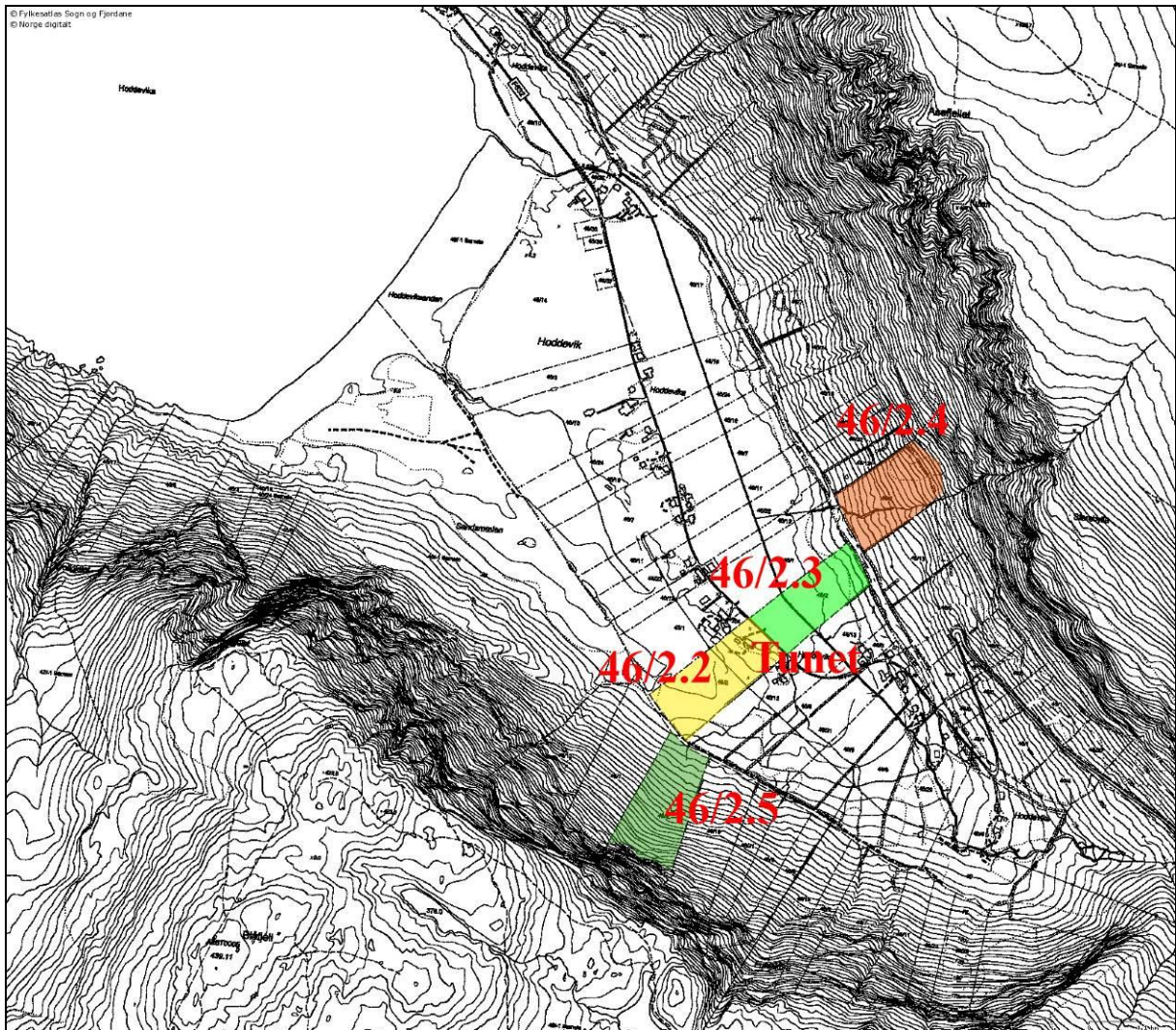
Restaureringstiltak: Uthugging av sitkagran. Rehabilitering av gjerdegrase med steinstolper. Rydding av kratt, evt. brenning.

Skjøtselstiltak: Utmarksbeite med storfè og sau.

3.2. Hoddevika 46/2 "Massane"

Figur 7. Oversikt over skjøtselsområdene på gnr. 46/2 i Hoddevik.

Eier er Hjørdis Hoddevik som bor fast på gården, mens bruker er Sverre Leikanger. Gården grenser til 46/1 mot vest, og ligger i den midtre delen av dalen med tunet på sørsiden av vegen. Gården har et større innmarksareal som grenser opp til flyvesandsfeltet og et større innmarksareal på den andre siden av vegen som grenser opp til buråsa i nord. I tillegg har gården teiger både i lisiden på nordsiden, og på sørsiden (fig. 7). Gården har også areal i heimestølsområdet i Dalen (fig. 8). Til sammen beskrives 5 areal i tillegg til tunet. Gården er registrert i en bacheloroppgave (Sørensen 2009).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 2 daa. Det var 10 daa eng på dyrket mark og 40,5 daa natureng på innmark, i tillegg til 2,5 daa kulturbeite på overflatedyrket jord, dvs. totalt 55 daa jordbruksareal i alt. Annet areal oppgis til å være 10 daa. Det ble oppgitt at 40,5 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 1 hest, 5 kyr, 2 kviger og 3 kalver, 19 søyer, 2 varer og 14 lam på gårdsbruket. I tillegg ble det registrert 1 gris. Det var 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator.

46/2.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet ligger på sørsiden av veggen og består av tre bygninger. I tunet er det en gammel steinbygning. Steinbygningen er restene etter det opprinnelige våningshuset som ble bygget etter utskiftingen. Det er bare grunnmurene som står igjen med et tak over. Bygningen brukes nå som lager (Geir Magne Hoddevik pers. medd.). Eier er interessert i istandsetting av bygningen og ønsker å benytte denne som et evt. gårdsmuseum. Bygningene er ellers godt vedlikeholdt. Langs veggen er det plantet en rekke med sitkagran. Her er det også noen steinstolper. Bygningsmassen er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/2.2 Innmarksareal på sørsiden av veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er på ca. 25 daa. Teigen brukes som kulturreng og grenser opp mot flyvesandfeltet. En mindre del i sørvest må karakteriseres som sandbanke. Her vokser marehalm (*Ammophila arenaria*) og høymole (*Rumex longifolius* og *R. obtusifolius*). Teigen er inngjerdet. I øst avgrenses teigen av et steingjerde som omfatter ca. 2/3 av teiglengden. Muren er overgrodd. Kantsoner langs gjerdene slås ikke.

Potensiell utvikling: Marehalm og høymole fra sandbanken kan komme til å spre seg inn på kulturrenga. Også i kantsonene kan uønskede arter etablere seg dersom disse ikke blir skjøttet.

Ønsket tilstand: Velstelt kulturreng på størst mulig areal.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått av kulturrenga som i dag med etterrydding av kantsoner og sandbanke ved bruk av lettere maskinelt utstyr eller manuell rydding.

46/2.3. Innmarksareal på nordsiden av veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på ca. 21 daa deles opp i to teigstykker av elveløpet. Arealet slås med unntak av en tredjedel av det øvre teigstykket. En del høymole finnes spredt på kulturrenga. Oppslaget av høymole er særlig omfattende på det øvre området som grenser opp mot buråsa. Her vokser også mye mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Det finnes steinstolper i grenselinjen mot øst. I overkant er teigen avgrenset av råsa som også fortsetter et stykke i delelinjen mot naboeiendommen. Steingarden er intakt med unntak av en mindre utrasing. I nordvest på det øvre teigstykket er det enkelte kirsebærtrær.

Potensiell utvikling: Størstedelen av arealet vil mest trolig fortsatt ble drevet som kulturreng. Fra de øvre delene og også fra kantsoner vil uønskede arter som høymole og mjøddurt kunne spre seg.

Ønsket tilstand: Velstelt kulturreng på de flate delene av arealet. Mer artsrik eng på de øvre delene. Steinstrukturer (gjerde i buråsa) og steinstolper må holdes ved like og være synlige.

Restaureringstiltak: Uttak av opphopet biomasse i øvre del av arealet ved bruk av lettere maskinelt utstyr. Istandsetting av steingjerde (burås).

Skjøtselstiltak: Drift av kulturrenga som i dag med oppgjødsling og maskinell slått. Skråningen opp mot råsa må slås med lettere maskinelt utstyr/evt. manuelt. Det er viktig at det blir slått inntil kantsoner og gjerder ved bruk av ljà eller kanttrimmer. Stell av frukttrær (frøplanter ryddes vekk) og bærbusker.

46/2.4 Beiteeng/-bakke i lisen på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet, som i følge utskiftingskartet fra 1886 var hjemmehavnehage, ligger under Solumskardura, delvis i fortsettelse av område 46/2.3, og er på ca. 24 daa. Arealet som er svært bratt, strekker seg fra 25 moh. til 125 moh. Teigen som er overflatelyddet, har ennå mye stein. Det er oppslag av mjøddurt, og arealet ser ikke ut til å beites i nevneverdig grad og har fått preg av begynnende gjengroing. Gjennom teigen renner

en mindre elv, Nibberselva. I nedkant av teigen, delvis inn i buråsa er det støpt en brønn som er gjerdet inn med impregnerte påler og netting. Teigen er avgrenset av buråsen i nedkant. I bøgarden (steingarden som utgjør den nedre buråsmuren), finnes også murer etter et gardfjøs. Her er det tillaget en liten hage for bærbusker. Tuften er grodd igjen med nesle (*Urtica dioica*). Et større rognetre (*Sorbus aucuparia*) vokser ved murene etter fjøset. I overkant (ovenfor et større parti med ur og blokkmark) er teigen gjerdet inn med steingard, delvis av steingard også mot naboeiendommen i nordvest.

Potensiell utvikling: Dersom teigen ikke beites eller skjøttes på annen måte vil gjengroingen fortsette. Uønsket gras som eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus* og *H. mollis*) vil ta overhånd og føre til dårligere beitekvalitet.

Ønsket tilstand: Velstelt beitebakke.

Restaureringstiltak: Fjerning av husdyrgjødsel i tufter etter gardfjøs..

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeite, fortrinnsvis av småfå med etterrydding av beiteprefererende arter. Slått av kantsoner mot gjerder. Stell av bærbusker.

46/2.5 Beiteeng/-bakke i lisen på sørsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet ligger i lisen under Blåfjellet, delvis i fortsettelse av areal 46/2.1, og er på ca. 25 daa. Arealet er bratt og strekker seg fra 25 moh. til 200 moh. Teigen er ulendt med mye grov stein, og har et kraftig oppslag av mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og storfrytle (*Luzula sylvestris*). I de øvre delene finnes også oppslag av ung platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) og rogn. En steingard avgrenser deler av teigen mot øst (nedre del) (Sørensen 2009).

Potensiell utvikling: Teigen vil få ennå større oppslag av mjødurt, og vil på sikt kunne utvikle seg til lauvskog.

Ønsket tilstand: Velstelt beitebakke.

Restaureringstiltak: Trolig bør teigen brennes av på vårvinteren for å fjerne opphopet biomasse og lauvkratt.

Skjøtselstiltak: Sterkt beite i vekstsesonen. Evt. etterrydding av mjødurt og andre beiteprefererende arter.

46/2.6 Teig i heimestølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: En teig i heimestølsområdet i Dalen hører til 46/2, og er totalt på ca. 6 daa. Teigen er lokalisert omtrent midt i heimestølsområdet og deles i to av vegen. Det øverste teigstykket avgrenses av en større bakkemur mot vegen i nedkant.

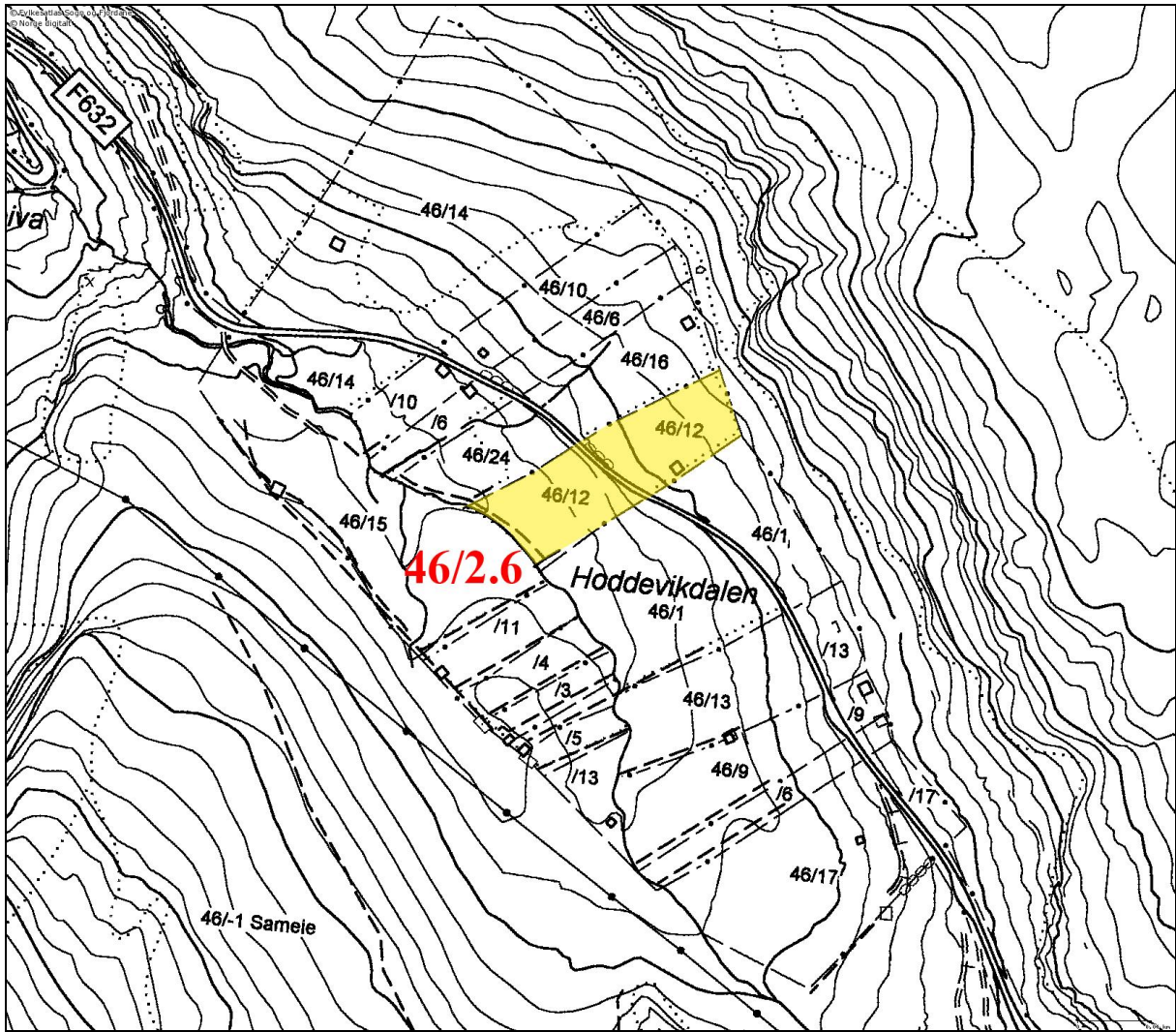
Sitkagran er plantet i grenselinjer mot naboeiendommene i vest og øst, men teigstykket ligger ”åpent” mot fjellet ovenfor. Arealet har grasdominans med sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), englodnegras (*Holcus lanatus*) og gulaks (*Anthoxanthum odoratum*) med oppslag av myrtistel (*Cirsium palustre*). Et nyere sel/fjøs står i nedkant mot vegen. Teigen nedenfor vegen er plantet til med sitkagran (*Picea sitchensis*). Imidlertid er den nederste delen mot Botnelva fremdeles åpen. Her er det murer/tufter etter en eller to bygninger. Teigstykket er avgrenset av en lav steinmur i nedkant og ellers av steinstolper.

Potensiell utvikling: Einer (*Juniperus communis*) og frøplanter av sitkagran vil gradvis etablere seg på de åpne arealene (øvre del) og på teigstykket i dalbunnen.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng i drift.

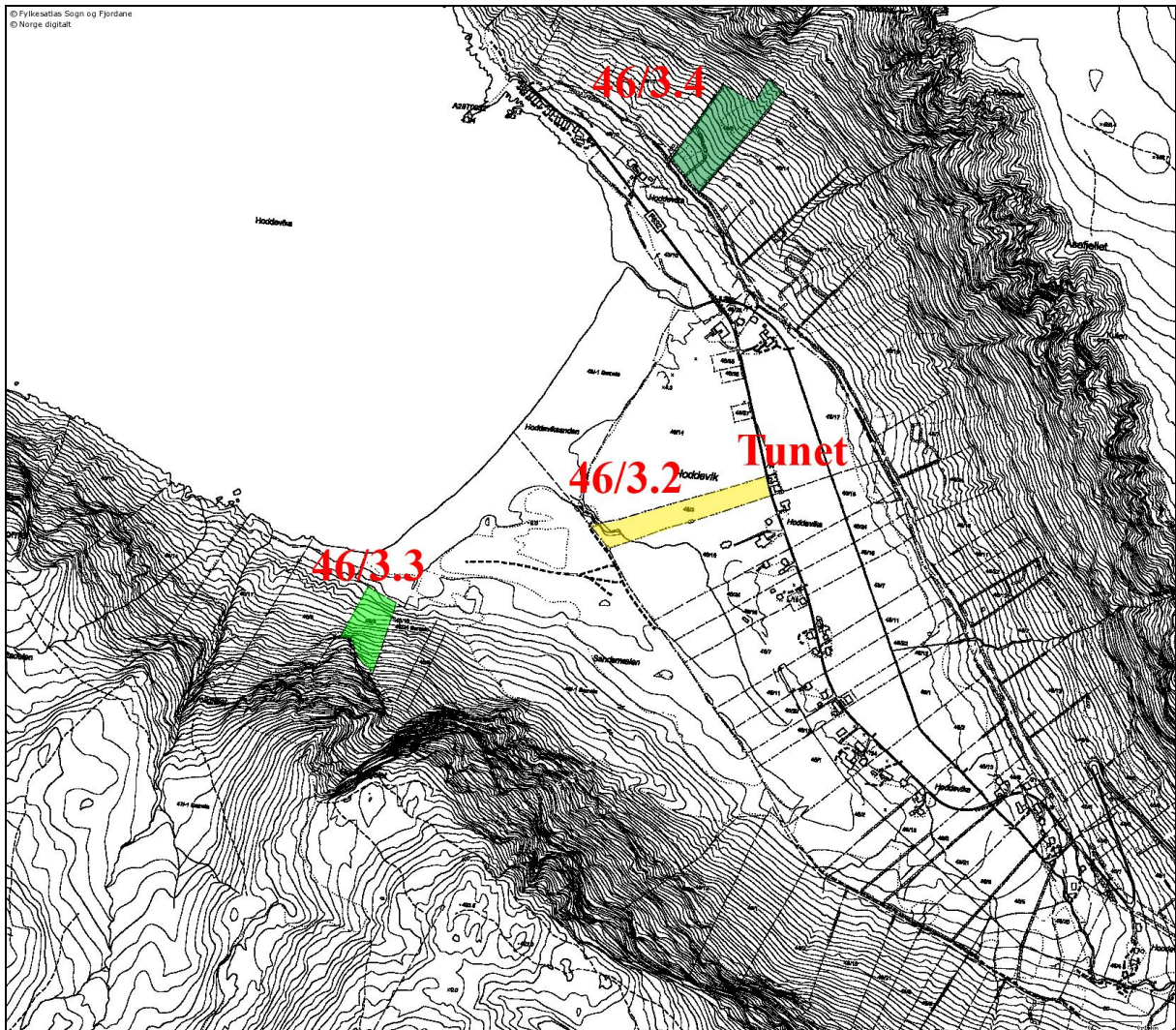
Restaureringstiltak: Uttak av sitkagran, rehabilitering av steingarder og steinstolper. Fristilling av tufter.

Skjøtselstiltak: Det øvre teigstykket kan slås med lettere maskinelt utstyr og etterbeites. Husdyrbeiting i vekstsesonen på teigen ellers.

Figur 8. Skjøtselsområde 46/2.6 i Hoddevikdalen.

3.3. Hoddevika 46/3 "Skråmane"

Figur 9. Oversikt over de forskjellige skjøtselsområder på gnr. 46/3 i Hoddevik.

Eier er i dag Anne Kari Leirfald som driver utleige i forbindelse med surfing. Gårdsbruket ligger i ytre del av dalen ved Hoddeviksanden med tunet på nordøst-siden av vegen (fig. 9). Til gården hører en smal innmarksteig som grenser mot Reitane i sør, et areal i lisen sørvest for Sandmælen (fig. 10), en teig i lisen på nordsiden av dalen, og et mindre areal i heimestølsområdet i Dalen (fig. 11).

Historie:

I 1949 ble det dyrket grønnfôr på 0,6 daa og poteter på 1 daa. Det var 10,4 daa eng på dyrket mark og 15 daa natureng på innmark, totalt 27 daa jordbruksareal i alt. Det ble oppgitt at 10 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 1 hest, 3 kyr og 2 kalver, 3 søyer, 1 vær og 3 lam på gårdsbruket. I tillegg ble det registrert 3 sølvrever. Det ble også registrert 1 plog, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator.

46/3.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet ligger nordøst for vegen og består av tre bygninger. Driftsbygningen er liten. Bygningene er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng. Det bor folk fast på gården.

46/3.2 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er en smal, langstrakt kulturengteig på ca. 15 daa. Teigen slås av nabo (46/15).

Potensiell utvikling: Teigen som kan slås maskinelt med traktor vil trolig fortsatt bli slått.

Ønsket tilstand: Kultureng i drift.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Som i dag.

46.3.3 Teig på sørsiden av dalen ved Reitane

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er på ca. 9 daa og ligger ytterst mot havet sør for sandstranden. Nedre deler er plantet til med sitkagran. Plantingen er imidlertid ikke så tett at det ikke har utviklet seg et feltsjikt. Teigen går fra ca. 25moh. til 75 – 125 moh. Det går sti (sauetråkk/hjortetråkk) inn i skogen om lag midtveis på teigen.

Potensiell utvikling: Storvokst gran. Hogstfelt.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.

Restaureringstiltak: Hogst og uttak av gran (plukkhogst) over noen år slik at feltsjiktet gradvis etableres og erosjon unngås.

Skjøtselstiltak: Etter noen år bør arealet brukes til husdyrbeiting. Etterrydding av beiteprefererende arter.

Figur 10. Areal 46/3.3 er lokalisert mellom artsrike beiteenger/-bakker på Reitane. Dette er et område hvor det er ønskelig å fjerne sitkagranen.

46/3.4. Beitemark og slåttemark i lisen i vest, ovenfor naustene

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen er åpen og beites i dag av storfè (Sverre Leikanger). Teigen som er på 16 daa, har flere steinopplegg. I nedre del er det et ryddet engareal som er gjerdet inn med steingjerder. De øvre delene er preget av blokkmark og røsslynginvasjon. Strutsving (*Matteuccia struthiopteris*) finnes i tilknytning til berg og store steiner. Vegetasjonen på beitemarka er artsrik.

Potensiell utvikling: Ved fortsatt beiting, uten etterrydding, vil området få et større oppslag av beiteprefererende arter og skogsarter (bregner, lyng og lauvtrær), og den artsrike eng- og beitemarksfloraen vil bli redusert.

Ønsket tilstand: Åpen, velstelt beitemark.

Restaureringstiltak: En bør vurdere om røsslyngheiene i øvre del kan brennes for å øke beiteverdien på disse arealene.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting, fortrinnsvis av småfè med etterrydding.

46/3.4 Teig i heimestølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en liten teig på ca 1,1 daa som ligger i bunnen av Dalen på sørsiden av vegen og sørvest for Botnelva. Det er steinmurer etter et fjøs (to tydelige rom bygget sammen) lengst i sør på teigen. Enkelte einere har etablert seg på marka, i tillegg til noen få frøplanter av sitkagran som har spredt seg fra granplantefeltene i nord. Teigen som er delvis avgrenset med steinstolper mot naboeiendommer (46/4 i vest og 46/12 i øst), ligger åpen og beites i dag.

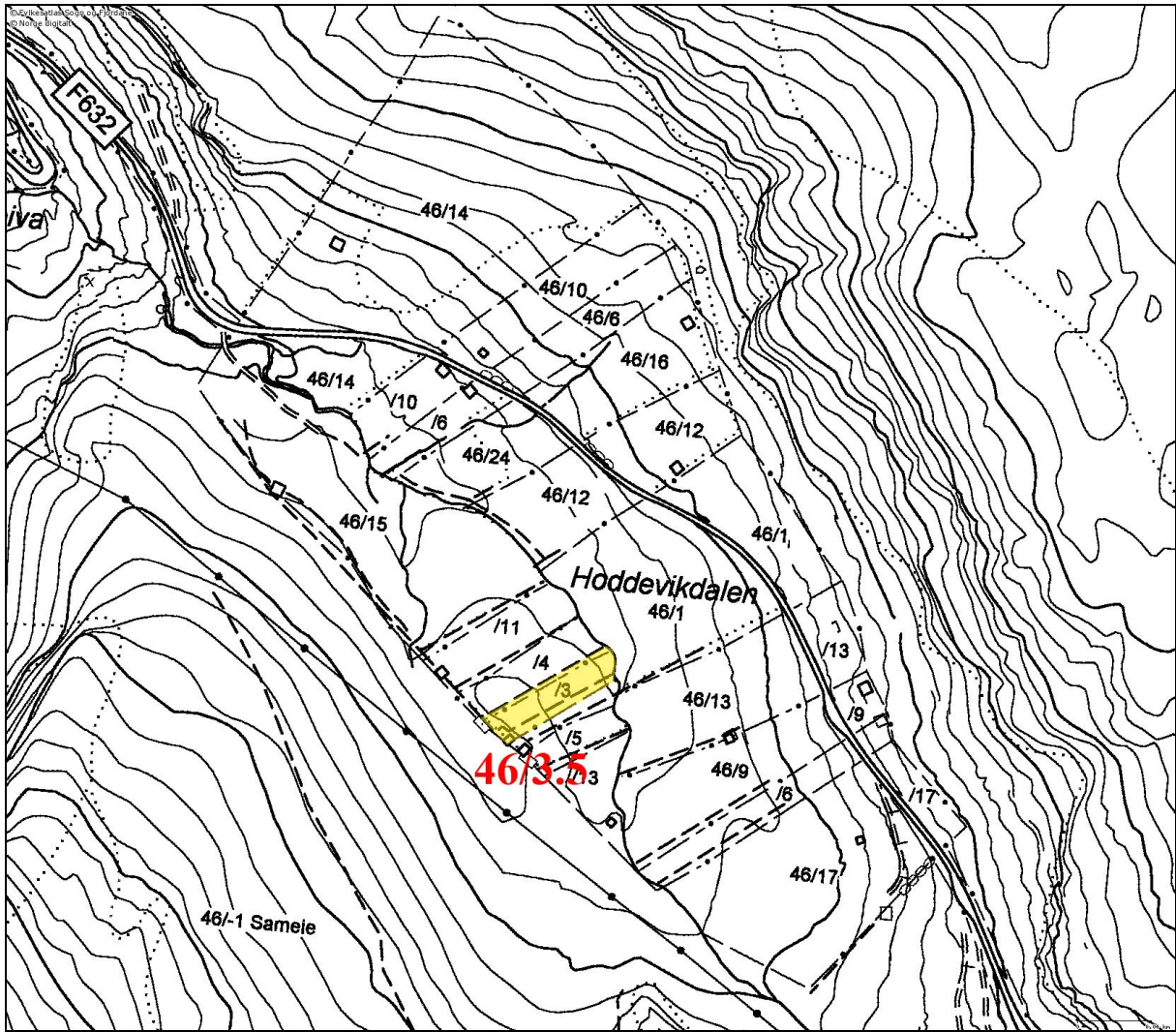
Potensiell utvikling: Selv om teigen fortsatt vil bli beitet, vil beiteprefererende arter som myrtistel (*Cirsium palustre*) og einer (*Juniperus communis*) få større utbredning og redusere beitekvaliteten dersom området ikke etterryddes og skjøttes.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng med fristilte bygningsmurer og steinstolper.

Restaureringstiltak: Rydding av tuer, lyng og einer. Oppretting av steinstolper.

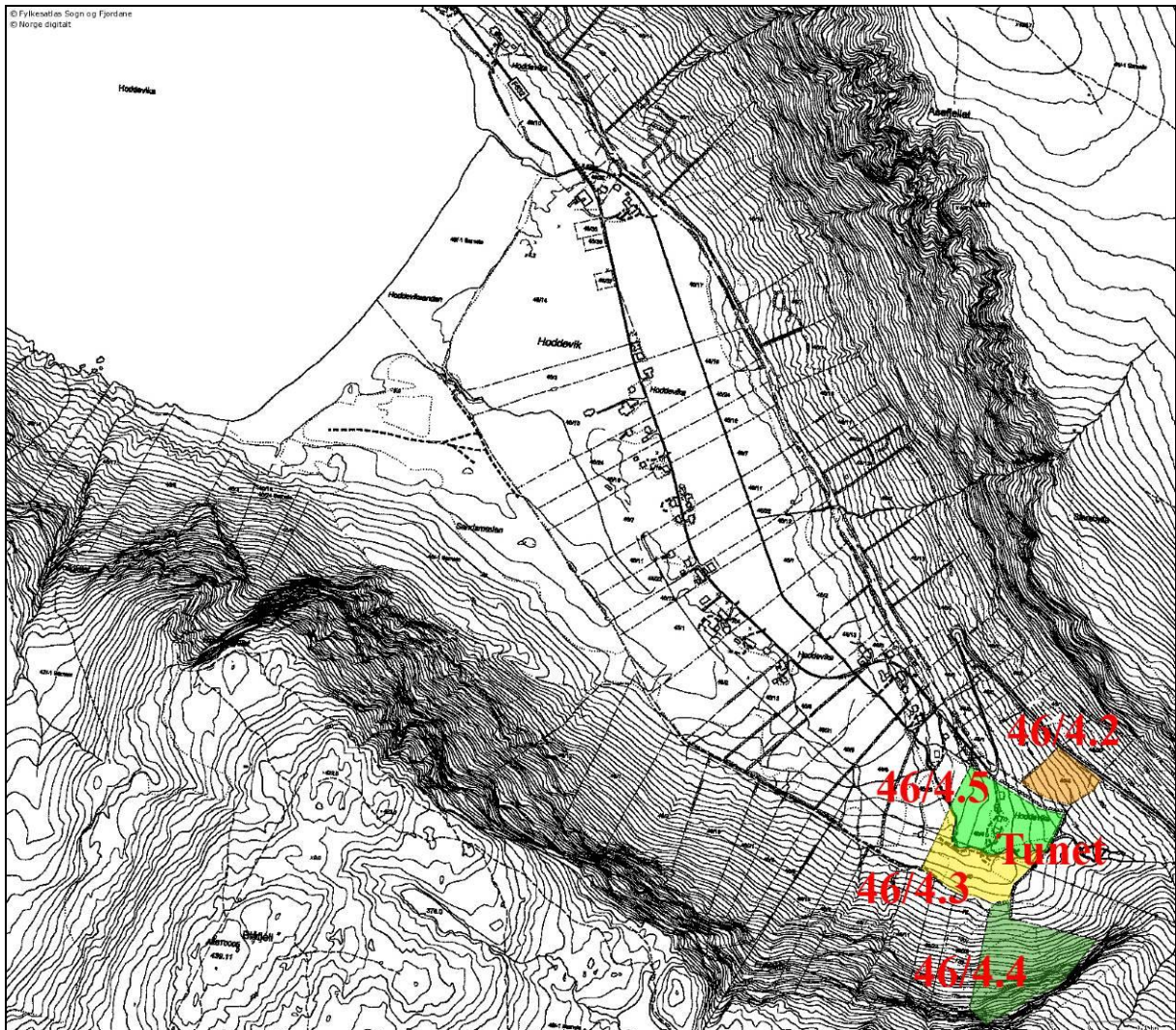
Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (storfè og sau) med etterrydding.

Figur 11. Skjøtselsområde 46/3.5 i Hoddevikdalen.

3.4. Hoddevika 46/4 "Brekka"

Figur 12. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/4 i Hoddevik.

Eier er Gunnar M. Hoddevik. Gården ligger innerst i dalbunnen og har fast bosetning. Tunet ligger ved en stikkveg i nederste vegsving på sørsiden av dalen. I tillegg til inmarksarealene disponerer gården et større beitemarksareal i lisen ovenfor, et areal i lisen på nordsiden (fig. 12) og en liten teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 14). I tillegg til tunet er fem teiger beskrevet. Gårdsbruket er registrert i en bacheloroppgave (Sørensen 2009).

Historie:

I 1949 ble det dyrket bygg på 1 daa og poteter på 1 daa. Det var 5 daa eng på dyrket mark og 33 daa natureng på innmark, totalt 40 daa jordbruksareal i alt. Annet areal blir oppgitt til 2 daa. Det ble oppgitt at 10 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 1 hest, 4 kyr, 1 kvige og 3 kalver, 10 søyer, 1 vær og 7 lam på gårdsbruket. I tillegg ble det registrert 10 høner og 6 kyllinger. Det var 1 plog, 1 harv, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator.

46/4.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet ligger 50 moh. Det er fire bygninger i tunet. Rundt tunet vokser platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), rogn (*Sorbus aucuparia*) og sitkagran (*Picea sitchensis*). En allè av platanlønn markerer innkjørselen. Rundt våningshuset er det hagevekster. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet her.

Figur. 13. Bruk 46/4 med Storelva og kvernhusområdet. Deler av skjøtselområdene 46/4.2 og 46/4.3.

46/4.2 Innmarksareal ved tunet nord for elva

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som består av kultureng, er på ca. 22 daa. Teigen er kupert, men store deler av arealet slås med traktor, ellers brukes det til husdyrbeiting. Teigen grenser mot buråsa i nord og til elveløpet i sør. Stedvis er det oppslag av brennesle (*Urtica dioica*). Deler av grensegjerdene i øst og vest, er steingjerder. Steingjerdet i råsa (bøgarden) har enkelte utrasinger, og muren er også delvis skjult av sitkagran. Området langs elva er spesielt interessant da det har stått flere kvernhus her tidligere (se fig. 13). I dag står et kvernhus her, mens det er tufter etter fire bygninger til med renner som ennå er synlige, men som er sterkt overgrodde. Deler av området brukes også som fyllplass (Sørensen 2009).

Potensiell utvikling: Kultureng som i dag. Gjengroing av kvernhusområdet. Utrasing av bøgard.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng. Synlige steinopplegg. Velstelt kvernhusområde. Allmennheten bør sikres tilgang til dette området.

Restaureringstiltak: Sitkagran langs steinmuren i buråsa bør fjernes. Muren bør gås over og utraste steiner bør legges opp der hvor det er nødvendig. Rydding av kvernhusområdet, evt. oppsetting av flere kvernhus og rekonstruksjon av tekniske anlegg på et senere tidspunkt.

Skjøtselstiltak: Årlig slått av arealet. Der hvor traktor ikke kan brukes, bør lettere maskinelt utstyr benyttes. Manuell slått av kvernhusområdet, elvebredden og kantsoner. Etterrydding dersom arealet også fremover brukes til husdyrbeiting.

46/4.3 Innmarksareal sør for elva

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på ca. 18 daa er relativt flatt langs elva, godt drenert og ryddet. Arealet brukes som beitemark. Teigen avgrenses av elva i nord og av buråsa som går på sørsiden av dalen. Det er steingarder (delvis) både mot vest og øst. I tilknytning til muren på østsiden finnes rester etter en bygning (gardfjøs) og også noen steinstolper. Deler av denne muren skjules av sitkagran. Langs elva vokser rogn og platanlønn og her finnes det rydningsrøyser. Det går en gammel veg fra teigen videre vestover. Kvernhusområdet fortsetter på denne teigen, og rester både etter bygning og renne kan identifiseres (Sørensen 2009).

Potensiell utvikling: Sitkagran kan komme til å spre seg på teigen. Uten etterrydding vil beiteprefererende arter ta overhånd på marka.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng som slås og beites. Synlige steingarder. Velstelt kvernhusområde.

Restaureringstiltak: Hogst av sitkagran som skjuler viktige kulturhistoriske anlegg (børgard/burås, gardfjøs, kvernhus).

Skjøtselstiltak: Årlig slått med uttak av biomasse. Området kan med fordel vår- og høstbeites. Manuell slått av grensesoner og inntil tufter og steingjerder.

46/4.4 Beiteeng/-bakke i lisen i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 28 daa grenser så vidt til innmarksteigen 46/4.3, men er parallellforskjøvet østover (se fig. 12). Arealet er beskrevet som utslåttemark på utskiftingskartet fra 1886. Beitebakken er bratt og strekker seg fra 75 moh. til 200 moh. Teigen har mye stein og blokkmark og det er stedvis fuktig. Det står en del sitkagran på denne teigen fortrinnsvis inntil større steiner. Teigen beites, men beitet er ikke tilstrekkelig til å hindre suksisjon og begynnende gjengroing. Det er mye mjøduert (*Filipendula ulmaria*) i øvre deler.

Potensiell utvikling: Utvikling av beiteprefererende arter er noe som både vil gi dårligere beitekvalitet og gradvis mindre beiteareal.

Ønsket tilstand: Velstelt beitebakke/hagemark.

Restaureringstiltak: Gradvis uttak av sitkagran og platanlønn, mens rogn bør stå. Evt. kan en vurdere å fjerne alle trær og brenne av arealet på vårvinteren.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeiting med etterrydding, evt. avbrenning med års mellomrom.

46/4.5 Beiteeng mellom veg og burås nord for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et areal med natureng på ca. 9 daa lokalisert ovenfor buråsa i skråningen opp mot vegen mellom kote 60- 105. Arealet har trolig tidligere fungert som slåttemark. Teigen er avgrenset av vegfundament i overkant, av øvre mur i råsa i nedkant og av lavere steingarder mot øst og vest. Teigen beites bare ekstensivt.

Potensiell utvikling: Feltsjiktet vil gradvis endre karakter og få større oppslag av beiteprefererende arter. Lite beitepress kan føre til at både einstape (*Pteridium aquilinum*) og mjøduert etablerer seg på sikt i større omfang.

Ønsket tilstand: Velholdt beitemark.

Restaureringstiltak: Ingen spesielle, men det kan være aktuelt med ”restaurerings slått” av arealet for å fjerne opphopet biomasse, noe som også vil kunne gi lavere næringsinnhold og sikre et høgere artsmangfold.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting med etterrydding.

46/4.6 Teig i heimstølsområdet i Dalen

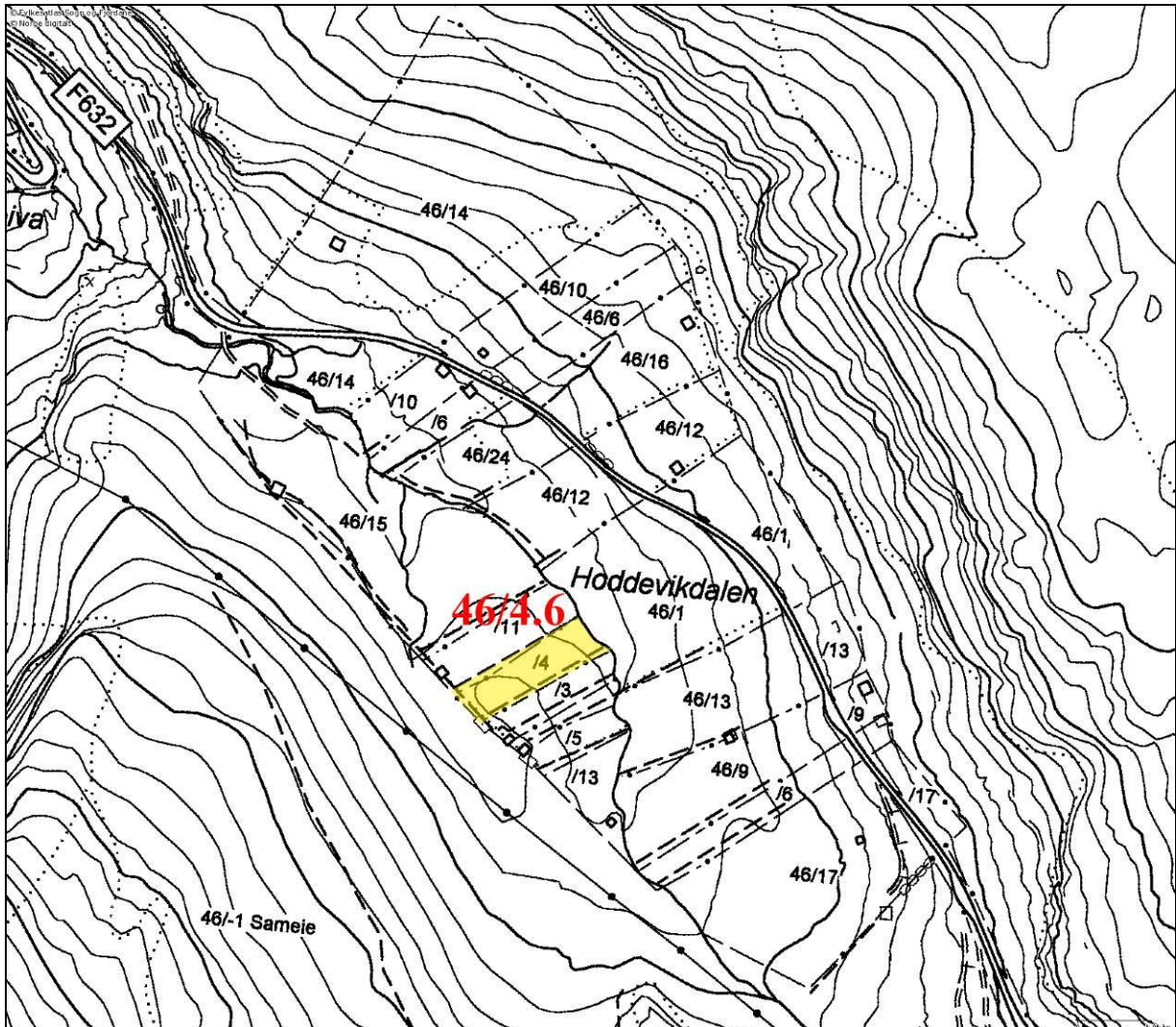
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en liten teig på 1,7 daa som ligger i dalbunnen i heimstølsområdet, på sørsiden av vegen og sør for Botnelva (fig. 14). Teigen er relativt åpen, men enkelte einere har etablert seg, i tillegg til noen få frøplanter av sitkagran som har spredt seg fra granplantefeltene i nord. Steinstolper finnes i grenselinjen mot 46/3, men er delvis skjult av sitkagran. Området beites av storfè i dag.

Potensiell utvikling: Gjengroing med einere og senere grantrær.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark.

Restaureringstiltak: Hogst og fjerning av einere og sitkagran.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeite. Etterrydding. Overvåking av spredning av sitkagran.

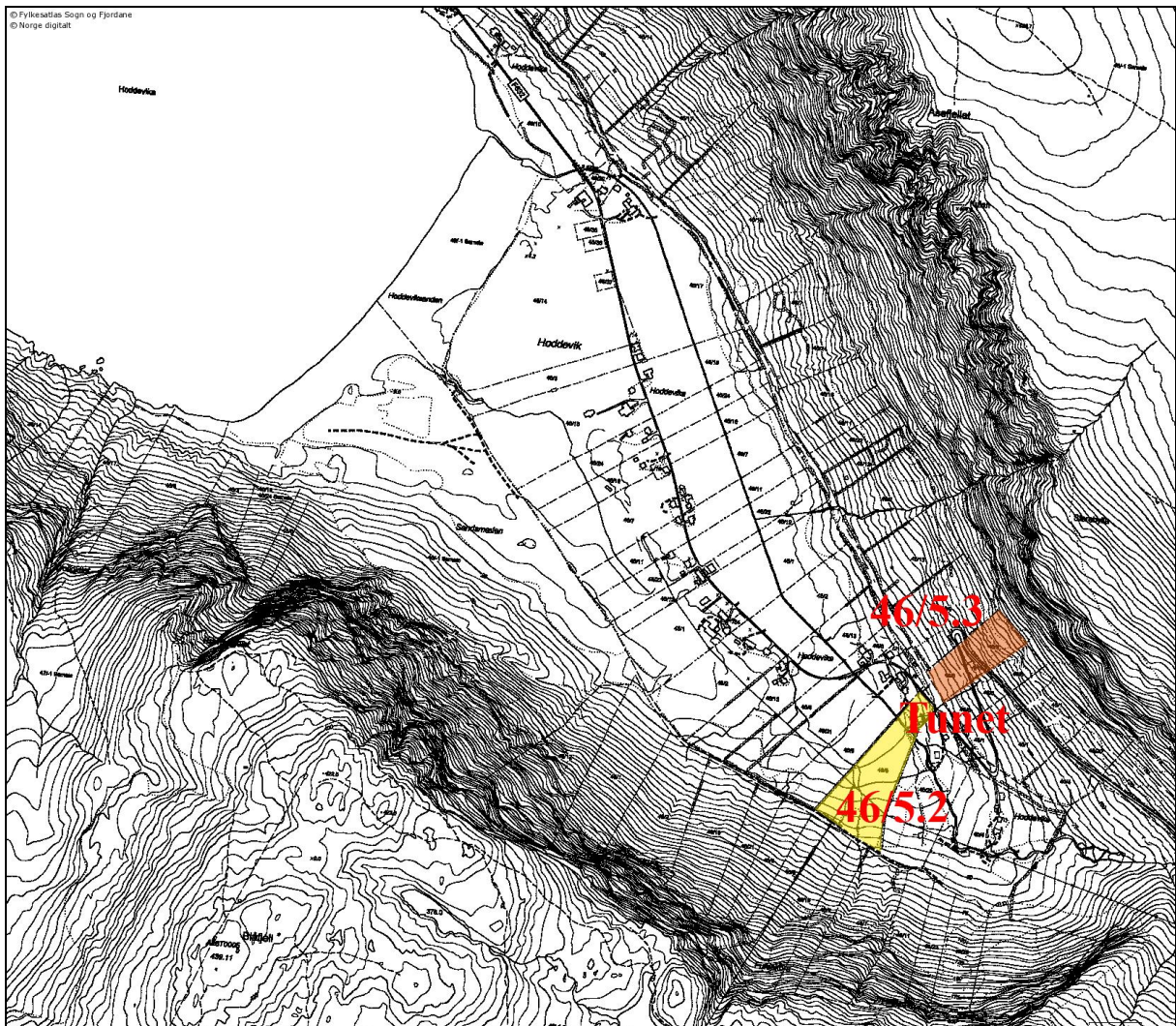
Figur 14. Skjøtelsområde 46/4.6 i Hoddevikdalen.

3.5. Hoddevika 46/5. Grønnevei. "Randiolane"

Eier er Leslie-Reinhard Hoddevik. Bruker er Dag Sverre Hoddevik. Gården ligger innerst i dalbunnen ved nedkjøringen til dalen (fig. 15). Tunet ligger på sørsiden av veien. Et større innmarksareal ligger sør for tunet. I tillegg er det to teiger (en beiteeng i lisiden i sør, og en beiteeng/siktkagranplantefelt i lisiden i nord). Den sistnevnte teigen deles opp av vegsvingen. I tillegg hører en mindre teig i heimestølsområdet i Dalen til gården (fig. 16).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 0,5 daa. Eng til slått ble oppgitt til å være 6 daa på dyrket jord, 25,5 daa natureng på innmark, et totalt jordbruksareal på 32 daa. Annet areal oppgis til 5 daa. 5 daa udyrket areal på fastmark kan dyrkes opp. Gården har 1 hest, 2 kyr, og 1 kvige, 5 søyer, 1 vær og 4 lam. Det er 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn på gårdsbruket.

Figur 15. Oversikt over skjøtelsområde 5 på gnr. 46/5 i Hoddevik.

46/5.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: I tunet er det tre bygninger. Tunområdet avgrenses av elveløpet på nedsiden og av vegen på oversiden. Det bor folk fast i tunet. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/5.2 Innmarksareal på sørsiden av Storelva

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Innmarksarealet på ca. 20 daa avgrenses av elva mot nord og av buråsa som går på sørsiden av dalen. Arealet skråner opp mot denne. De øvre delene, ca. 1/3 -1/2 av arealet slås ikke og beites bare ekstensivt, og er preget av høgvekste gras og urter. Ved råsa er det blant annet oppslag av kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*). Teigen er skrånende i øvre del, men kan slås med lettere maskinelt utstyr.

Potensiell utvikling: De nederste delene av teigen som kan slås maskinelt vil trolig fortsatt drives som kulturreng. De øvre delene vil utvikle seg videre under suksessjon, blant annet med mye mjøddurt (*Filipendula ulmaria*), høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*) og kystbjørnekjeks.

Ønsket tilstand: Velstelt kulturreng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått med etterbeite av husdyr og etterrydding etter beitingen. Manuell slått av grenselinjer mot råsa.

46/5.3 Plantefelt og beitemark i vegsving ved Kleiva

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Et areal på 14 daa deles opp av vegen i tre mindre teigstykker. Mellom vegen og nedre mur i buråsa er det sitkagran. Trærne skjuler buråsmuren fra vegen. Det nederste teigstykket avgrenses i nedkant av øvre mur i buråsa og av vegfundamentet på oversiden. Dette teigstykket er delvis plantet til med sitkagran (*Picea sitchensis*), noe som gjør at også øvre steinmur i buråsa blir skjult. Neste teigstykke utgjør et lite stykke i selve vegsvingen og er åpen beitemark i dag, og det øverste teigstykket avgrenses av vegen på nedsiden og av gjerde mot utmark på oversiden. De to øverste teigstykkene har åpen karakter, men sitkagran finnes i grenselinjene mot vest og øst, og for det øvre teigstykket også ned mot vegen. Trærne har spredt seg noe innover beitemarka.

Potensiell utvikling: Teigstykkene har ulik tilstand og bruk i dag. Trolig vil plantefeltet i den nederste teigen bli hugget ut, mens de øvre teigstykkene gradvis vil gro igjen med einer (*Juniperus communis*), barskog (sitka) og lauvskog dersom de ikke blir skjøttet.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng på hele teigen. Synlige steinstrukturer i buråsa.

Restaureringstiltak: Gradvis uthugging av sitkagran, i første rekke i en sone langs steinmurene i råsa, og ellers langs vegen. Ellers rydding av feltsjiktet for einer og lauvkratt for senere beite.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeite med etterrydding. Særlig er det viktig med rydding langs muren.

46/5.5 Teig i heimestølsområdet i Dalen

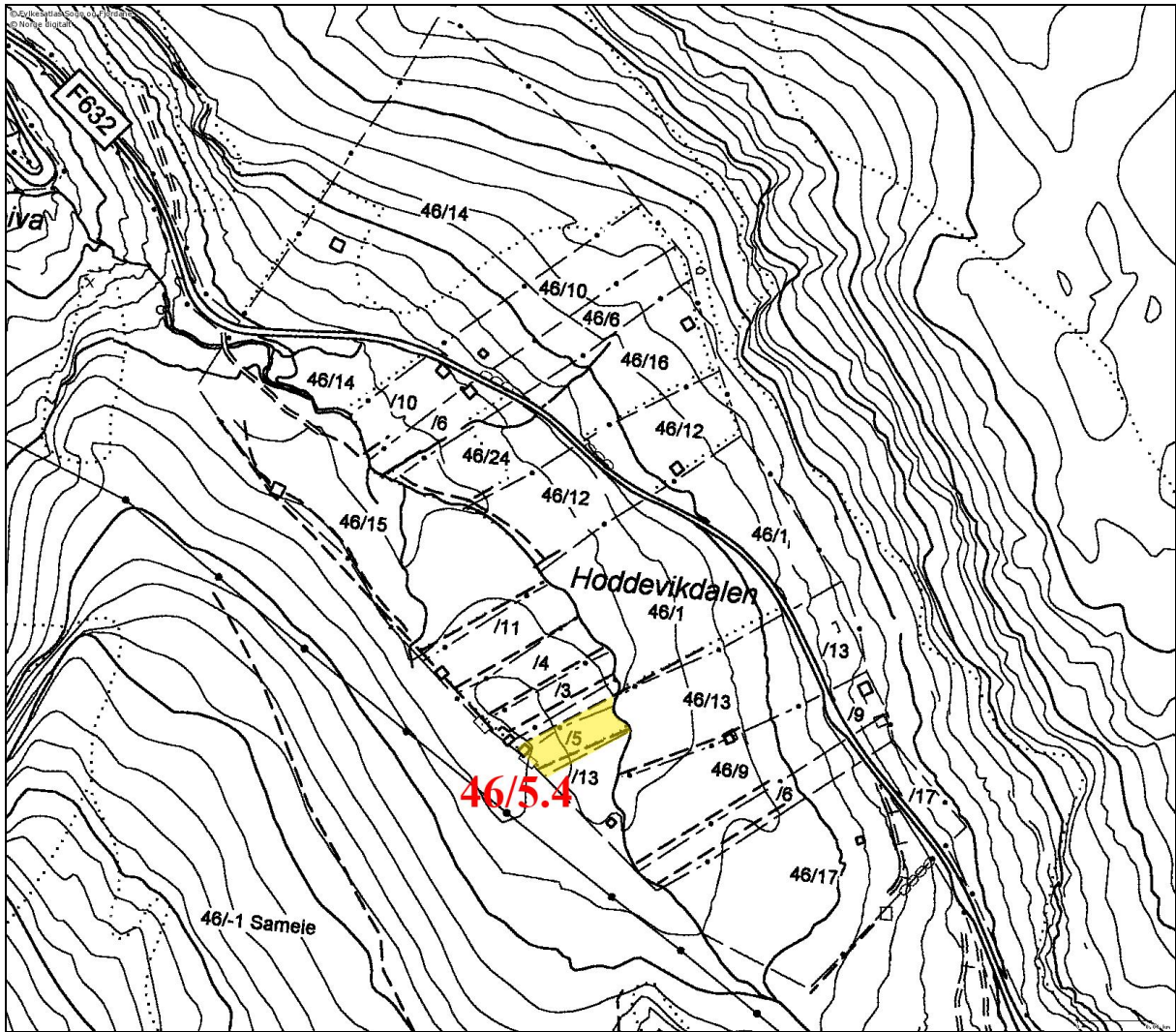
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en liten teig på ca 1 daa som ligger i bunnen av Dalen på sørsiden av vegen og sørvest for Botnelva. Teigen utgjør deler av et større, ennå åpent område, men enkelte einere har etablert seg.

Potensiell utvikling: Teigen grenser mot sitkaplantefeltet på 46/12 i vest, og spredning herfra kan forventes. Ellers vil oppslag av einer og lyng utvikle seg videre.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark.

Restaureringstiltak: Fjerning av einer.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag, gjerne med hardere beitepress og/eller sambeiting av storfe og sau.

Figur 16. Skjøtselsområde 46/5.5 i Hoddevikdalen.

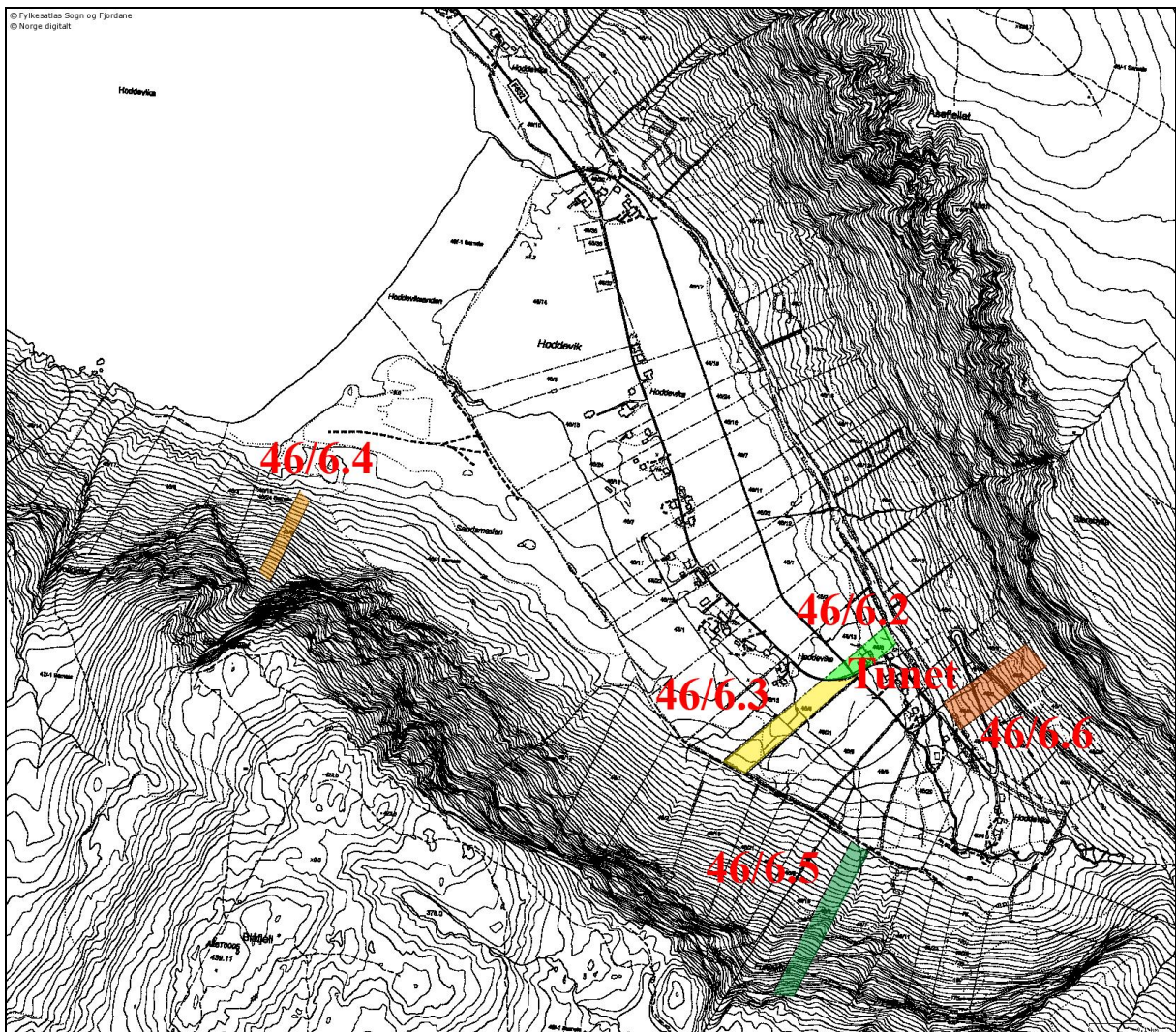

3.6. Hoddevika 46/6. "Bakkane"

Eier er Sverre Hoddevik. Gårdsbruket er ikke bofast og brukes som feriested. Eier driver med sau, og marka (stort sett) drives. Gården ligger innerst i dalen med tunet på nordsiden. Det er innmarksteiger knyttet til gården på nordsiden ved tunet (et lite areal), men størstedelen av innmarksarealene ligger på sørsiden. Innmarksarealene deles ytterligere opp av den kanaliserte elven (nord) og av sideelv (sør). I tillegg har gården to teiger i lisen på sørsiden, henholdsvis vest for Sandmælen og i dalbunnen (fig. 17), og en teig i heimstølsområdet i Dalen (fig.19).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1,5 daa. Eng på dyrket jord ble oppgitt til 8 daa og natureng på innmark til 23,5 daa., i alt 33 daa jordbruksareal. Annet areal blir oppgitt til å være 10 daa. Areal som egnet seg for oppdyrking sies å være 23,5 daa. Det var 1 hest og 3 kyr på bruket, 7 søyer, 1 vær og 4 lam og 1 svin og 4 høner i 1949. Det ble også registrert 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre, 1 høyvogn, alle for hest og 1 separator på gårdsbruket.

Figur17. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/6. i Hoddevik.

46/6.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet består av tre bygninger, et våningshus i sveitserstil, en eldre driftsbygning og et uthus/garasje. Bygningene omgis av en gårds plass med enkelte store trær; sitkagran (*Picea sitchensis*) og platanlønn (*Acer pseudoplatanus*). Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/6.2 Innmarksareal nord for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et mindre areal på 4,4 daa som omfatter et mindre jordstykke nord for tunet og et noe større sør for tunet. Disse arealene er i dag åpen grasmark som slås. I bakkant, mot buråsa, står det flere, store sitkagrantrær. Her skråner marka, og den blir ikke slått. I råsa står det et gardfjøs i stein.

Potensiell utvikling: Grasmarka rundt tunet som egner seg for slått med traktor, vil trolig fortsatt bli slått. Sitkagranene vil utvikle seg videre og bli dominerende både i tunet og ved buråsmuren. Gardfjøset vil forfalle. Skråningen bak tunet vil gradvis gro til med lauvkratt.

Ønsket tilstand: Åpen grasmark (kultureng) i aktiv drift på størst mulig areal, mens skråningen opp mot buråsa i bakkant av tunet enten trekkes inn som en del av hagen, eller utvikles mot natureng. Steinstrukturer (burås og gardfjøs) bør være synlige.

Restaureringstiltak: Restaurering av gardfjøs.

Skjøtselstiltak: Drift som i dag. Også skråningen bak tunet må slås i tillegg til kantsoner langs veg, grenselinjer og ved elveløpet. All avslått biomasse må fjernes fra området.

46/6.3 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 10 daa deles opp i to teigstykker av en sideelv som går gjennom teigen i sør. Størstedelen av dette arealet slås (rundballer i 2008), men de øvre, lett skrånende arealene opp mot buråsen slås ikke, og blir bare beitet ekstensivt.

Potensiell utvikling: Flate areal egnet for maskinell drift (traktor), vil fortsatt bli slått, mens øvre areal (ca. 1/3 av arealet), vil få stadig dårligere beite kvalitet med oppslag av uønskede arter som høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*). Uønskede arter vil kunne spre seg inn på kulturenga.

Ønsket tilstand: Kultureng i drift på størst mulig areal.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått som i dag, men slåtteearealet må utvides også til å omfatte skråningene opp mot buråsa ved bruk av lettere maskinelt utstyr. Manuell slått av kantsoner.

46/6.4 Beiteeng/-bakke vest for Sandmælen (prioritert område pga. biologisk mangfold og oppslag av spesielle arter).

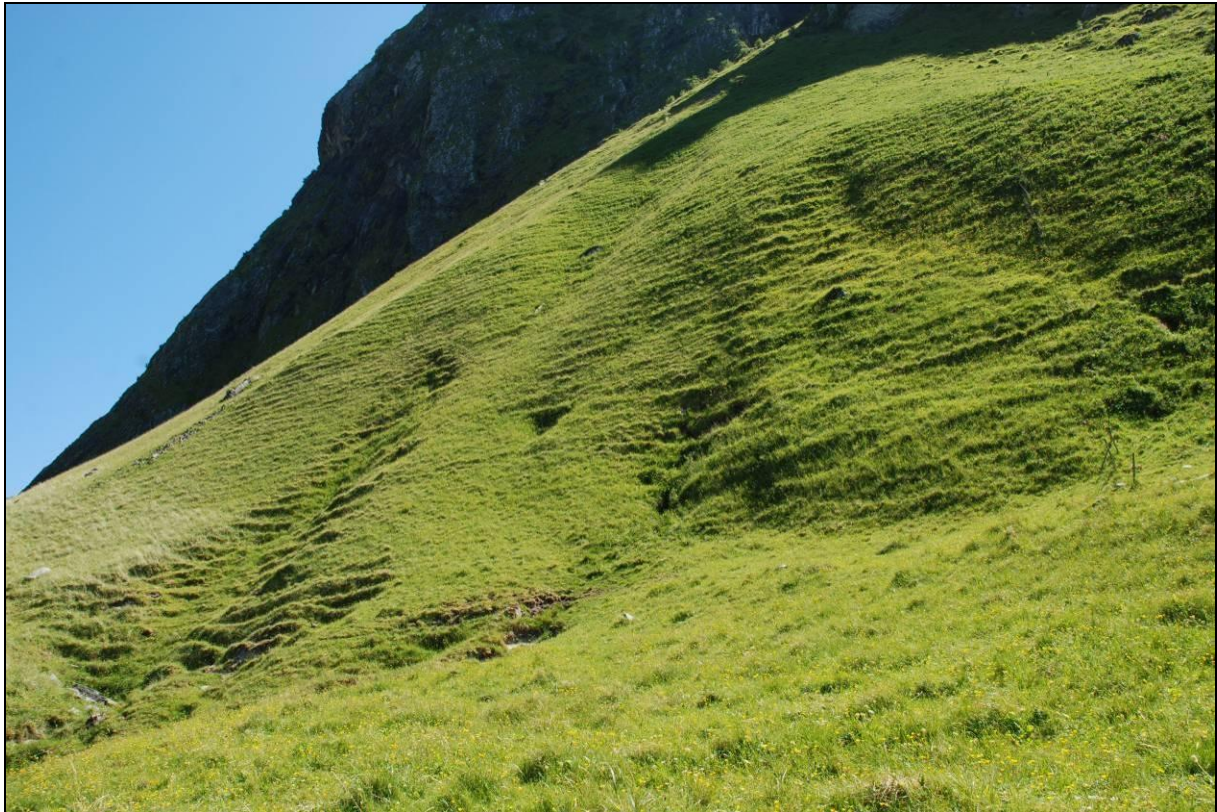
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en smal teig på i underkant av 5 daa som går opp til ca. 100 moh. med sandholdig jordsmonn. Teigen har tidligere vært utslått. Teigen har gjengroingspreg med en del mjødurt særlig i øvre del, og er preget av en del tråkkterrasser, mens nedre del fremstår som relativt velholdt beitebakke (fig. 18). Arealet beites av småfå i dag. Marehalm (*Ammophila arenaria*) finnes i beitebakken. Vegetasjonen er artsrik og har stort potensiale. For vegetasjonsregistreringer inkl. Sandmælen og Reitene, se vedlegg 1 i Austad & Hauge (2010), samt beskrivelse av fellesbeiteareal i denne rapporten, kap. 4.0.

Potensiell utvikling: Uten småfåbeite som i dag vil teigen få ytterligere gjengroing med spredning av mjødurt også i de lavere delene.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke. Det kan være aktuelt at nedre deler av arealet gjerdes inn og skånes for sauebeiting tidlig på våren.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (småfè) om sommeren med etterrydding av mjødurt og beiteprefererende arter.

Figur. 18. Beiteeng/-bakker vest for Sandmælen er godt nedbeitet. Vegetasjonen er artsrik med flere sårbare arter.

46/6.5 Beiteeng/-bakke i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: En smal teig på 12 daa går fra buråsa som avgrensner innmarksarealene på sørsiden av dalen opp mot fjellfoten. Arealet grenser til 46/16 i vest og 46/7 i øst. Mot øst avgrenses teigen delvis av steingard. Teigen har mindre beitepress enn 46/9 og har fått oppslag av flere gjengroingsarter, i første rekke mjødurt.

Potensiell utvikling: Teigen beites bare ekstensivt i dag og har fått oppslag av mange beiteprefererende arter, hvor mjødurt er særlig dominerende. Utvikingen vil fortsette inkl. oppslag av einer.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som 46/9.

Restaureringstiltak: Mulig brenning av området på vårvinteren for å få redusert oppslaget av mjødurt noe.

Skjøtselstiltak: Sterkt beitepress (småfè) i vekstsesongen med etterrydding.

46/6.6 Granplantefelt og beiteeng i vegsving ved Kleiva

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen deles opp av vegen i tre teigstykker. Samlet areal er på vel 11 daa. Teigstykkene har ulik karakter, men alle er mer eller mindre preget av sitkagran. Store deler av arealene har likevel åpen beitemark-karakter. De nedre arealene beites mer intensivt (småfè) enn det øverste teigstykket. Det er mye stor stein på arealene.

Potensiell utvikling: Lavt beitetrykk vil føre til gjengroing av lyng og einer (*Juniperus communis*), og teigstykkene vil gradvis få større oppslag av sitkagran som sprer seg fra kantsoner og naboteiger, dersom disse ikke hogges.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.

Restaureringstiltak: Gradvis uttak av sitkagran, evt. kan enkelte lauvtrær (rogn) settes igjen.

Skjøtselstiltak: Intensiv husdyrbeiting (småfè).

46/6.7 Teig i heimestølsområdet i Dalen

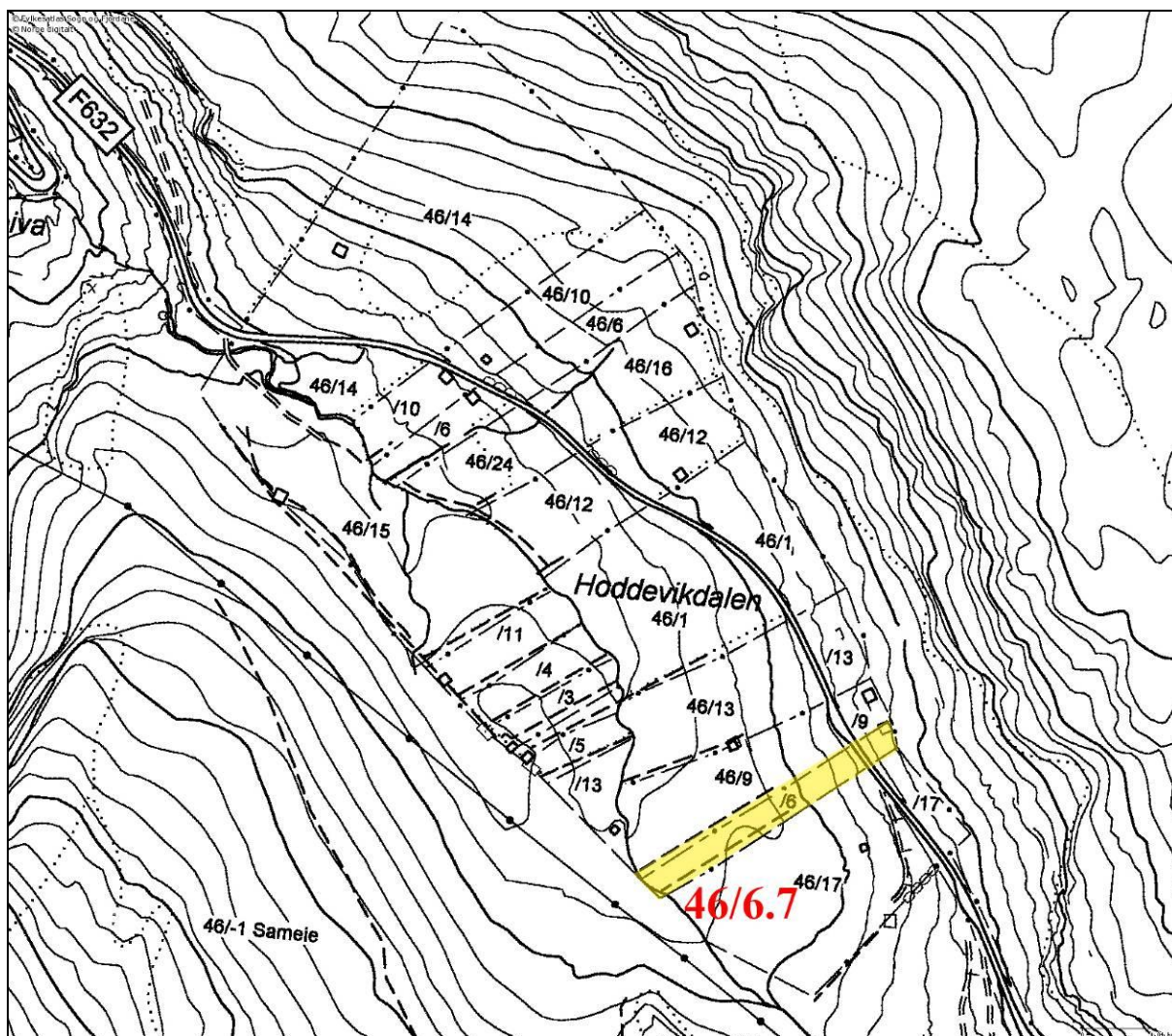
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: En langsmal teig på ca 2,3 daa lengst øst i området deles opp av vegen i et mindre teigstykke på oversiden og et større teigstykke nedenfor vegen. På øvre teigstykke står intakte murer etter et steinfjøs. Bygningen er viktig i det helhetlige miljøet og bør restaureres dersom det er interesse for det. Ved fjøsbygningen bærer vegetasjonen ennå tydelig preg av stølsvoll (beitevoll). På begge sider avgrenses det nedre teigstykket av steinstolper. Teigstykket ovenfor vegen har oppslag av røsslyng (*Calluna vulgaris*) og einer (*Juniperus communis*). Nedre del av teigstykket nedenfor vegen har gjengroingspreg med mye einer.

Potensiell utvikling: Teigpartier som i dag er åpne, vil gro igjen med einer, og ellers vil sitkagran spre seg fra plantefelt.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark med tydelige steinstrukturer (fjøsmurer og steinstolper).

Restaureringstiltak: Hogst av sitkagran. Rydding av einer og lyng på den tidligere beitevollen ved gardfjøset. Restaurering av steinfjøset.

Skjøtselstiltak: Småfè og storfèbeiting i vekstsesongen. Etterrydding særlig av beitevollen.

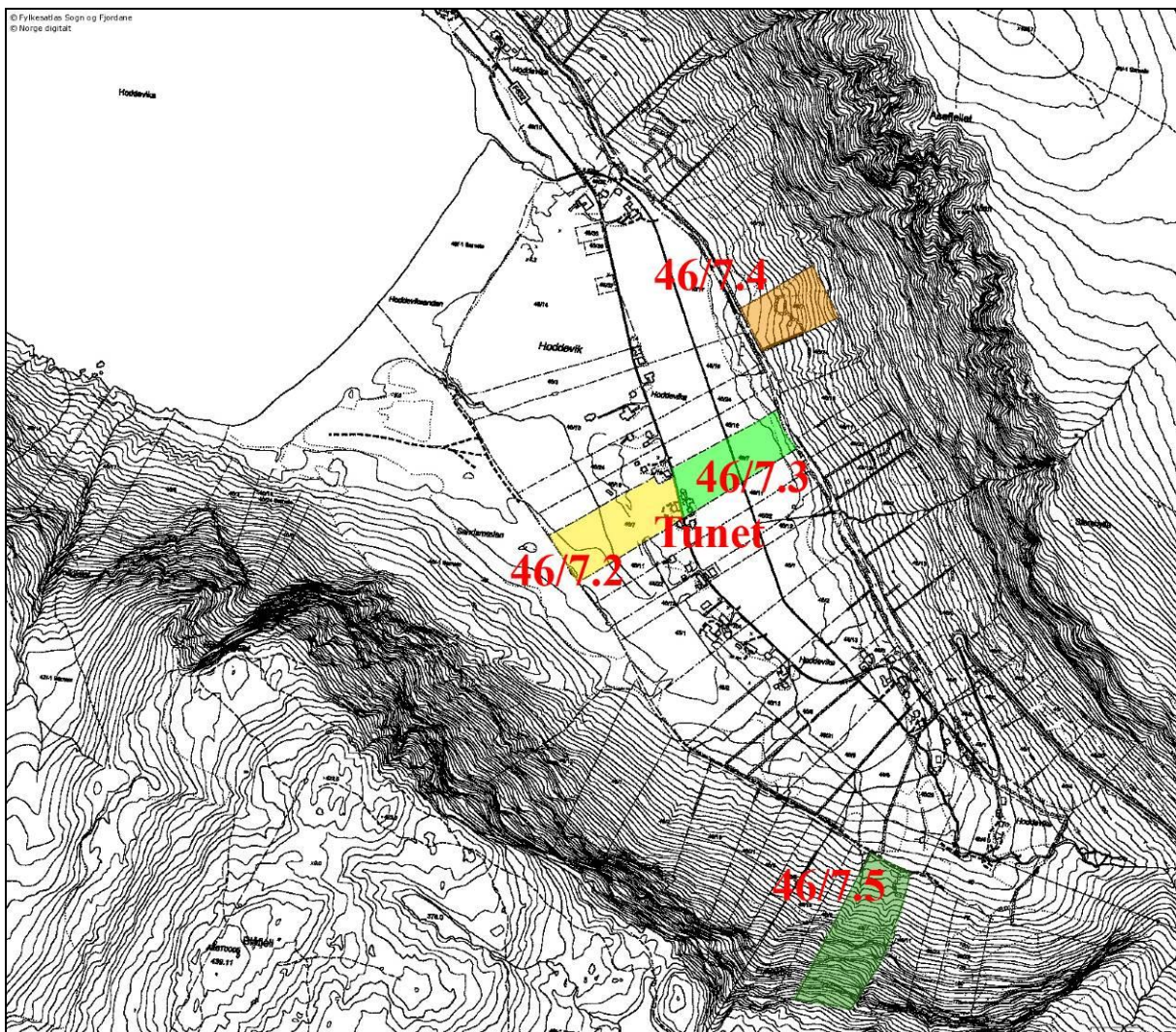
Figur 19. Skjøtselsområde 46/6.7 i Hoddevikdalen.

3.7. Hoddevika 46/7 og 8 "Haldorane"

Eier er Agnes Oline Hoddevik. Bruker/leier er Harald Hoddevik. Gårdsbruket som ligger midt i dalbunnen har ikke fast bosetting og brukes som feriested. Til gården hører innmarksareal på begge sider av vegen, to teiger i lisidene, henholdsvis et større areal ovenfor buråsa på nordsiden av dalen og en teig innerst i dalbunnen på sørsiden (fig. 20). I tillegg har gården en mindre teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 22).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1 daa. Det var 7 daa eng på dyrket mark og 42 daa natureng på innmark og 2 daa kulturbeite på overflatedyrket mark, totalt 52 daa jordbruksareal i alt. Annet areal oppgis til å være 20 daa. Det ble oppgitt at 42 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 1 hest, 6 kyr, 2 kviger og 4 kalver, 11 søyer, 2 værere og 8 lam på gårdsbruket. I tillegg ble det registrert 3 sølvrever. Det ble registrert 1 plog, ½ harv, 1 slåmaskin, 1 hjulrive, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator på gårdsbruket.

Figur 20. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/7-8 i Hoddevik.

46/7(8).1 Tunet

Etter utskiftingen av innmarka i 1878 flyttet folk ut av klyngetunet. En ny veglinje ble anlagt midt i dalbunnen og de nye tunene ble plassert langs denne. For noen, slik som tilfellet er her, ble bygninger satt opp på hver side av den nye vegen. Driftsbygningen (og garasje) er plassert på nordsiden, mens våningshuset, omgitt av hage, er plassert på sørsiden. Ca. 30 meter nordvest for våningshuset ligger en fint oppbygget brønn, som ble brukt på den tiden huset ble bygd (1926), og også etter den tid (Harald Hoddevik, pers. medd.). Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenhengen.

46/7(8).2 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en større teig med kultureng på 25 daa som grenser ned mot Sandmælen. Kulturenga slås.

Potensiell utvikling: Arealet er flatt og egnet for maskinell drift og vil trolig fortsatt bli drevet som i dag.

Ønsket tilstand: Kultureng som i dag.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått. Ved evt. husdyrbeiting (høst), bør arealet etterryddes for beiteprefererende arter ved bruk av beitepusser.

46/7(8).3 Innmarksareal nord for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen deles opp i to relativt like teigstykker av Storelva. Størstedelen av arealet er kultureng som slås, men et mindre parti i skråningen opp mot buråsa i nord, skjøttes ikke, og uønsket vegetasjon utvikler seg her. Øvre bøgard i buråsa har steinstolper. Arealet er ca 21 daa.

Potensiell utvikling: Arealet er flatt og egnet for maskinell drift og vil trolig fortsatt bli drevet som i dag.

Ønsket tilstand: Kultureng i drift som i dag. Øvre parti bør også slås. Også kantsoner i grenselinjer og mot elv bør stelles.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Maskinell slått.

46/7(8).4 Beiteeng/-bakke i lisen på nordsiden av dalen (prioritert område på pga. store og varierte steinopplegg)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en teig med store og monumentale steinopplegg. Teigen utgjør ca. 16 daa. I øst løper to parallelle steingarder fra buvegen opp til utmarka på tvers av terrenget. Dette er ikke en burås, men to naboer som ikke kunne bli enige og som bygget hver sin steinmur i grenseskillet (fig. 21). Vanlig var det at teigeier hadde ansvar for grenselinjen mot vest (Jan Ove Hoddevik, pers. medd.). De parallelle steingardene har noe utrasinger, og i overkant har det kommet inn sitkagran som vokser mellom murene. Teigen er avgrenset av steingard mot vest, delvis skjult av sitkagran (*Picea sitchensis*) på naboeiendom (46/15), og av bakkemur og steingard i overkant. Steingard mot nabo skal restaureres etter at en stor sitkagran er felt. Teigen har store bakkemurer omtrent halvveis opp i bakken. Bakkemuren lengst mot vest danner fundament for en ryddet kirsebærhage. Hagen er inngjerdet med kraftige steingjerder. Sentralt på teigen er det murer også etter et steinfjøs. Steinfjøset har to tydelige rom, flate heller ved inngang (både utenfor og innenfor), og det er laget til burås på oppsiden opp mot utmark og ur. Steinoppleggene er i god stand. Arealet til og med fjøsmurene og hagen, er godt ryddet og har tidligere vært brukt som slåtteeing. Vegetasjonen er frisk/frodig og preget av grasarter. Feltsjiktet har en del sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*) med oppslag av kvitkløver (*Trifolium repens*), engsyre (*Rumex acetosa*) og engsoleie (*Ranunculus acris*).

På tørrere mark og partier ved stein og blokkmark vokser naturengarter som blant annet blåklokke (*Campanula rotundifolia*), ryllik (*Achillea millefolium*), kusymre (*Primula vulgaris*), tepperot (*Potentilla erecta*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), engkvein (*Agrostis capillaris*) og rødsvingel (*Festuca rubra*). Teigen er ekstensivt beitet av småfè. I øvre deler av teigen ovenfor hagen og fjøset, og utenfor ”bøgarden”, preges marka av gjengroing med røsslyng (*Calluna vulgaris*).

Potensiell utvikling: Teigen vil gradvis få større oppslag av uønskede arter som sølvbunke, eng- og krattlodnegras, og steinoppleggene vil delvis bli skjult i et høgvekst feltsjikt. Sitkagran vil kunne spre seg inn fra naboteig, mens kirsebær (villstammer) allerede har begynt å gjøre seg gjeldende ved hagen. Grunnlendt mark vil gro til med røsslyng (*Calluna vulgaris*), senere einer (*Juniperus communis*) og rogn (*Sorbus aucuparia*). Steinstrukturer, særlig grensegjerdet i øst, vil kunne rase ut.

Ønsket tilstand: Velstelt beiteeng med tydelige steinstrukturer.

Restaureringstiltak: Opplegging av utraste steinmurer. Opprydding i kirsebærhagen med innplanting av nye, tradisjonelle sorter.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeite (småfè) i vekstsesongen med etterrydding. Jevnlig tilsyn med steinopplegg og murer.

Figur 21. Skjøtelsområde 46/7(8).4 Beiteeng/-bakke i lisen på nordsiden av dalen er et prioritert område på pga. store og varierte steinopplegg. Nedre buråsmur er kantet av sitkagran. Ellers ses foran en trerekke med platanlønn på innmarksareal tilhørende 46/15.

46/7(8).5 Beiteeng/-bakke i lisen på sørsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Til gården hører også en teig i dalbunnen på sørsiden av dalen. Teigen er på 30 daa. I nedkant er det et lite areal som er ryddet og inngjerdet med steingard. Her står også et fjøs. Buråsa som danner nedre grense av teigen er stengt ved fjøset. Teigen beites lite i dag og har kraftig oppslag av mjørdurt (*Filipendula ulmaria*).

Potensiell utvikling: Teigen beites bare ekstensivt i dag og har fått oppslag av mange beiteprefererende arter, hvor mjørdurt er særlig dominerende. Utviklingen vil fortsette inkl. oppslag av einer.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som 46/9.

Restaureringstiltak: Mulig brenning av området på vårvinteren for å få redusert oppslaget av mjørdurt noe.

Skjøtselstiltak: Sterkt beitepress (småfè) i vekstsesongen.

46/7(8).6 Teig i heimestølsområdet i Dalen

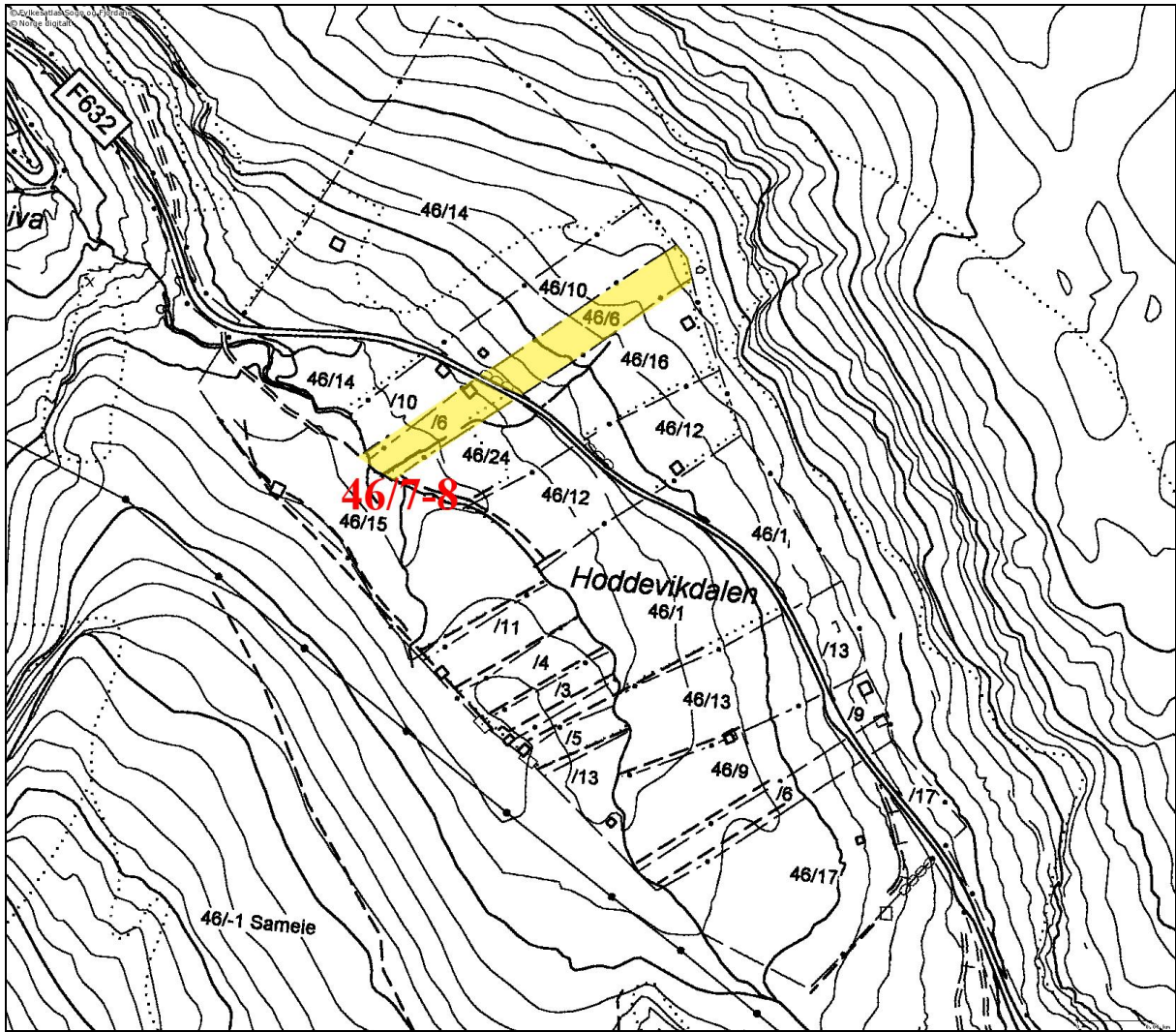
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger nordvest i området ved nedkjøringen til dalen. Teigen som er smal og ca. 3 daa stor, deles i to, tilnærmet like deler av vegen (fig. 22). På den nederste teigen står det et intakt steinfjøs kloss i vegen (se fig. 30). Sitkagran og stor platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) står på naboeiendom (46/10) ved fjøset. Marka er grasdominert, men fuktig. Teigen som er på ca 1,6 daa, er svært smal og preget av sitkagran i plantefelt (46/24) i øst og i grenselinje (46/10) i vest. I nedkant grenser teigen til Botnelven og er her markert med steinpåler. Den øvre teigen er også preget av sitkagran i grenselinjene. I grenselinjen mot fjellet står det en gammel fjøsmur (nord-øst) (Harald Hoddevik pers. medd.).

Potensiell utvikling: Teigen vil gro til med einer, samtidig som sitkagran vil spre seg innover marka og tette den igjen.

Ønsket tilstand: Steinfjøs i velstelt beitemark.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Arealet er vanskelig tilgjengelig for husdyr i dag, og beiting (storfè og småfè) med etterrydding og andre tiltak må sees i sammenheng med utvikling på naboeiendommene.

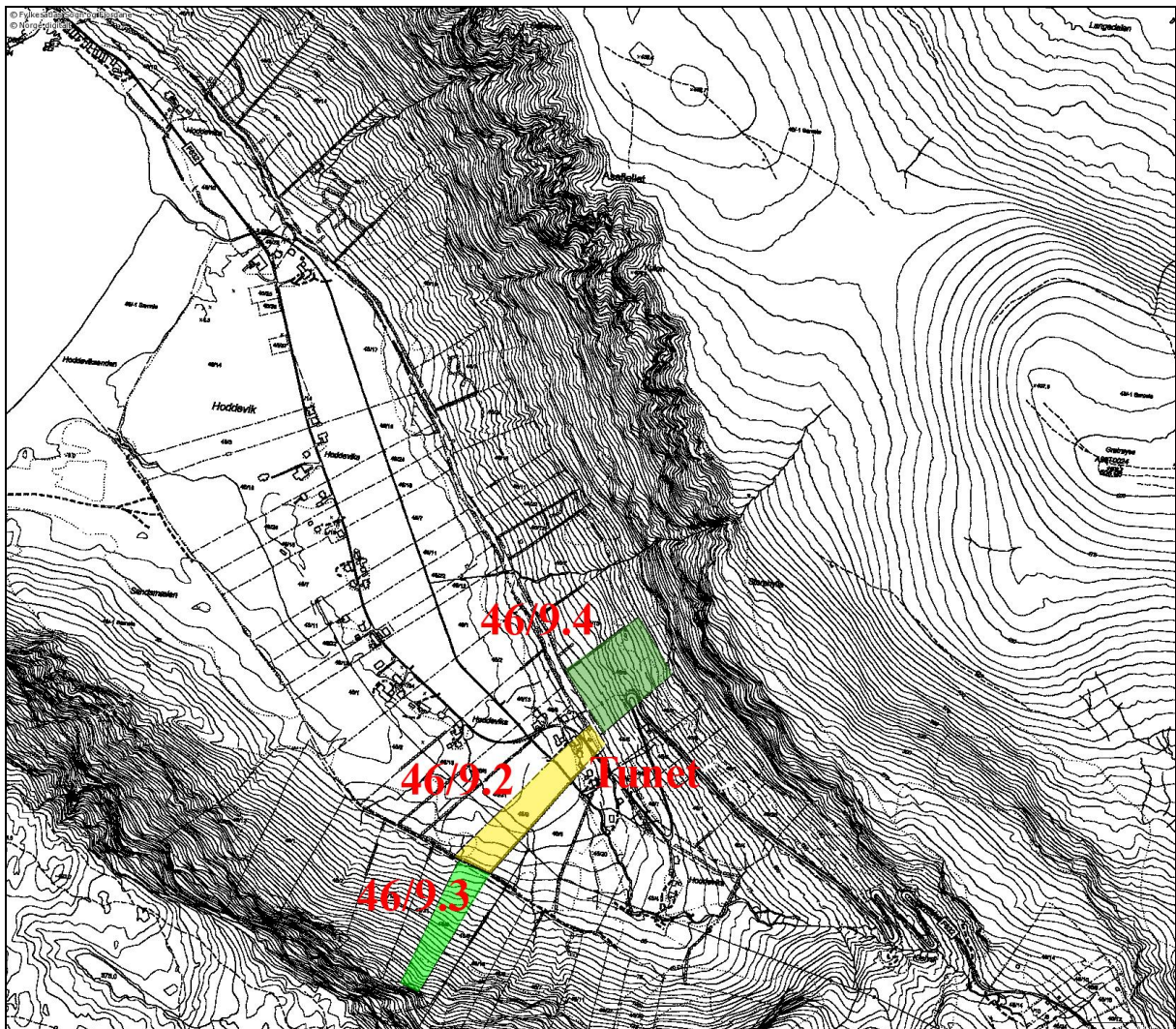
Figur 22. Skjøtselsområde 46/7-8.6 i Hoddevikdalen.

3.8. Hoddevika 46/9 "Larsane"

Eier er May Britt Ervik. Bruker er Åge Ervik. Det bor folk (mor) på gården. Gården ligger innerst i dalbunnen ved nedkjøringen ved Kleiva, og er en av de første man kommer til i Hoddevik. Tunet ligger på sørsiden av vegen hvor de beste dyrkingsarealene ligger. Det er også to teiger (heimeutmark) i dalbunnen (fig. 23). Gården har også en teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 27). Både elv og veg deler opp arealene i flere teigstykker.

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1 daa. Det var eng på 8 daa dyrket jord og 16 daa natureng på innmark, dvs. et jordbruksareal på 25 daa. Annet areal ble oppgitt til å være 10 daa. 8 daa skulle egne seg for oppdyrking. Det ble registrert 1 hest, 3 kyr, 1 kvige og 1 kalv, 5 søyer og 3 lam på gårdsbruket, i tillegg til 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn for hest.

Figur 23. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/9. i Hoddevik.

46/9.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Det er våningshus og driftsbygning i tunet i tillegg til en steinbygning som tidligere ble brukt som smie og vedskjul, en mindre redskapsbod og et drivhus. Det er opparbeidet hage med prydbusker og stauder inkl. bærbusker i tilknytning til våningshuset. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/9.2 Innmarksareal sør for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er det viktigste innmarksarealet på gårdsbruket og er på ca. 16 daa. Teigen deles opp av en mindre bekk som renner ut i Storelva lenger mot vest. Det er klopper over bekken. Teigen er avgrenset mot øst av et 60-80 cm høgt steingjerde (Sørensen 2009). Mot sør grenser den mot buråsa som går langs sørsiden av dalen. Terrenget skrånner opp mot denne. Teigen brukes sammen med naboteig i vest (46/21). Arealene nord for elven slås (maskinelt), mens arealet på sørsiden opp mot råsa beites. Dette utgjør ca. 1/2 parten av teigen.

Potensiell utvikling: Drift som i dag.

Ønsket tilstand: Kultureng, etterrydding av beiteprefererende arter på areal som bare beites.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Som i dag.

46/9.3 Beiteeng i lisen i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er på ca. 10 daa, har tidligere vært slåttemark (utslått). I dag beites teigen intensivt med småfè. Teigen har en variert vegetasjon, og er nærmere beskrevet av Austad & Hauge (2008) (fig. 24). Her er blant annet registrert: ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), marikåpe (*Alchemilla* sp.), hvitveis (*Anemone nemorosa*), sløke (*Angelica sylvestris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), skogburkne (*Anthyrium filix-femina*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), dunhavre (*Avenula pubescens*), hjertegras (*Briza media*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), bleikstarr (*Carex pallescens*), kornstarr (*C. panicea*), loppestarr (*C. pulicaris*), *Cerastium fontanum* ssp. *vulgare*), myrtistel (*Cirsium palustre*), jordnøtt (*Conopodium majus*), sumphaukeskjegg (*Crepis paludosa*), flekkmarihånd (*Dactylorhiza maculata*), hundegras (*Dactylus glomerata*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), smyle (*D. flexuosa*), åkersnelle (*Equisetum arvense*), engsvingel (*Festuca pratensis*), raudsvingel (*F. rubra*), geitsvingel (*F. vivipara*), mjøddurt (*Filipendula ulmaria*), gulmaure (*Galium verum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), humleblom (*Geum* sp.), krattlodnegras (*Holcus mollis*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), raudknapp (*Knautia arvensis*), gulskolm (*Lathyrus pratensis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), engrytle (*Luzula multiflora* ssp. *mul.*), gaukesyre (*Oxalis acetosella*), jåblom (*Parnassia palustris*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), markrapp (*Poa trivialis*), harerug (*Polygonum viviparum*), tepperot (*Potentilla erecta*), kusymre (*Primula vulgaris*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), rogn (*Sorbus aucuparia* juv.), blåknapp (*Succisa pratensis*), løvetann (*Taraxacum* sp.), raudkløver (*Trifolium pratense*), kvitkløver (*Trifolium repens*), fiol (*Viola* sp.).

Potensiell utvikling: Trolig vil intensivt beite fortsette. Uten etterrydding vil beiteprefererende arter kunne øke (mjøddurt), noe som i sin tur vil fortrenge spesielle arter som blant annet hjertegras og dunhavre.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beiteeng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag med etterrydding.

Figur 24. Beiteeng/-bakke, skjøtselsområde 46/9.3, skiller seg ut fra naboteigene pga. god nedbeiting og lite oppslag av mjøddurt. Vegetasjonen er artsrik.

46/9.4 Beitemark og slåttemark i lisisiden i nord (prioritert område pga. mange steinstrukturer, gardfjøs og høgt biologisk mangfold)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen er på ca. 23 daa. og er innhegnet av buråsa, steinstolper og steingjerder. Gjennomgående er teigen steinet og må betegnes som marginal slåtte- og beitemark, men det er et ryddet engareal i sør (se ellers Sørensen 2009). I nedkant av buråsa, og i overkant av vegen, står det noen store plantanolønn (*Acer pseudoplatanus*) og rognetrær. I råsa er det et godt vedlikeholdt gardfjøs (fig. 25). Det er ellers murer etter et fjøs på selve teigen (nedkant), og i overkant av teigen (i høgde med vegsvingen), er det rester etter en større mur. Det er tendenser til utrasing av murer og steinstolper. Teigen, som har et variert artsinventar, er beskrevet hos Austad & Hauge (2008) sammen med 46/13. Arter som er registrert her er: ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), marikåpe (*Alchemilla* sp.), kattefot (*Antennaria dioica*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), skogburkne (*Anthyrium filix-femina*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), svartburkne (*Asplenium trichomanes*), dunhavre (*Avenula pubescens*), bjønnkam (*Blechnum spicant*), hjertegras (*Briza media*), røsslyng (*Calluna vulgaris*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), stjernestarr (*Carex echinata*), slåttestarr (*C. nigra*), bleikstarr (*C. pallescens*), kornstarr (*C. panicea*), loppestarr (*C. pulicaris*), vanlig arve (*Cerastium fontanum* ssp. *vulgare*), bekkekarse (*Cardamine amara*), myrtistel (*Cirsium palustre*), jordnøtt (*Conopodium majus*), hassel (*Corylus avellana*), hundegras (*Dactylus glomerata*), knegras (*Danthonia decumbens*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), smyle (*D. flexuosa*), ormetelg (*Dryopteris filix-mas*), kveke (*Elytrigia repens* ssp. *repens*), sauesvingel (*Festuca ovina*), engsvingel (*F. pratensis*), rødsvingel (*F. rubra*), geitsvingel (*F. vivipara* ssp. *viviparia*), mjøddurt (*Filipendula ulmaria*), gulmaure (*Galium verum*), stankstorkenebb (*Geranium*

robertianum), skogstorkenebb (*G. sylvaticum*), beitesvæve (*Hieracium* seksjon *Vulgata*), englodnegras (*Holcus lanatus*), krattlodnegras (*H. mollis*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), kystgriseøre (*Hypochaeris radicata*), ryllsiv (*Juncus articulatus*), knappsiv (*J. conglomeratus*), einer (*Juniperus communis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), engfrytle (*Luzula multiflora*), skogfrytle (*L. sylvatica*), maigull (*Maianthemum bifolium*), blåtopp (*Molinia caerulea*), finnskjegg (*Nardus stricta*), rome (*Narthecium ossifragum*), gaukesyre (*Oxalis acetosella*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), hengjeveng (*Phegopteris connectilis*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), tunrapp (*Poa annua*), engrapp (*P. pratensis*), markrapp (*P. trivialis*), sisselrot (*Polypodium vulgare*), tepperot (*Potentilla erecta*), kusymre (*Primula vulgaris*), blåkoll (*Prunella vulgaris*), engsoleie (*Ranunculus acris*), grøftesoleie (*R. flammula*), småengkall (*Rhinanthus minor*), bringebær (*Rubus idaeus*), engsyre (*Rumex acetosa*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), vassarve (*Stellaria media*), blåknapp (*Succisa pratensis*), løvetann (*Taraxacum* sp.), rødkløver (*Trifolium pratense*), kvitkløver (*T. repens*), nesle (*Urtica dioica*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), legeveronika (*V. officinalis*), fuglevikke (*Vicia cracca*), gjerdevikke (*V. sepium*), myrfiol (*Viola palustris*), fiol (*Viola* sp.). Teigen beites av småfè og er godt vedlikeholdt.

Potensiell utvikling: Teigen vil trolig fortsatt bli beitet og bevare sin velholdte karakter og artsrike vegetasjon. Steinoppleggene kan stedvis rase ut.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt (godt nedbeitet) beitemark med tydelige steinstrukturer.

Restaureringstiltak: Opplegging av utrase partier i steingjerder, oppretting av steinstolper.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeiting (småfè). Ettersyn av gjerder og steinopplegg. Manuell slått av kantsoner inntil gjerder og steinstrukturer. Evt. etterrydding dersom problem med beiteprefererende arter (einstape, myrtistel, skogburkne) på teigen.

Figur 25. I nedre buråsmur står det et karakteristisk gardfjøs.

Figur 26. Steinfjøs i skjøtselomsråde 46/9.6 i Hoddevikdalen.

46/9.5 Teig i heimestølsområde i Dalen

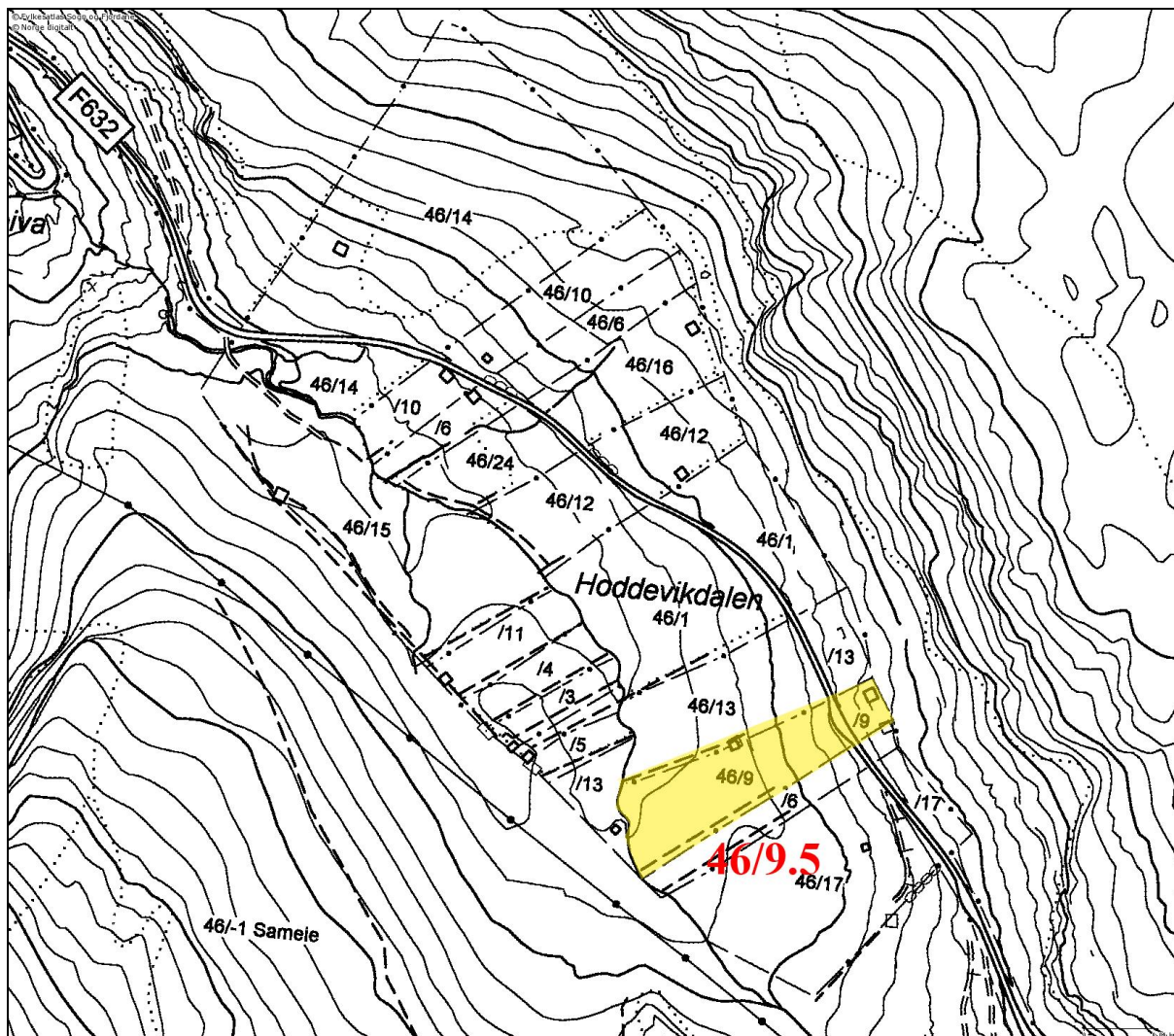
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er relativt smal, deles i to av vegen. Totalt utgjør teigen et areal på drøyt 5 daa. På oversiden av vegen står det et steinfjøs. Fjøset er i relativt god stand, og har tak (fig. 26). Vegetasjonen er dominert av lyng og einer. På nedsiden er det sitkagran i grenselinjen i øst. Hele teigen har steinstolper i grenselinjene. Teigen er ikke plantet til med sitkagran, men en god del einer har etablert seg. Teigen beites sporadisk. Her vokser ellers: geitsvingel, smyle, slåttestarr, loppestarr, blåknapp, gulaks, tveskjeggveronika, øyentrøst (*Euphrasia* sp.), småengkall, blåklokke, tepperot, engkvein, kusymre, engsyre, firkantperikum, fjellmarikåpe, tiriltunge og engrapp. Partier med mer skogspreget vegetasjon finnes også med røsslyng, einer, blåbær, heistarr (*Carex binervis*), skogburkne, ormetelg og gaukesyre. Ellers er området også preget av beiteprefererende arter som myrtistel, sølvbunke, finnskjegg og skogfrytle.

Potensiell utvikling: Einer vil ta overhånd, og sitkagran vil komme til å spre seg.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark i god hevd.

Restaureringstiltak: Fjerning av einer manuelt med motorsag. Hardt beite. Etterrydding av beiteprefererende arter.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeite av storfè og sau.

Figur 27. Skjøtselsområde 46/9.5 i Hoddevikdalen.

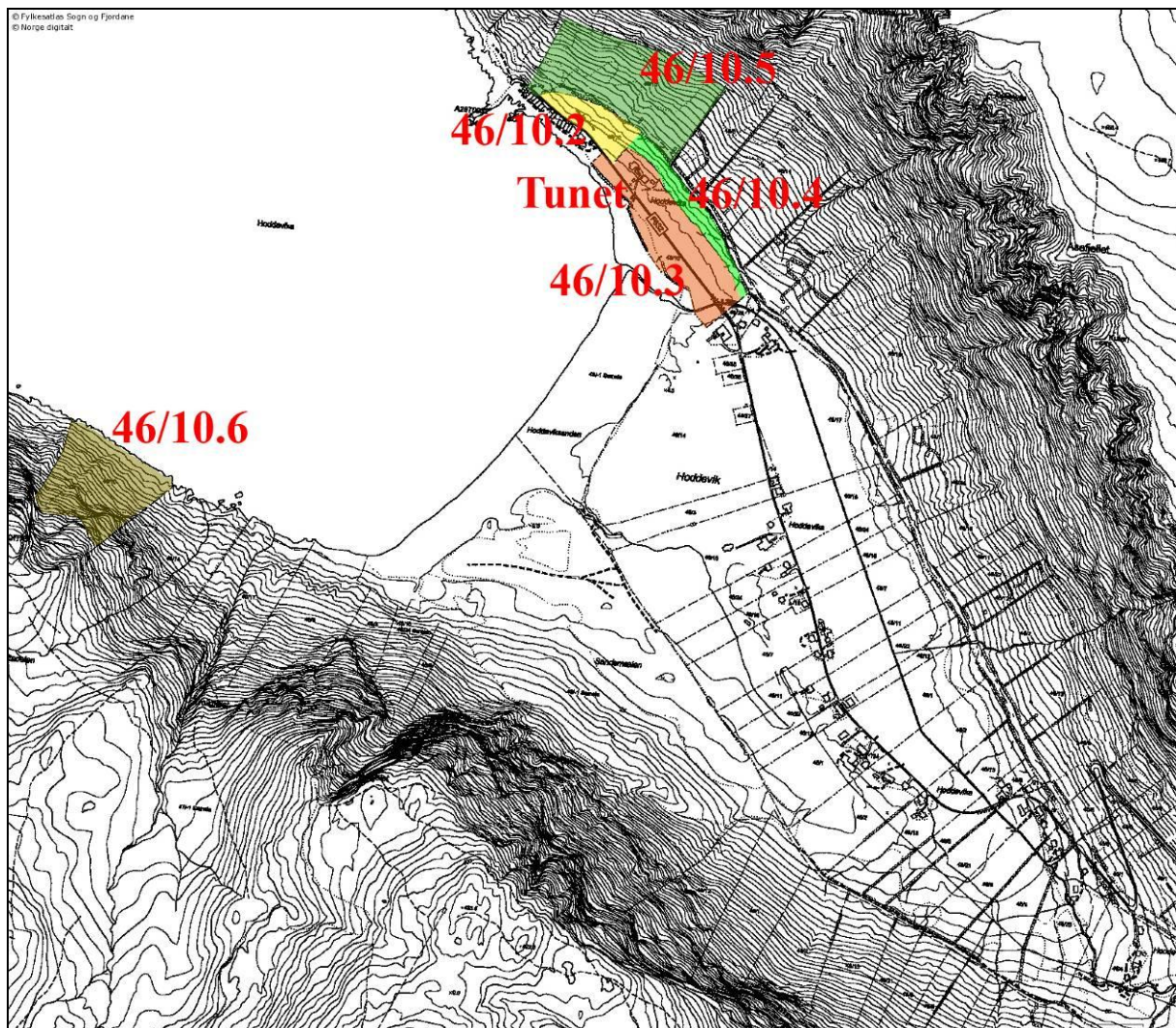

3.9. Hoddevika 46/10 "Aslakane"

Eier er Halfdan Hoddevik og bruker/leier er Sverre Leikanger. Det bor folk fast på gården. Til gården som ligger helt vest i dalen nær naustområdet, hører det innmarksareal på begge sider av tunet (øst og vest), et større utmarksareal i lisen ovenfor tunet, en tilsvarende teig på sørsiden av sandstranden, lengst i vest (fig. 28), og en teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 31). Gårdbrukeren eier også 46/14, med teiger som grenser opp til 46/10 (se ellers 46/14).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1,5 daa. Det var eng på 8 daa dyrket jord og 35,5 daa natureng på innmark, dvs. et jordbruksareal på 45 daa. 8 daa skulle egne seg for oppdyrking. Det ble registrert 1 hest, 7 kyr, 1 kvige, 4 kalver og 1 okse, 12 søyer, 12 lam og 3 værer, 3 geiter, 2 grisunger og 4 høns og 4 sølvrever på bruket. 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn for hest ble nevnt, i tillegg til en separator.

Figur 28. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/10 i Hoddevik.

46/10.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Det er tre bygninger i tunet. Dette er et eldre bygningsmiljø med våningshus og en driftsbygning hvor tresiloen har preg av forfall, og et mindre steinhus som trolig ble brukt som bolig den første tiden det bodde folk her (Halfdan Hoddevik, pers. medd.). På utskiftingskartet av 1878, er to bygninger tegnet inn på dette området, noe som kan tyde på en tidlig utflytting fra klyngetunet. Bygningene er omgitt av en større hage med bærbusker og prydbusker og større trær av platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), ask (*Fraxinus excelsior*), alm (*Ulmus glabra*) og bjørk (*Betula* sp.). Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/10.2 Innmarksareal vest for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 10 daa ligger vest for driftsbygningen. Dette er tidligere fulldyrket mark, senere kultureng, som nå beites av storfè (Sverre Leikanger). Dyrene går fritt også på marka i overkant av buråsa og videre sørøstover i utmarka. Innmarka er ujevnt nedbeitet med svært mye høymoleoppslag (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*). Teigen blir pusset etter endt beitesesong. Det har tidligere vært sprøytet mot høymole, noe som det også vil bli gjort fremover (Halfdan Hoddevik pers.medd.).

Potensiell utvikling: Beiteeng med oppslag av kraftige, beiteprefererende arter dersom teigen ikke etterryddes.

Ønsket tilstand: Åpen, velstelt beiteeng/slåtteeng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Fortrinnsvis slått av feltsjiktet med uttak av biomasse. Husdyrbeiting (storfè) i begrenset tidsrom.

46/10.3 Innmarksareal sørøst for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet på 41 daa er tidligere fulldyrket mark. Arealet deles i to teigstykker av vegen. Teigstykket på nedsiden av vegen, mot stranden brukes som campingplass og har tett, lavt grassjikt. Det øvre teigstykket avgrenses av Storelva i sørøst og buråsa mot nord. Teigstykket er flatt og slås maskinelt. Et kvernhus (restaurert) finnes i Storelva. Her er også oppbygd en større renne, og elva er steinsatt. Kvernhusområdet er tegnet inn på utskiftingskartet fra 1878 og beskrevet i pantebøker.

Potensiell utvikling: Teigen vil trolig fortsatt bli slått maskinelt.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Drift som i dag. Bakken opp mot bøgarden vil bli tatt i bruk som sauebeite i følge eier.

46/10.4 Innmarksareal på oversiden av tunet.

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er skilt ut fra innmarksarealet ellers pga. topografi/skråning, og finnes delvis på vestsiden, delvis på østsiden av tunet, og omfatter ca. 8 daa. Arealet grenser opp mot buråsa i nord. Langs denne finnes platanlønn og sitkagran (*Picea sitchensis*). Det har utviklet seg natureng på området.

Potensiell utvikling: Gjengroing dersom ikke årvisst slått/beiting..

Ønsket tilstand: Området har potensiale som natureng og bør slås.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Slått med lettere maskinelt utstyr. Uttak av biomasse.

46/10.5 Beitenger/-bakker vest og nord for naustene (prioritert område pga. mange steinstrukturer og høgt biologisk mangfold)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et stort område som strekker seg fra de åpne beitemarkene vest for naustene til naboeiendommen 46/9 i øst (totalt ca 48 daa). Området avgrenses av ur og fjell mot nord. I nedkant avgrenses arealet av buråsa og av veg på oversiden av naustene. Området har vekslende karakter. Stedvis er det små, frodige, ryddete teiger, tidligere brukt til slått, stedvis er det åpen beitemark med høgt arts mangfold på tørkeutsatte rygger (fig. 29). Arealene er nærmere beskrevet hos Austad & Hauge (2008). Arter som er registrert i området er: platanlønn, ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), marikåpe (*Alchemilla* sp.), sløke (*Angelica sylvestris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), rundskolm (*Anthyllis vulneraria*), skogburkne (*Anthyrium filix-femina*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), dunhavre (*Avenula pubescens*), svartburkne (*Asplenium trichomanes*), dunbjørk (*Betula pubescens* ssp. *pubescens*), røsslyng (*Calluna vulgaris*), blåklukke (*Campanula rotundifolia*), heistarr (*Carex binervis*), stjernestarr (*C. echinata*), gulstarr (*C. flava*), harestarr (*C. leporina*), bleikstarr (*C. pallescens*), kornstarr (*C. panicea*), bråtestarr (*C. pilulifera*), loppestarr (*C. pulicaris*), valig arve (*Cerastium fontanum* ssp. *vulgare*), kvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), myrtistel (*C. palustre*), kransmynte (*Clinopodium vulgare*), jordnøtt (*Conopodium majus*), hassel (*Corylus avellana*), flekkmarihånd (*Dactylorhiza maculata*), marihånd (*D.* sp.), hundegras (*Dactylus glomerata*), knegras (*Danthonia decumbens*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), smyle (*D. flexuosa*), revebjelle (*Digitalis purpurea*), ormetelg (*Dryopteris filix-mas*), krattmjølke (*Epilobium montanum*), kveke (*Elytrigia repens* ssp. *repens*), øyentrøst (*Euphrasia* sp.), saesvingel (*Festuca ovina*), engsvingel (*F. pratensis*), rødsvingel (*Festuca rubra*), geitsvingel (*F. vivipara* ssp. *vivipara*), mjøduert (*Filipendula ulmaria*), ask, gulmaure (*Galium verum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*), hårsvæve (*Hieracium pilosella*), beitesvæve (*Hieracium seksjon Vulgata*), englodnegras (*Holcus lanatus*), krattlodnegras (*H. mollis*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), fagerperikum (*H. pulcrum*), kystgriseøre (*Hypochaeris radicata*), ryllsiv (*Juncus articulatus*), knappisiv (*J. conglomeratus*), gulskolm (*Lathyrus pratensis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), tirlunge (*Lotus corniculatus*), engfrytle (*Luzula multiflora* ssp. *multiflora*), skogfrytle (*L. sylvatica*), blåtopp (*Molinia caerulea*), villstamme av frukttre, rome (*Narthecium ossifragum*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), hengjeveng (*Phegopteris connectilis*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), engrapp (*Poa pratensis*), markrapp (*P. trivialis*), sisselrot (*Polypodium vulgare*), tepperot (*Potentilla erecta*), einstape (*Pteridium aquilinum*), kusymre (*Primula vulgaris*), blåkoll (*Prunella vulgaris*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), bringebær (*Rubus idaeus*), engsyre (*Rumex acetosa*), byhøymole, engsmelle (*Silene vulgaris*), rogn (*Sorbus aucuparia*), grasstjerneblom (*Stellaria graminea*), blåknapp (*Succisa pratensis*), løvetann (*Taraxacum* sp.), rødkløver (*Trifolium pratense*), kvitkløver (*T. repens*), blåbør (*Vaccinium myrtillus*), blokkebær (*V. uliginosum*), vendelrot (*Valeriana sambucifolia*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), legeveronika (*V. officinalis*), fuglevikke (*Vicia cracca*), gjerdevikke (*Vicia sepium*), skogvikke (*Vicia sylvatica*), skogfiol (*Viola riviniana*), fiol (*Viola* sp.).

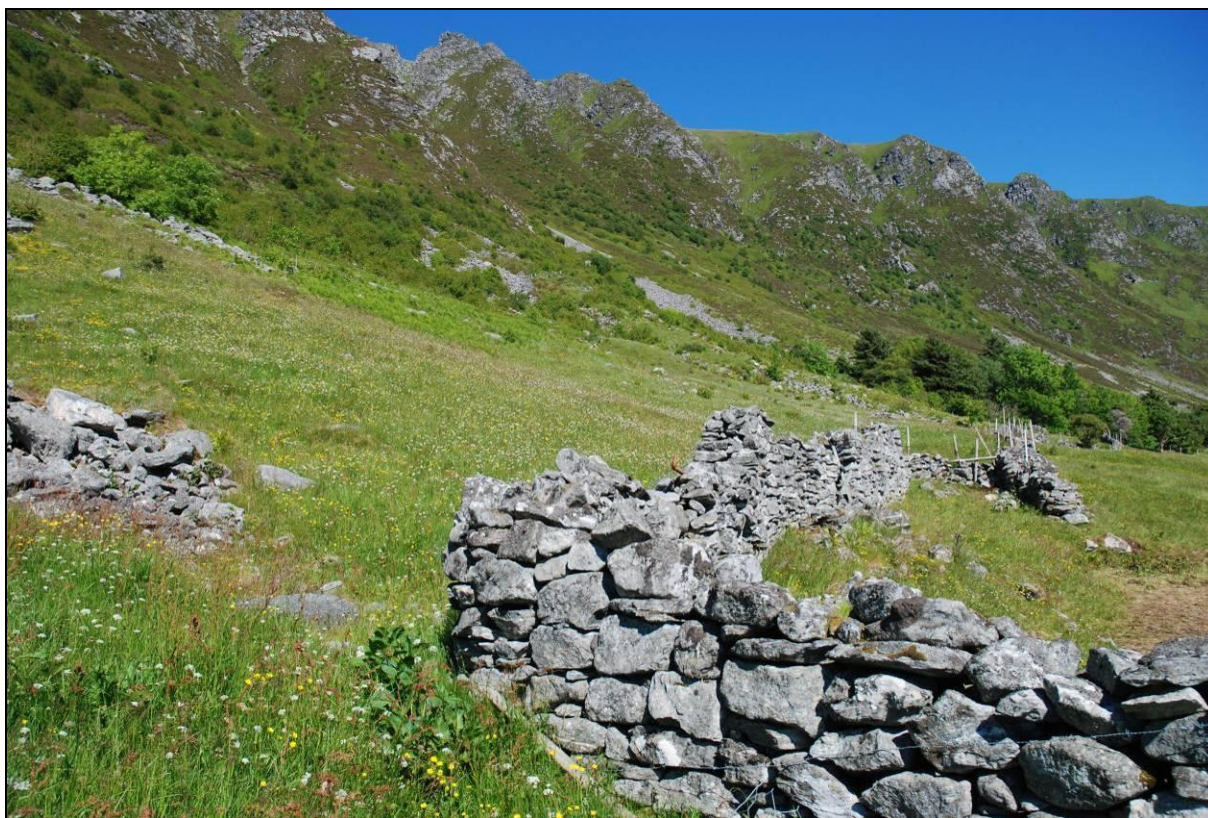
Stedvis har arealet lundkarakter. Dette gjelder særlig området ved murene etter det gamle steinfjøsset, ved en inngjerdet tidligere frukt- og bærhage, og ved bøgarden. Plantanlønn vokser i grenselinjen mot øst. Her er det også plantet en del sitkagran. Store trær av disse vokser også i den inngjerdete hagen. I tillegg til steingjerdet som utgjør deler av buråsa som munner ut ved naustområdet, er det flere andre steingjerder, og som tidligere nevnt murer etter to steinfjøs og en inngjerdet bær- og frukt-(kirsebær) hage. Et mindre engareal ved naustene har et høgt oppslag av orkidéer. Områdene beites ekstensivt av storfè og sau.

Potensiell utvikling: Deler av dette arealet har et høgt biologisk mangfold og også innslag av sjeldne arter. Området brukes ekstensivt, og dagens husdyrbeite er ikke tilstrekkelig til å holde lauvkrattoppslag og andre gjengroingsarter i sjakk. Dette området vil gradvis utvikle seg til lauvskog, og artsinventaret i feltsjiktet vil endres.

Ønsket tilstand: Området er nærområde til siste del av råsa som munner ut ved naustene. Ved eventuell bruk av buråsa som turveg må en finne frem til en løsning ved passering av innmarksareal på 46/10. Her vil velstelte beitebakker med tydlige steinstrukturer og et artsrikt feltsjikt kunne gi en svært positiv opplevelse.

Restaureringstiltak: Steinstrukturer som er utrast må settes i stand og det bør ryddes langs disse slik at de tydelig kommer frem i landskapet. Dette er særlig viktig ved steinfjøset og den inngjerdete hagen ovenfor tunet. Hagen må forsøkes restaurert, og store trær, spesielt sitkagran bør fjernes. Også sitkagran langs buråsa må fjernes.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting med etterrydding.

Figur 29. Område 46/10.5 Beitenger/-bakker vest og nord for naustene er et prioritert område pga. mange steinstrukturer og høgt biologisk mangfold.

46/10.6 Beiteeng/-bakke vest for Sandmælen (delvis prioritert område pga. potensiell artsrik vegetasjon)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen på 38 daa ligger som den siste i sørvest i nedkant av Maraftahornet. Teigen avgrenses av sjøen i nord og grenser mot 46/14 i øst. Dette er del av tidligere utslåtter. En veg inn i området er tegnet på utskiftingskartet fra 1886, men denne ble ikke bygd ferdig. Arealet har ravinepreg og veksler mellom søkk og rygger.

Vegetasjonen er gjennomgående frodig med høgvokste gras og urter og er under suksesjon. Her er det partier med mjødukt og sløke, stedvis kommer rogn og vier (*Salix* sp.) inn, og det vokser en del skogburkne, røsslyng, skogfrytle og kystbjørnekjeks ved bergknauser og store steiner. På mindre lommer med tørrere mark er vegetasjonen artsrik med lyskrevende eng- og beitemarksarter, og teigen har potensiale for økt biologisk mangfold. Hjertegras (*Briza media*) er registrert på de nederste delene av teigen. Området beites av streifdyr av storfe og sau.

Potensiell utvikling: Arealet vil få et stadig større innslag av kraftige gras og urter, og beiteverdien vil forringes. På sikt vil teigen gro til med lauvskog.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng med et variert artsinventar.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Arealet er stort, men en kan ta utgangspunkt i den gamle vegtrasèen og rydde nærliggende areal. I tillegg bør en ta vare på restene av den artsrike vegetasjonen, dvs. sikre lommene ved slått, senere husdyrbeiting, og gradvis utvide skjøtelsområdene. Et hardere beitepress enn i dag er ønskelig.

Figur. 30. Ved nedkjøringen til Kleiva, på kanten av heimstølsområdet i Hoddevikdalen står to, relativt godt velholdte steinfjøs som eies henholdsvis av 46/7-8 (fremst) og 46/10 (lengst bak). Steinfjøsene er viktige kulturhistoriske element.

46/10.7 Teig i heimstølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Et langstrakt areal på ca. 7 daa deles opp av vegen i to teigstykker. På oversiden lå det tidligere selet, nå innebygget i en ny hytte, og på nedsiden, kloss i vegen ligger steinfjøset. Steinfjøset er markert av to store platanlønn, en på hver side. I tillegg vokser det store sitkagrantrær her og en ask (fig. 30). Det er gjort relativt store inngrep på oversiden av vegen ved hytta, bl.a. er det anlagt en ny stikkveg, og det er brukt kraftige

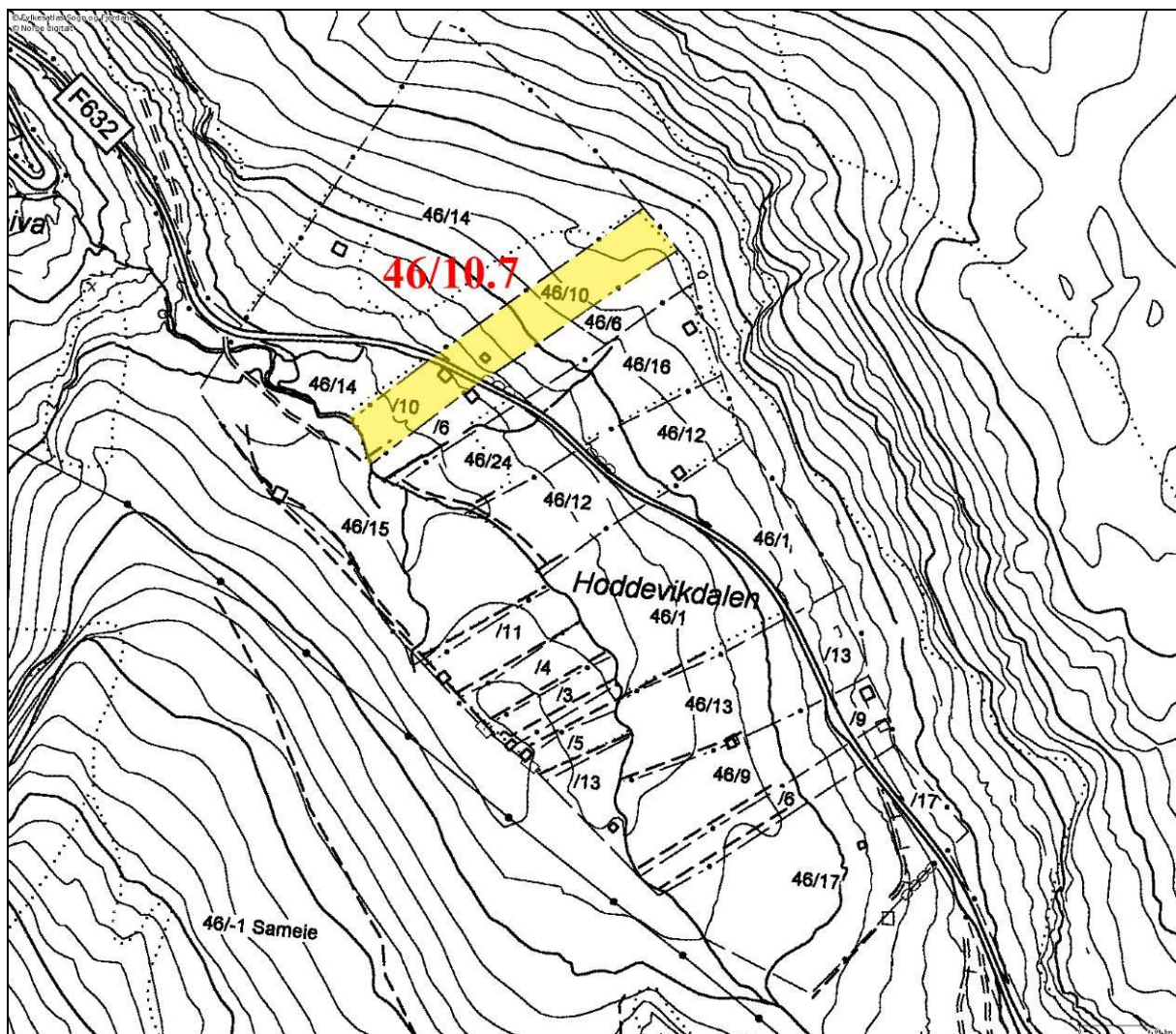
gjerdestolper til inngjerding. Det er plantet sitkagran langs eiendomsgrensene. Dette gjelder mot naboteig (46/14) i vest, og stedvis mot 46/7-8 i øst ovenfor og nedenfor vegen, og mot (46/14) og 46/15 i sør. Trærne er høge, skyggedannende og svært dominerende. De sentrale delene av teigen både på oversiden og nedsiden av vegen er åpne, henholdsvis med grasmark på det øvre arealet, mens arealet nedenfor vegen er preget av høgt nitrogeninnhold med mye høymole og nesle (*Urtica dioica*). Arealet her har i senere år vært brukt til beite av storfè (46/15).

Potensiell utvikling: Sitkagran vil spre seg på teigene. Beiteverdien vil forringes.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng med steinfjøs.

Restaureringstiltak: Fjerning av store trær som delvis skjuler og delvis truer steinfjøset på denne teigen og på naboteigen (46/7-8). Et større platanlønntre mellom de to steinfjøsene (46/10 og 46/7-8) bør kunne stå foreløpig. Sitkagran bør fjernes i grenselinjene. Dette gjelder også rundt den nye hytta. Her vil oppslag av ask og rogn være ønskelig. Vegskråningen bør sås til slik at stikkvegen med utkjøring ikke virker så dominerende, og de kraftige trepålene bør skiftes ut.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (storfè og sau) med etterrydding.

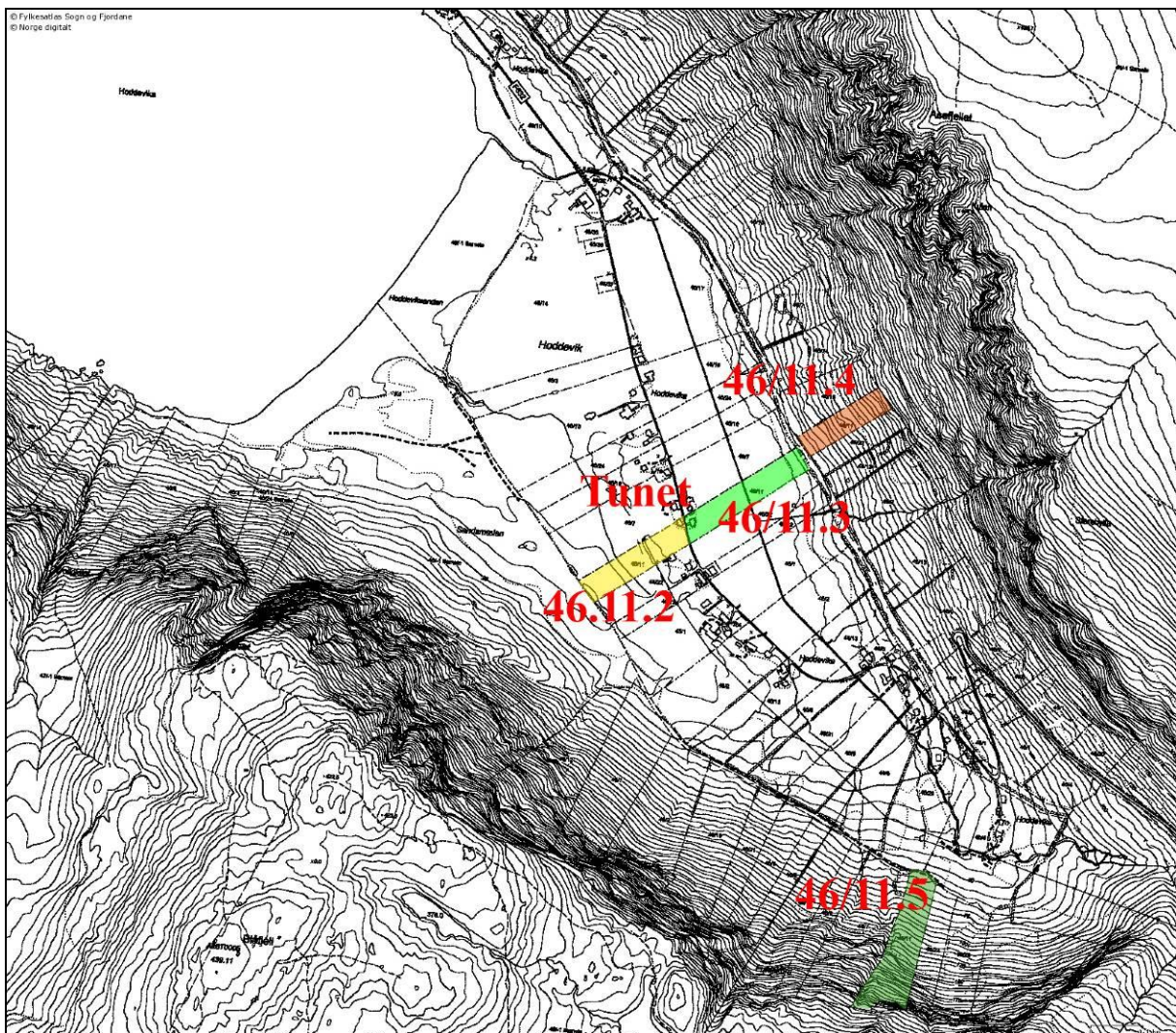
Figur 31. Skjøtelsområde 46/10.7 i Hoddevikdalen.

3.10. Hoddevika 46/11 "Estjane"

Eier er i dag Kjell Hoddevik. Gården som ligger midt i dalen brukes som feriested og har ikke fast bosetning. Til gårdsbruket hører det innmarksteiger både på nord- og sørsiden av vegen, en teig i lisiden på nordsiden av dalen, og en teig på sørsiden (fig. 32). Gården har også en teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 34). Innmarksarealene slås maskinelt med unntak av skråningen på nordsiden opp mot buråsa.

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1,3 daa. Eng på dyrket mark er oppgitt til å være 5,7 daa og natureng på innmark til 26 daa. Jordbruksareal i alt er 33 daa. Annet areal er oppgitt til 15 daa. I tillegg blir 25 daa regnet til å være egnet for oppdyrking. Besetningen var på 2 x ½ hest, 3 kyr og 2 kalver, 9 søyer, 1 vær og 1 lam, samt 4 høner. Gårdbrukeren har ½ plog, fjørharv, annen harv og slåmaskin (for hest), ½ hjulrive, arbeidskjerre, høyvogn og separator.

Figur 32. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/11 i Hoddevik.

Figur 33. Tunet på bruk 46/11.

46/11.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Veggen gjennom dalen går igjennom tunet hvor våningshuset og garasje ligger på sørsiden omgitt av hage, mens driftsbygningen ligger på nordsiden (fig. 33). Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet her.

46/11.2 Innmarksareal sør for veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en relativt smal teig som grenser til Sandmælen i sør. Arealet som er kultureng er på 11 daa og slås.

Potensiell utvikling: Kultureng i aktiv bruk.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng som i dag.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/11.3 Innmarksareal nord for veggen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Storelva deler opp denne teigen i to, relativt like teigstykker. Teigen er på 13 daa. Størstedelen av arealet som er kultureng, slås. Deler av det øvre teigstykket, i skråning opp mot buråsa, ca. 1/3, blir ikke slått. Stor rogn (*Sorbus aucuparia*) og sitkagran (*Picea sitchensis*) vokser ved råsa.

Potensiell utvikling: Kultureng i aktiv bruk. Øvre deler og kantsoner langs elveløpet vil gro til med uønskede arter.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng på hele arealet, alternativt kan øvre deler utvikles til mer artsrik natureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Maskinell slått av de flate arealene. Også slått av skråningen mot råsa med lettere maskinelt utstyr. Opprydding og slått av kantsonene ved elva og i grenselinjene.

46/11.4 Beitemark i lisen på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en smal teig som ligger ovenfor innmarksarealene, noe forskjøvet mot vest. Teigen er på 8 daa og brukes som ekstensiv beitemark. Vegetasjonen kan karakteriseres som natureng/-naturbeitemark.

Potensiell utvikling: Teigen er relativt svakt nedbeitet og vil kunne utvikle seg uheldig med gradvis oppslag av uønskede arter.

Ønsket tilstand: Beitemark i god hevd.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting med småfê som i dag, men med hardere beitetrykk.

Etterrydding av beiteprefererende arter.

46/11.5 Beitebakke i lisen på sørsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger i indre del av dalen og avgrenses av buråsa i nedkant og strekker seg opp til fjellfoten. Teigen som er på 19 daa brukes til husdyrbeiting for sau. Marka har mye stor stein/blokker og har en del oppslag av mjørdurt (*Filipendula ulmaria*).

Potensiell utvikling: Gradvis større oppslag av mjørdurt senere einer (*Juniperus communis*), og på sikt også lauvskog.

Ønsket tilstand: Åpen beitebakke.

Restaureringstiltak: Ingen, evt. kan avbrenning av uønsket vegetasjon gjøres på vårvinteren.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag, helst med et hardere beitetrykk. Etterrydding av beiteprefererende arter.

46/11.6 Teig i heimestølsområdet i Dalen

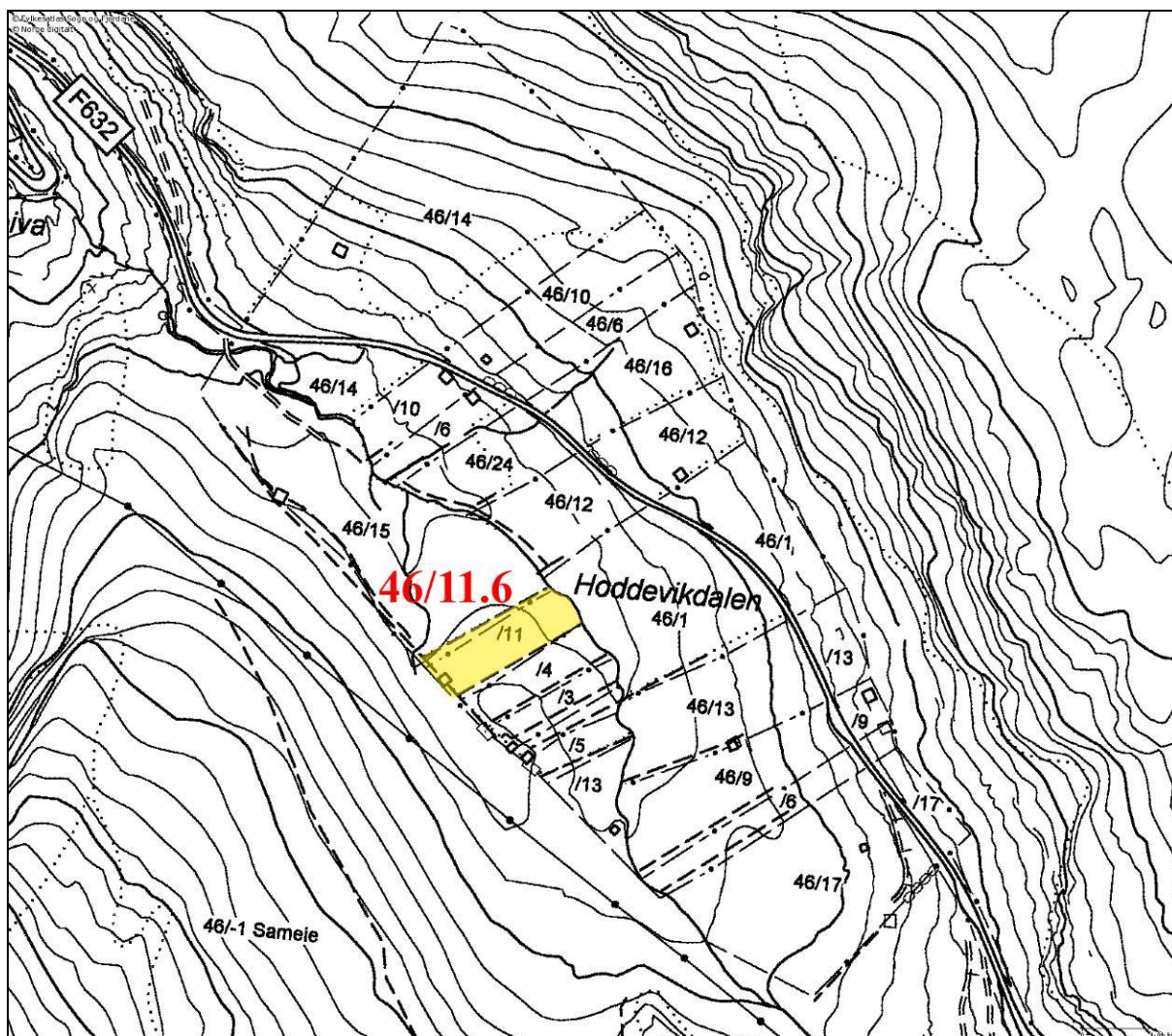
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er en liten teig (ca 2,1 daa) som er lokalisert på sørsiden av elva i dalbunnen. Teigen er åpen og beites av storfê. Sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) dominerer i feltsjiktet. Teigen er avgrenset av steinstolper mot vest. Det er tegnet inn et fjøs på kartet, men det er ikke funnet rester etter dette. Teigen er felles med 46/22.

Potensiell utvikling: Trolig i bruk som beitemark som i dag, men røsslyng (*Calluna vulgaris*) og einer (*Juniperus communis*) sammen med beiteprefererende arter som myrtistel (*Cirsium palustris*) og knappsisv (*Juncus conglomeratus*) vil kunne komme til å invadere teigen på sikt.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som i dag.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag med etterrydding ved behov.

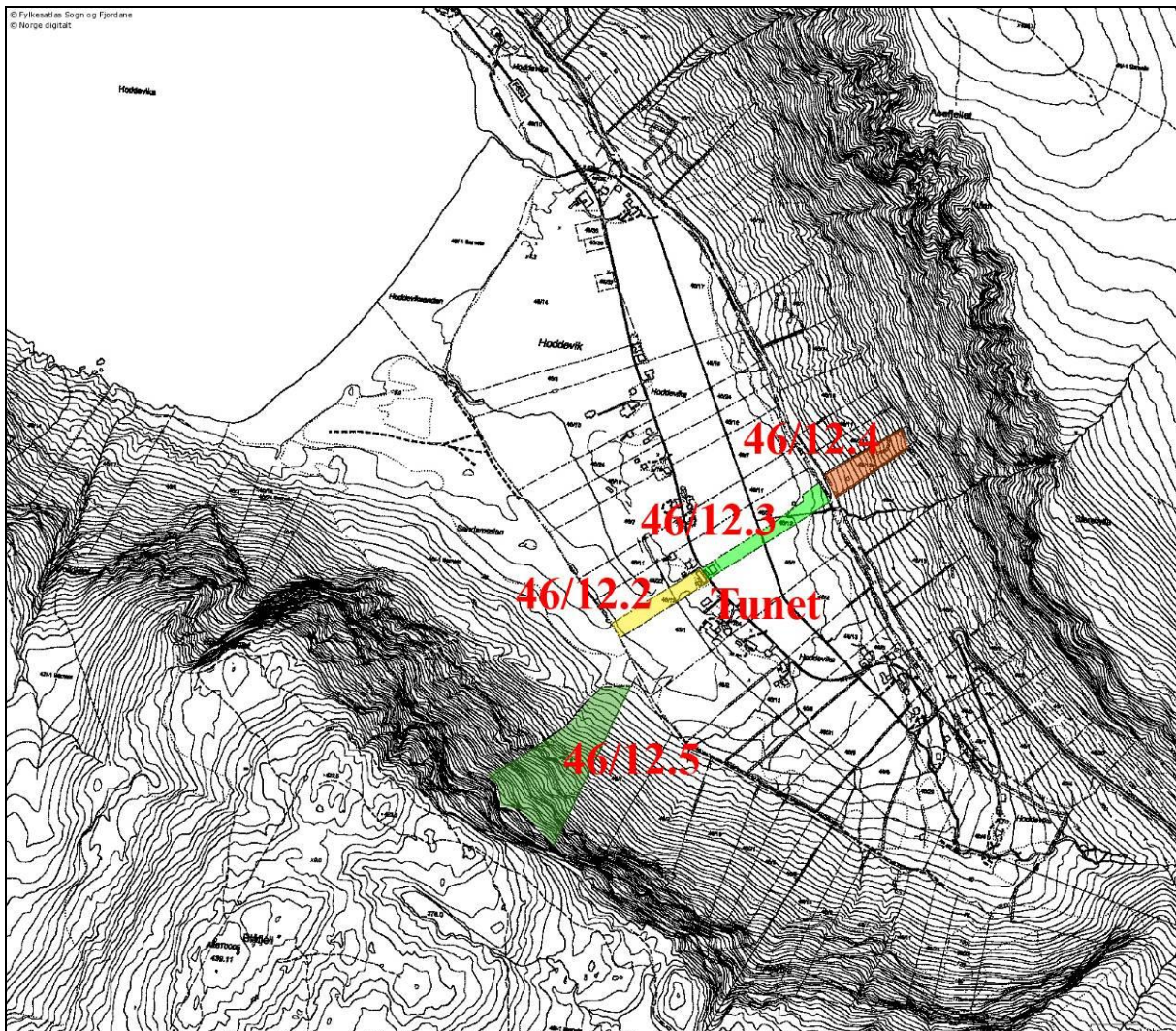
Figur 34. Skjøtselsområde 46/11.6 i Hoddevikdalen.

3.11. Hoddevika 46/12 og 46/27. Slettemark. "Sletta"

Eier er i dag Otto Peder Slettemark, mens bruker er Sverre Leikanger. Slettemark bor og driver nærbutikk i Hoddevik. Gården ligger omtrent midtveis i dalen med butikk og boligdel på nordsiden av vegen, og driftsbygning (kombinert fjøs/løe og boligdel) og et eldre våningshus på sørsiden av vegen. 5 teiger er beskrevet. Innmarksarealene ligger som smale teiger lokalisert på begge sider av vegen (fig. 35). I utmarka mot nord fortsetter eiendommen, og ved Sandmælen har gården et større areal som grenser mot fellesarealene. I tillegg er det en mindre teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 37).

Historie:

I 1949 ble 0,4 daa brukt til bygg, og på 1,3 daa var det poteter. Eng på dyrket jord ble oppgitt til å være 10,8 daa, og natureng på innmark til 15,5daa, totalt 28 daa jordbruksareal i alt. Annet areal ble oppgitt til 1 daa. Areal som egnet seg for oppdyrking ble oppgitt til 15,5 daa. Det var 1 hest, 3 kyr, 1 kvige og 1 kalv på bruket i tillegg til 5 søyer, 2 værere og 5 lam, 1 svin og 3 høner. Det ble oppgitt 1 plog, ½ harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre, 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator på gårdsbruket.

Figur 35. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/12 i Hoddevik.

46/12.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet består av tre bygninger lokalisert på begge sider av vegen. En av bygningene fungerer også som butikk. Ved bygningene sør for vegen står det flere platanlønntrær (*Acer pseudoplatanus*). I grenselinjen mot naboeiendom 46/1, er det et mindre parti med steinstolper. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/12.2 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen er smal (ca. 30 m), og er på 6 daa. Kulturenga ble i 2008 både slått og beitet (Sørensen 2009). Ca. halvparten av teigen mot sør (nær Sandmælen) blir ikke slått. Her er det blant annet mye marehalm (*Ammophila arenaria*)

Potensiell utvikling: Kultureng som i dag. Større areal med brakklagt eng utgjør en fare for spredning av beiteprefererende arter.

Ønsket tilstand: Kultureng og natureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Drift som i dag med maskinell slått av kulturenga og slått også av det sandholdige partiet mot Sandmælen. Bruk av lettere maskinelt utstyr slik at en unngår sår i feltsjiktet. Vår- og høstbeite.

46/12.3 Innmarksareal nord for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger på nordsiden av vegen, er på 7 daa og deles opp i to tilnærmet like engstykker av den kanaliserte Storelven. Store deler av arealet ble slått i 2008 med unntak av arealet ovenfor bekken som munner ut i hovedelven. Dette stykket utgjør ca. 2 daa, og har utviklet en del uønsket vegetasjon som høymole (*Rumex longifolius*), mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) (Sørensen 2009). I gjerdetraséen mot øst og vest er det steinstolper. Bekkefaret er delvis kantet med jordvoller, delvis med stein. Teigen avgrenses i overkant av buråsa som stedvis er rast ut. I tilknytning til denne er det murer og vegger etter et gardfjøs. I tilknytning til denne finnes bærbusker og en stor rogn (*Sorbus aucuparia*) (Sørensen 2009).

Potensiell utvikling: Størstedelen av arealet er godt egnet for maskinell drift og vil trolig fortsatt bli brukt som kultureng. Øvre deler vil få større oppslag av gjengroingsarter, senere lauvskog.

Ønsket tilstand: Kultureng.

Restaureringstiltak: Det kan være aktuelt med brakking av det øverste stykket opp mot råsa for å få bukt med uønsket vegetasjon. Arealet bør deretter såes til som kultureng. Buråsmur må rehabiliteres, og murene etter gardfjøset fristilles.

Skjøtselstiltak: Årlig slått av hele arealet. Bruk av lettere maskinelt utstyr i skråningen opp mot råsa.

46/12.4 Beitebakker i lisen i nord (prioritert område pga stort og variert innhold av steinstrukturer og stor artsvariasjon)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Eiendommen fortsetter ovenfor råsa og avgrenses av Solumskardura i nord og råsa i nedkant. Denne teigen er på ca. 7,5 daa, og er inngjerdet med steingarder. Nedre deler av teigen er ryddet, mens øvre deler har mer stein i dagen. Det fortelles at det var så mye stein her at det ble lagt opp stein uten spesiell funksjon (Slettemark pers. oppl.). Nedre deler er dominert av hundegras (*Dactylis glomerata*) med spredte oppslag av mjøddurt (*Filipendula ulmaria*). Her er også et stort oppslag av vill-lauk (*Allium oleracleum*). Dette stykket er mulig å slå med to-hjulstraktor. Her finnes ellers røyser, mange bakkemurer og også murer etter et fjøs som står sentralt i området. Omtrent midtveis er det lagt opp en større bakkemur/gjerde. Et inngjerdet areal mot vest er dominert av einstape

(*Pteridium aquilinum*). Her er også registrert grønnkurle (*Coeloglossum viride*), dunhavre (*Avenula pubescens*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), geitsvingel (*Festuca vivipara*), gulaks (*Anthoanthum odoratum*), engkvein (*Agrostis capillaris*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), tepperot (*Potentilla erecta*), fuglevikke (*Vicia cracca*), kusymre (*Primula vulgaris*), kystgriseøre (*Hypochaeris radicata*), skogvikke (*Vicia sylvatica*), blåknapp (*Succisa pratensis*), bleikstarr *Carex pallescens*), kornstarr (*C. panicea*) og knegras (*Danthonia decumbens*), i tillegg til eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*), blåtopp (*Molinia caerulea*), røsslyng (*Calluna vulgaris*) og blåbær (*Vaccinium myrtillus*). Arealet er slik sett under suksisjon, men har et stort potensiale for en lyskrevende og variert naturengvegetasjon gjennom skjøtselstiltak. Resten av arealet har også en rekke steinopplegg. I tilknytning til store steiner vokser skogburkne (*Anthyrium filix-femina*) og lyng. Feltsjiktet er her gjennomgående skrint, men åpent med dominans av ryllik (*Achillea millefolium*) og rødsvingel (*Festuca rubra*) med oppslag av gulaks, engkvein, blåklokke, gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), markfrytle (*Luzula multiflora*) og smalkjempe (*Plantago lanceolata*). Tørre partier veksler med fuktige dråg. I overkant av arealet utvikles det røsslynghei. Flere bakkemurer og steingjerder er i ferd med å rase ut. Teigen ser ikke ut til å bli brukt (beitet) i dag.

Potensiell utvikling: Arealet vil gro igjen med uønsket vegetasjon som både vil fortrenge den lyskrevende naturengfloraen og skjule de mange steinoppleggene. Uten vedlikehold vil steinstrukturene rase ut.

Ønsket tilstand: Åpen natureng som delvis slås maskinelt (nedre deler) med lettere maskinelt redskap, manuelt (ved steinopplegg og øvre del, og med supplerende beite slik at en oppnår et velstelt feltsjikt med en variert (og spesiell) engvegetasjon.

Restaureringstiltak: Opplegg av utraste steinstrukturer. Slått av einstape tidlig vår og gjentatte ganger gjennom vekstsesongen.

Skjøtselstiltak: Maskinell slått (to-hjulstraktor) der det er mulig på sensommeren, ljåslått ved steinstrukturer og på bratt og steinet mark, samt høstbeite av småfå.

Figur 36. Skjøtelsområde 46/12.4 omfatter en beteeng/-bakke i lisen i nord. Området er prioritert pga. stort og variert innhold av steinstrukturer og stor artsvariasjon.

46/12.5 Beiteeng i lisdiden i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som ble beskrevet som utslåttemark (utskiftingsforretningene i 1886), brukes i dag til beitemark. Teigen er på drøyt 30 daa., ligger på sørsiden av dalen og grenser opp mot Sandmælen og fellesarealene. Den er avgrenset av buråsa som går på sørsiden av dalen i nedkant, og av fjellfoten i overkant. Teigen er ikke gjerdet inn og brukes sammen med fellesarealene til småfebeiting. Teigen fremstår som velholdt med god nedbeiting og artsrikt feltsjikt.

Potensiell utvikling: Ved fortsatt husdyrbeiting (småfe) som i dag, vil et variert artsinnhold kunne opprettholdes.

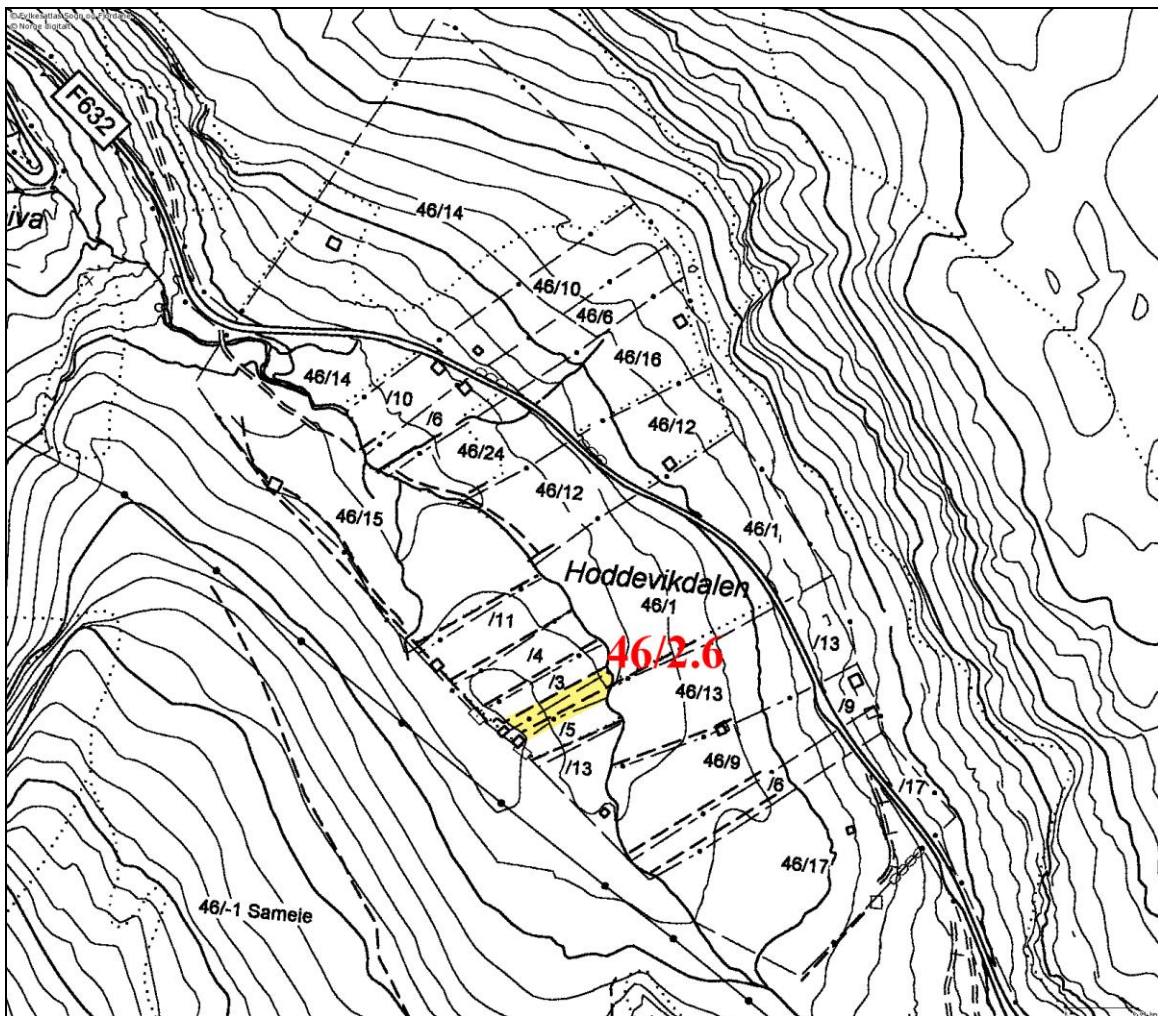
Ønsket tilstand: Åpen beitebakke (natureng) med et variert artsinventar.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag. Mjødurt i øvre deler må overvåkes.

46/12.6 Teig i heimestølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: En mindre teig i heimestølsområdet i Dalen hører til 46/12, totalt på ca. 1 daa i øst på sørsiden av Botnelva. Teigen, som er avgrenset med steinstolper, er plantet helt til med sitkagran. Lengst sør på teigen står det et gammelt, forfallet uthus/skjul. Sitkagranen bør hugges ut og marka brukes til husdyrbeiting. Uthuset bør fjernes dersom det ikke er ønske om å sette dette i stand. 46/12 har også en velholdt steinbygning som ligger ved vegen øst for heimestølsområdet i Dalen. Bygningen må sikres vedlikehold og inngå i steinhusmiljøet i Dalen.

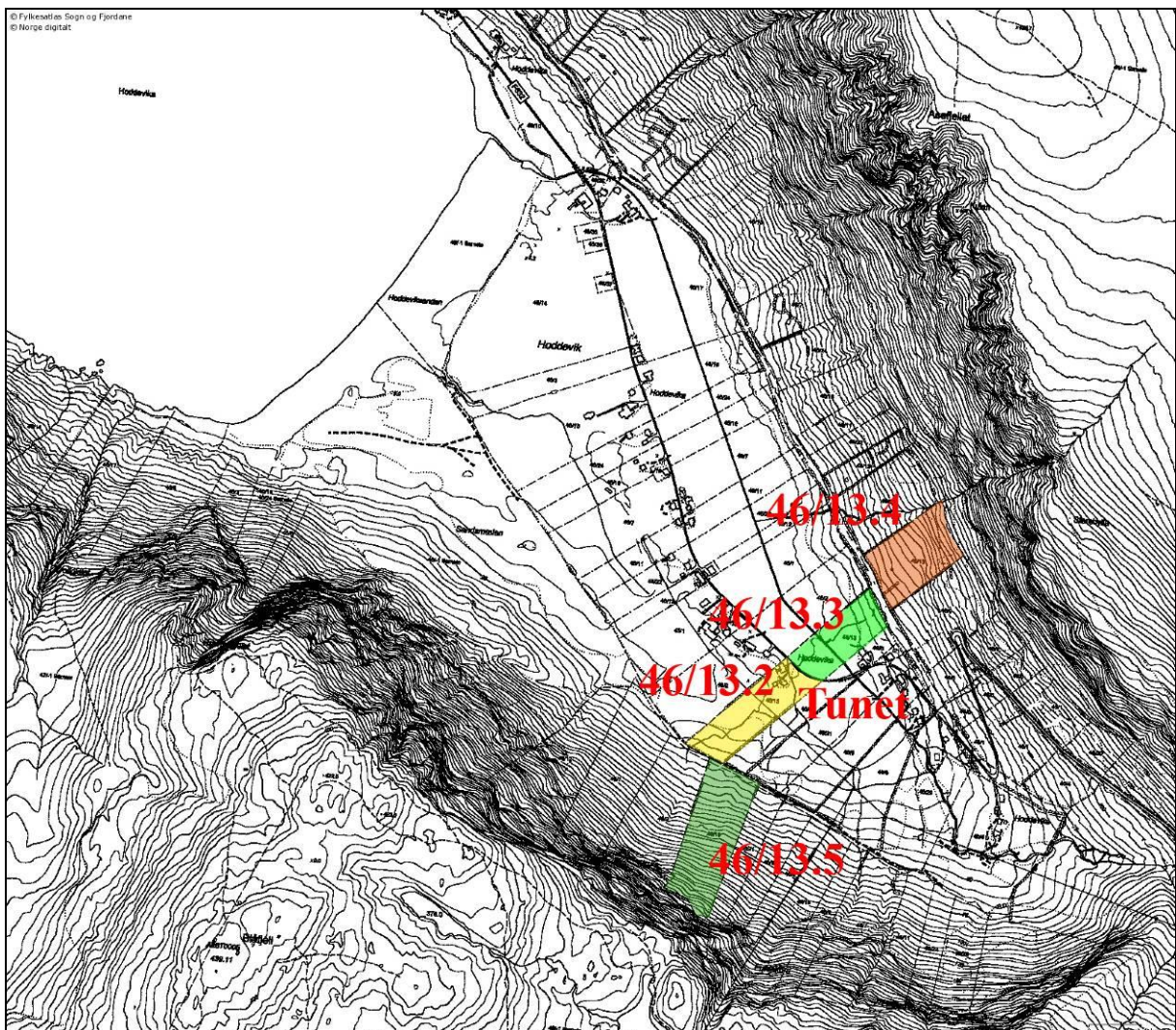
Figur 37. Skjøtelsområde 46/12.6 i Hoddevikdalen.

3. 12. Hoddevika 46/13 og 46/18 "Estigulikane"

Eier er Per G. Hoddevik. Bruker/leier er Sverre Leikanger. Det bor folk fast på gårdsbruket. Gården er lokalisert i den indre delen av dalen (fig. 38). Tunet ligger på sørsiden av veien. Gården har også en teig i lisen på nordsiden av dalen og en teig (46/18) i lisen i sør. I tillegg hører en større teig i heimstølsområdet i Dalen til gården (fig. 40).

Historie:

I 1949 ble det dyrket bygg på 0,4 daa og poteter på 1 daa. Det var 7,6 daa eng på dyrket mark og 31 daa natureng på innmark, totalt 40 daa jordbruksareal i alt. Annet areal ble oppgitt til 30 daa. Det ble oppgitt at 31 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 2 hester, 4 kyr og 1 kalv, 8 søyer og 5 lam og 4 høner på gårdsbruket. I tillegg ble det registrert 2 sølvrever. Det ble registrert 1 plog, 1 harv, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest).

Figur 38. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46.13. i Hoddevik.

46/13(18).1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Det er tre bygninger i tunet inklusiv en garasje. Det er hage i tilknytning til våningshuset. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet her.

Figur 38. Tunmiljø og kulturerer langs vegen. Bruk 46/13 i fremgrunnen. På rekke følger ellers: 46/2, 46/1, 46/22, 46/12 og 46/11 bakover. Deler av skjøtselsområde 46/13(18).2 til høyre.

46/13(18).2 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet deles opp av en mindre elv slik at et teigstykke ligger nord for tunet, mens hoveddelen ligger i sør. Totalt er arealet på 17 daa. Størstedelen av arealet brukes som kulturereng og slås, men ca. 2/3 av arealet lengst mot sør og som grenser opp mot buråsa her, har ujevn karakter, er småbakkete og har trolig et stort innhold av sand. Dette arealet ligger brakk.

Potensiell utvikling: De flate, lettdrevne arealene vil trolig fortsatt bli slått, men det brakklagte arealet i sør vil kunne utvikle seg uheldig og få et kraftig oppslag av høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*), kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*) og mjørdurt (*Filipendula ulmaria*). Teigstykket kan fungere som spredningskjerne for uønskede arter.

Ønsket tilstand: Kulturereng i drift på hele arealet, alternativt utvikling mot natureng på arealene lengst i sør.

Restaureringstiltak: Pga. mye ugrasarter bør trolig de øvre delene brakkes for deretter å sås til med engfrøblanding. Ellers ingen. Dersom det skal utvikles natureng, kan en sørge for å slå arealet tidlig før frøsetting av blant annet myrtistel (*Cirsium palustre*), høymole, mjørdurt, og kystbjørnekjeks, og gradvis utarme et høgt næringsinnhold. Biomasse må fjernes fra området.

Skjøtselstiltak: Slått av hele arealet. Gjerne vår- og høstbeite med etterrydding.

46/13(18).3 Innmarksareal nord for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er på 15 daa og deles i to av det kanaliserte elveløpet. Teigstykket nedenfor elven slås, mens arealet ovenfor elva har ligget brakk i flere år. Teigstykket her skråner opp mot buråsa og har kraftig dominans bl.a. av høymole. I overkant av teigen, i råsa står det et godt vedlikeholdt gardfjøs. I tilknytning til gardfjøset vokser platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) og rogn (*Sorbus aucuparia*), og på nedsiden av buråsmuren er det en ask (*Fraxinus excelsior*).

Potensiell utvikling: Mindre deler av teigen vil trolig fortsatt bli slått maskinelt, mens store deler vil utvikle seg uheldig. Kystbjørnekjeks og høymole vil kunne spre seg til annen kulturmark.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng på hele arealet.

Restaureringstiltak: Trolig bør marka på det øvre teigstykket brakkes for deretter å såes i med engfrøblanding.

Skjøtselstiltak: Årlig maskinell slått som i dag av de flateste partiene. Bruk av lettere maskinelt utstyr i skråningen opp mot råsa.

46/13(18).4 Beitemark i lisiden i nord (prioritert område pga. høgt biologisk mangfold)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealene til 46/13 fortsetter i lisiden på den andre siden av buråsa. Teigen som er på 20 daa grenser i nedkant til steinmur (delvis) i råsa. Teigen avgrenses av steingard mot naboteig i vest 46/2 og mot 46/9 i øst. Teigen er åpen og beites ekstensivt av småfè. Øvre deler av teigen kan karakteriseres som natureng/naturbeitemark med stor artsvariasjon. Se ellers 46/9.4 (fig. 39).

Potensiell utvikling: Ved svakere beitepress vil teigen på sikt kunne utvikle seg uheldig med større oppslag av kratt- og englodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), senere lauvkratt. På grunt jordsmonn og i tilknytning til berg og stein vil einstape (*Pteridium aquilinum*), røsslyng (*Calluna vulgaris*) og einer (*Juniperus communis*) komme inn.

Ønsket tilstand: Åpen velholdt beitebakke med lyskrevende naturengvegetasjon.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Sterkere husdyrbeite enn i dag med etterrydding av beiteprefererende arter på beitemarka, og fjerning av uønskede arter ellers.

46/13(18).5 Beitebakke i lisiden i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet har br.nr. 46/18, og er på 25 daa. Arealet ligger i nær tilknytning til innmarksteigen på sørsiden av dalen, dvs. teigen ligger på den andre siden av buråsa her. I følge utskiftingskartet fra 1886 skal teigen tidligere ha vært brukt som utslåtte-mark. Teigen som har et relativt stort innhold av stein (utraste blokker) beites i dag ekstensivt av småfè. Mye mjøddurt i feltsjiktet forringer beitekvaliteten.

Potensiell utvikling: Uten skjøtselstiltak vil teigen utvikle seg uheldig. Mjøddurt og beiteprefererende arter vil få kraftigere dominans, og beitekvaliteten vil bli ytterligere redusert.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.

Restaureringstiltak: Evt. avbrenning av feltsjiktet (biomasse) på vårvinteren. Tiltaket bør samordnes med naboer.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting.

Figur 39. 46/13(18).4 Beitemark i lisen i nord. Øvre deler er prioritert pga. stor artsvariasjon.

46/13(18).6 Teig i heimstølsområdet i Dalen

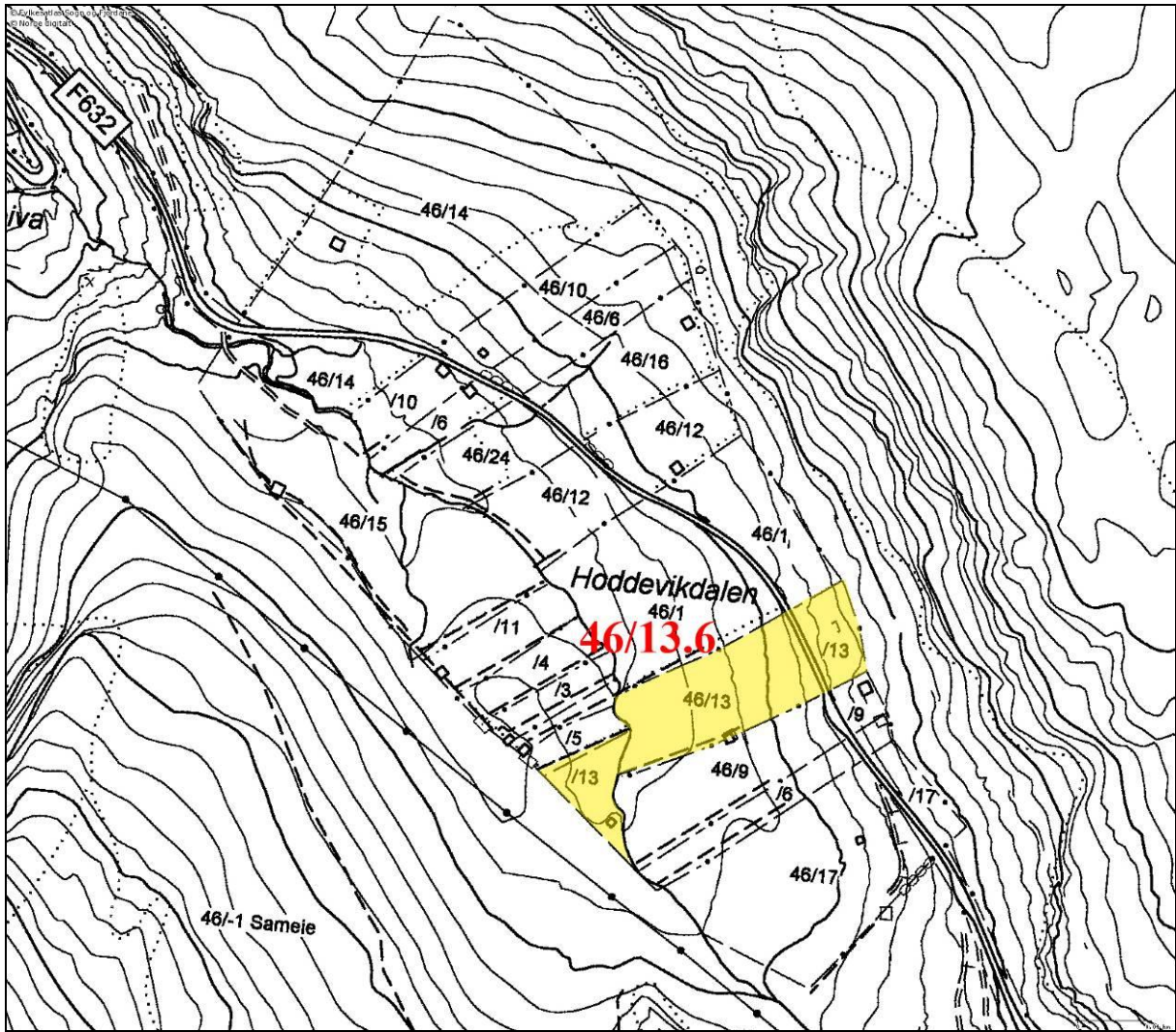
Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger i øvre deler av heimstølsområdet. Vegen deler arealet som er på 8,2 daa. totalt, i to teiger. Sammen med 46/9 fungerer dette som et åpent areal mellom to sitkagranplantinger (naboteig 46/1 og 46/6). Sentralt i området nedenfor vegen i grenselinjen mellom 46/13 og 46/9 ligger rester etter et gammelt steinfjøs. Grenselinjen her er ellers markert med steinpåler. Også på teigen ovenfor vegen er det rester etter et steinfjøs. Marka er ujevn med mye stor stein og små bekkeløp. Teigen beites ekstensivt av storfè. Se ellers 46/9.6 for nærmere beskrivelse av arter.

Potensiell utvikling: Økende gjengroing med røsslyng og einer, særlig på det øvre teigstykket. På nedsiden av vegen vil teigtykket være utsatt for spredning av sitkagran i tillegg til økende oppslag av einer og andre beiteprefererende arter. Beitekvaliteten vil reduseres.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark.

Restaureringstiltak: Fjerning av einer. Marka bør dreneres ved at bekker grøftes/kanaliseres.

Skjøtselstiltak: Kraftigere husdyrbeite av storfè og sau.

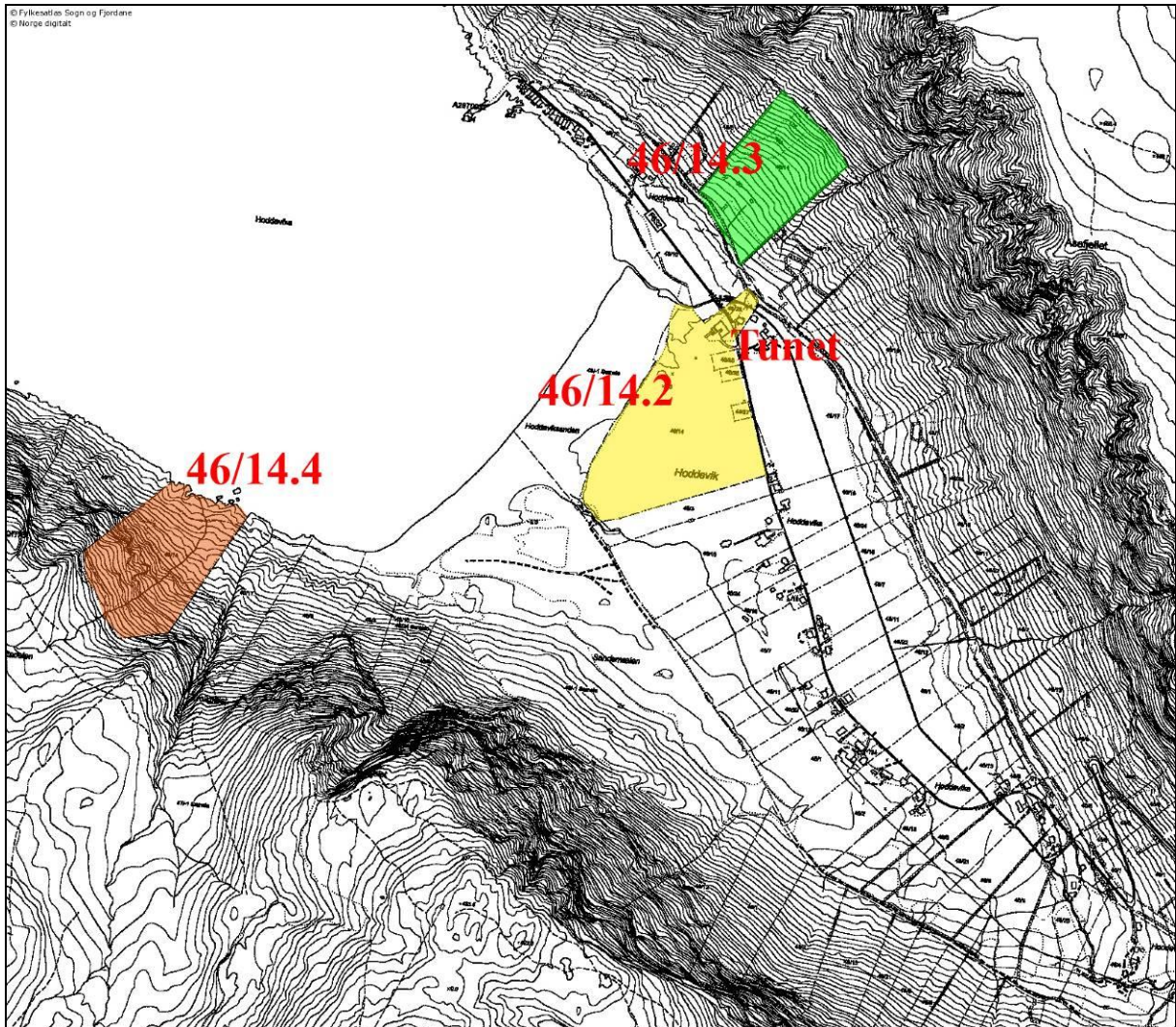
Figur 40. Skjøtselsområde 46/13.6 i Hoddevikdalen.

3.13. Hoddevika 46/14

Eier er Halfdan Hoddevik. Bruker er Sverre Leikanger. Gårdsbruket ligger helt ytterst i dalen og grenser til Hoddeviksanden mot vest. Tunområdet ligger lokalisert til det gamle klyngetunområdet. Våningshuset med omliggende hage på nordsiden av veggen ble på slutten av 1900-tallet solgt fra som 46/29, mens resten av arealet ble kjøpt av nabo 46/10 som tilleggsgjord. Til 46/14 hører et større innmarksareal ved stranden og to beiteenger/-bakker, henholdsvis i lisen i sør og i nord (fig. 41). I tillegg hører et større heimstølsområde i Dalen til gårdsbruket. (fig. 44).

Historie:

I 1949 ble 1,1 daa brukt til bygg, 0,6 daa til havre, og på 2 daa var det poteter. Eng på dyrket mark ble oppgitt til å være 9,3 og natureng på innmark til 47, totalt 60 daa jordbruksareal i alt. Annet areal ble oppgitt til 15 daa. Areal som egnet seg for oppdyrking ble oppgitt til 10 daa. Det var 2 hester og 1 fyll, 8 kyr, 2 kviger og 4 kalver på bruket i tillegg til 15 søyer, 2 værere og 12 lam. Det ble oppgitt 1 plog, 2 harver, 1 slåmaskin, 1 hjulrive, 1 arbeidskjerre, 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator på gårdsbruket.

Figur 41. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/14. i Hoddevik.

46/14.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet består av tre bygninger. To bygninger ligger ovenfor vegen (46/29) mens driftsbygningen ligger på sørsiden av vegen. Våningshuset er i sveitserstil med ny trapp og omgitt av hage. I tunet står det også en lav steinbygning som kan være gammel. Det kan også være rester etter tidligere kvernhus ved elven. Her er det også en oppbygd mur/renne. En god del store trær står langs bekkeløpet som er steinsatt, fortrinnsvis platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) og ask (*Fraxinus excelsior*). Mot nord er bygningene avgrenset av bøgarden/buråsmuren. Hagen med blant annet gamle bærbusker, er delvis overgrodd med store trær av rogn (*Sorbus aucuparia*), platanlønn og ask i bakkant. Ny hage, steinmur og lekeplass er anlagt foran og i tilknytning til gårds plass. Driftsbygningen ligger for seg selv og brukes delvis i sammenheng med surfeaktiviteten på 46/29. Bygningene på 46/29 og 46/14 sammen med tre bygninger på 46/17, fungerer visuelt som et større tunområde. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/14.2 Innmarksareal ved sandstranden

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet på nesten 90 daa eies av Halfdan Hoddevik og slås av Sverre Leikanger. Dette er et stort, relativt flatt innmarksareal med kulturreng som slås maskinelt. Deler av innmarksarealene ut mot sandstranden og i mindre skråninger sentralt på teigen er vokseplass for kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*) (fig. 42). Imidlertid slås også mesteparten av disse arealene i dag.

Potensiell utvikling: Da arealet har et sterkt oppslag av kystbjørnekjeks er det svært viktig at teigen slås før frøsetting, ellers kan dette fort bli et problemareal.

Ønsket tilstand: Kulturreng.

Restaureringstiltak: Situasjonen vedr. kystbjørnekjeks bør overvåkes.

Skjøtselstiltak: Slått på tidlig tidspunkt, muligens to slåtter i løpet av vekstsesongen for å kontrollere kystbjørnekjeks. Også restareal på enga og kantsoner mot gjerdet mot sanddynene er viktige å slå før frøsetting slik at ikke kystbjørnekjeks sprer seg mer i sanddynene.

46/14.3 Beiteeng/-bakke i lisen i nord

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Området ligger på nordsiden i ytre del av dalen og dekker et areal på 44 daa. Beiteengen ligger på oversiden av buråsa mellom 46/3 og 46/17. Dette er en natureng som beites av storfè i tillegg til noe sau. Teigen beites sammen med naboteiger (46/3.4 og 46/10.5). Det er rester etter et steinfjøs sentralt på arealet. Beitemarka har en del oppslag av byhøymole (*Rumex obtusifolius*) i nedkant og ellers en del storbregner. Marka er steinet særlig i øvre del. Nedre deler lengst mot øst kan tidligere ha vært brukt som slåttemark. Det er flere større rydningsrøysler her. Vegetasjonen ellers er dominert av typiske beitemarksarter.

Potensiell utvikling: Avhengig av bruksforhold (storfèbeiting) vil teigen opprettholde et lysåpent preg.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beiteeng/-mark.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag med etterrydding.

Figur 42. Skjøtselsområde 46/14.2 Innmarksareal ved sandstranden har et stort oppslag av kystbjørnekjeks.

46/14.4 Beiteeng/-bakke vest for Sandmælen (delvis prioritert område pga. potensiale for artsrik engvegetasjon)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen på vel 50 daa ligger i sørvest, i ytre deler av dalen, i nedkant av Maraftahornet. Teigen avgrenses av sjøen mot nord og grenser mot 46/10 i nordvest og 46/17 i sørøst. Teigen kan beskrives slik som naboteigene: Dette er del av tidligere slåttmarker (utslåtter). En veg inn i området er tegnet på utskiftingskartet fra 1886, men denne ble ikke bygd ferdig. Arealet har ravinepreg og veksler mellom søkk og rygger. Vegetasjonen er gjennomgående frodig med høge gras og urter og er under suksesjon. Her er det partier med mjødurte (*Filipendula ulmaria*) og sløke (*Angelica sylvestris*), stedvis kommer rogn (*Sorbus aucuparia*) og vier (*Salix* sp.) inn, og det vokser en del skogburkne (*Anthyrium filix-femina*), røsslyng (*Calluna vulgaris*), skogfrytle (*Luzula sylvatica*) og kystbjørnekjeks ved bergknauser og store steiner. På mindre lommer med tørrere mark er vegetasjonen artsrik med lyskrevende eng- og beitemarksarter, og teigen har potensiale for økt biologisk mangfold. Hjertegras (*Briza media*) er registrert i lavere deler av teigen. Området beites av streifdyr av storfe og sau.

Potensiell utvikling: Arealet vil få et stadig større innslag av kraftige gras og urter, beiteverdien vil forringes, og de lyskrevende eng- og beitemarksartene vil forsvinne. På sikt vil teigen gro til med lauvskog.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng med et variert artsinventar.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Arealet er stort, men en kan ta utgangspunkt i den gamle vegtrasèen (utskiftingskartet) og rydde nærliggende areal. I tillegg bør en sikre restene av den artsrike

vegetasjonen, dvs. sikre disse åpne lommene ved slått, senere husdyrbeiting, og gradvis utvide arealene. Et hardere beitepress enn i dag er ønskelig.

46/14.5 Teig i heimstølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er den største i Dalen på 23 daa, ligger ytterst på kanten av Kleiva i heimstølsområdet. Det største teigstykket ligger ovenfor vegen. Dette arealet er inngjerdet med kraftige gjerdestolper i tre og har ingen form for drift eller beite. Noen steinstolper finnes i grenselinjen i vest og i overkant av teigen. Det er plantet sitkagran (*Picea sitchensis*) i grenselinjen mot 46/10 i øst. Sentralt på den øvre teigen ligger et steinfjøs med intakte vegger og tak (fig. 43). Det er kraftig oppslag av høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*) spesielt under fjøset i nedkant av teigen. Øvre deler av teigen er i dag ryddet. Her har det kommet inn mye einer (*Juniperus communis*). Einer vokser også spredt på de nedre delene og på det mindre teigstykket nedenfor vegen. Her er det ellers åpen grasmark på størstedelen av arealet.

Potensiell utvikling: Teigen vil gradvis gro igjen, fjøsbygningen vil forfalle, samtidig som sitkagran vi kunne spre seg inn i området.

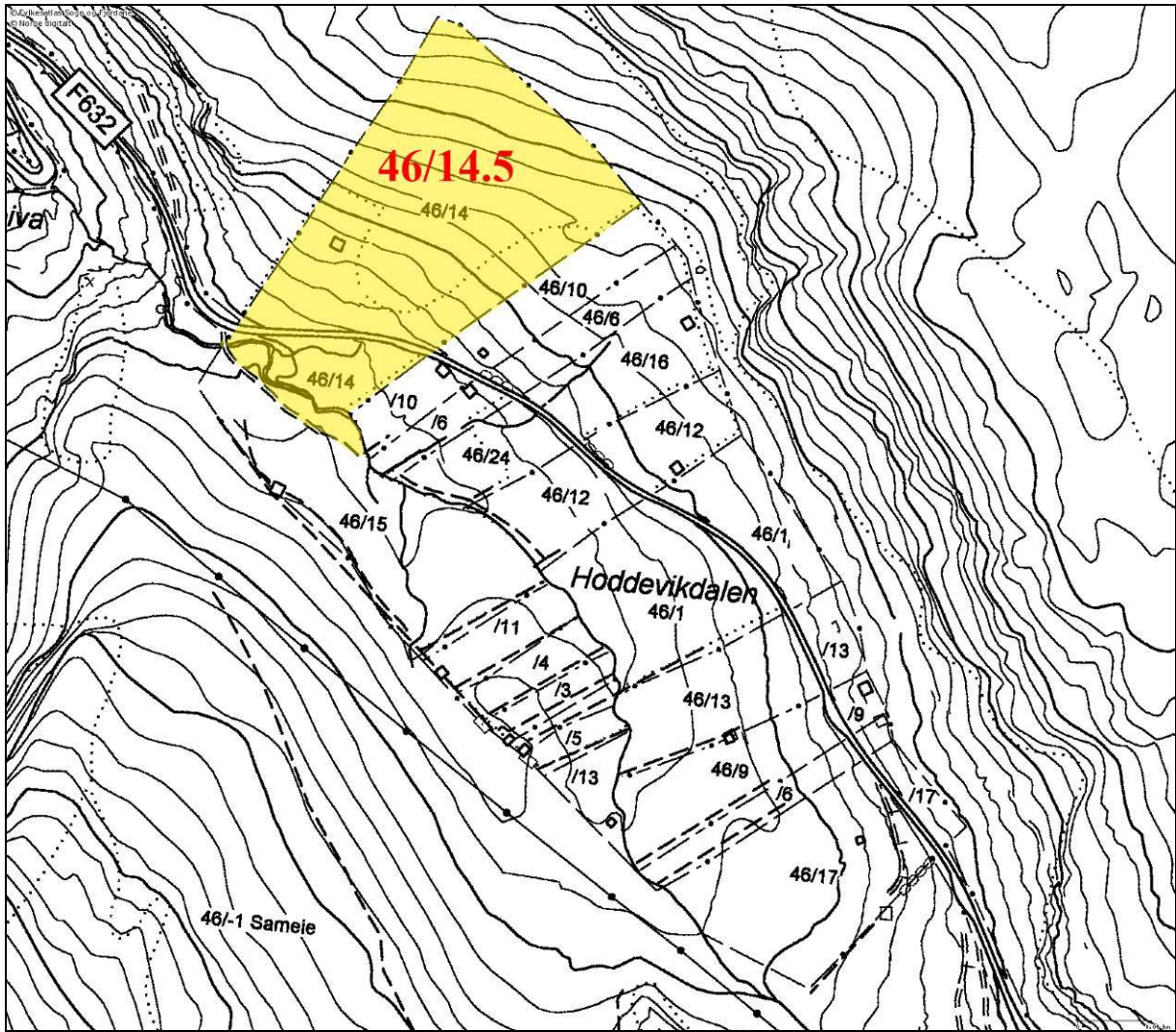
Ønsket tilstand: Teigen er en viktig del av heimstølsområdet i Dalen. Det er ønskelig at teigen skjøttes aktivt som beitemark/natureng.

Restaureringstiltak: Rydding av einer. Fjerning av sitkagran i grenselinje mot 46/10 (samme eier). Kraftig næringsoppbygging (møkk) under fjøset burde helst vært fjernet da dette vil fortsette å utgjøre et omfattende skjøtselproblem.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting med etterrydding, evt. slått av tidligere ryddete areal.

Figur 43. Skjøtelsområde 46/14.5.

Figur 44. Skjøtselsområde 14.5 i Hoddevikdalen.

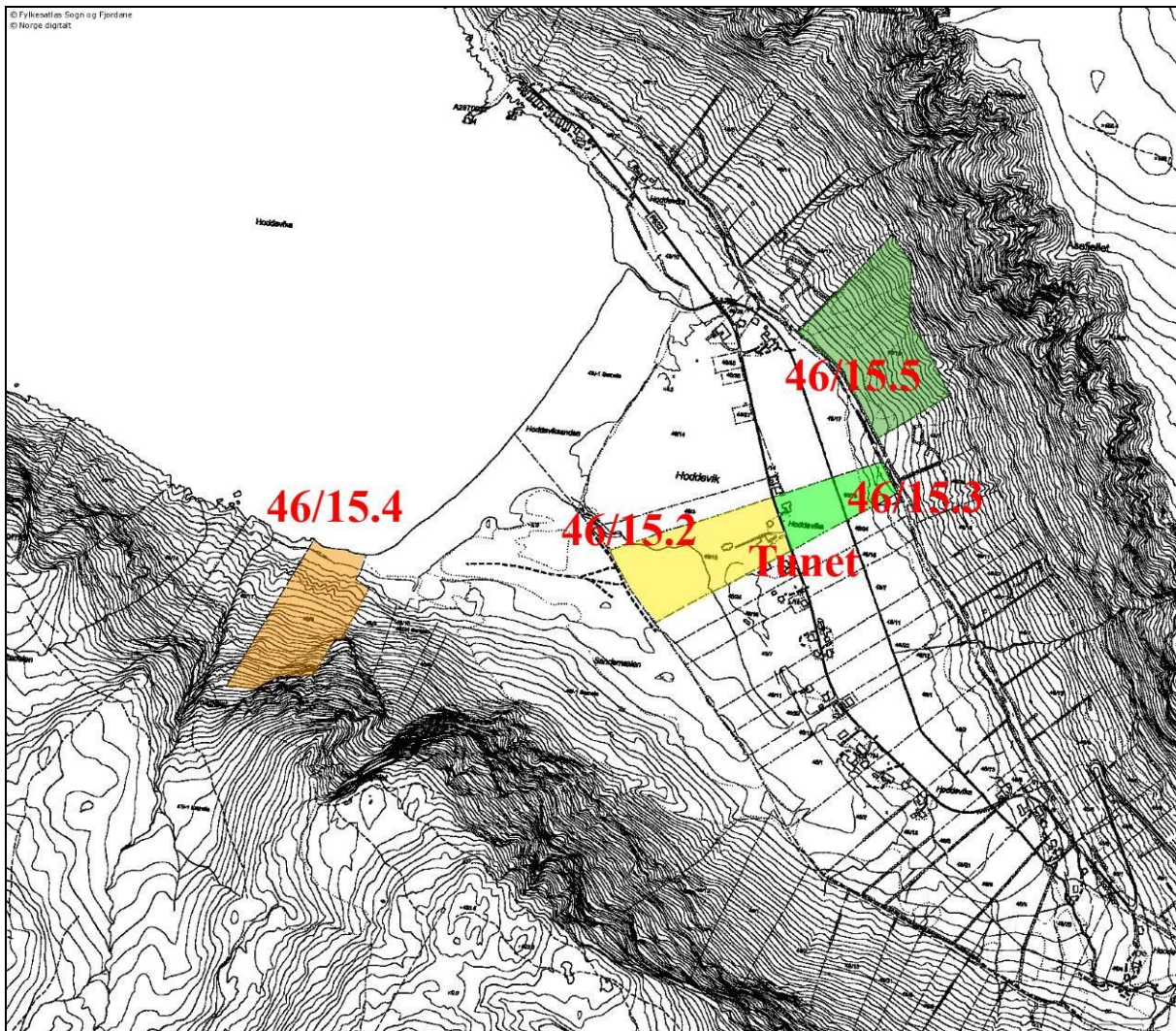

3.14. Hoddevika 46/15 "Olane"

Eier er Jan Ove Hoddevik. Jan Ove og Grete Hoddevik er de eneste aktive gårdbrukerne i Hoddevik som også bor i dalen. De driver med storfè (kjøttfè/ammekyr). Besetningen var sommeren 2009 på 33 kyr, kviger og kalver og 2 okser. Gårdsbruket ligger nederst i dalen ved sandstranden, Reitane og Sandmælen. De sentrale innmarksarealene ligger i dalbunnen på begge sider av vegen. I tillegg hører et større areal i lisen på nordsiden av dalen og et på sørsiden vest for Reitane, til gården (fig. 45). Det er også et større areal i heimstølsområdet i Dalen (fig.47).

Historie:

I 1949 ble 1,5 daa brukt til bygg, og 1,2 daa til poteter. 12 daa er registrert som brakk uten avling. Eng på dyrket mark ble oppgitt til å være 17,3 daa og natureng på innmark 20 daa. I tillegg er det registrert 3 daa kulturbeite på overflatedyrket mark, totalt 55 daa jordbruksareal i alt. Annet areal ble oppgitt til 10 daa. Areal som egner seg for oppdyrking ble oppgitt til 22 daa. Det var 1 hest, 7 kyr, 1 kvige, 3 kalver og 1 okse på bruket i tillegg til 15 søyer, 4 værere og 10 lam. I tillegg er det registrert 1 gris. Det ble oppgitt 1 plog, 2 harver, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre, 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator på gårdsbruket.

Figur 45. Oversikt over skjøtselområder på gnr. 46/15 i Hoddevik.

46.15.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Tunet består av en større driftsbygning med nybygd våningshus som ligger sør for vegen. Her står det også et eldre bolighus som er skilt fra gården. På den andre siden av vegen er det skilt ut tomt til et nytt våningshus (og garasje). Bolighusene er omgitt av hager. Det bor folk fast i alle husene. Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet her.

46/15.2 Innmarksareal på sørsiden av vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på vel 40 daa grenser til Sandmælen og Reitane i sør. Arealet brukes som kulturreng og skjøttes aktivt.

Potensiell utvikling: Kulturreng i aktiv bruk som i dag under forutsetning av fortsatt drift.

Ønsket tilstand: Kulturreng som i dag.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Som i dag. "Pussing" etter behov.

46/15.3 Innmarksareal på nordsiden av vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet utgjør en teig på 20 daa som deles i to mindre teigstykker av det kanaliserte elveløpet. Nedre deler av teigen brukes aktivt som kulturreng, mens øvre del som skråner opp mot buråsa som avgrensner teigen mot nord, slås ikke. Her er feltsjiktet preget av storvokste gras som eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*), hundegras (*Dactylis glomerata*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Her går det også en oppbygd veg opp til råsa som er kantet med en trekke med platanlønn (*Acer pseudoplatanus*, se ellers fig. 21). I overkant av bøgarden (nedre mur i råsa) er det plantet en del sitkagran (*Picea sitchensis*). Buråsa har solide og høge murer. Det er gjerdet inn et mindre areal i selve råsa for å beskytte en vannkilde mot husdyr. Vannkilden er gjerdet inn med kraftige gjerdestolper og netting.

Potensiell utvikling: De flateste arealene vil fortsatt bli drevet som i dag. Skråningen mot buråsa, i overkant av driftsvegen, vil utvikle seg videre og få gjengroingspreg.

Ønsket tilstand: Kulturreng i aktiv drift som i dag. Utvikling av natureng på oversiden av driftsvegen.

Restaureringstiltak: Fjerning av sitkagran langs råsa. Vurdering av alternativ inngjerding av vanninntak. Ellers ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått. Også slått av skråningen mot råsa med lettere maskinelt utstyr med uttak av biomasse. "Pussing" etter husdyrbeiting.

46/15.4 Beiteeng/-bakke vest for Reitane og Hoddeviksanden

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som ligger vest for sitkaplantefeltet (46/3) er på 36 daa. Arealet som er svært bratt har ravinepreg med tørrere rygger og frisk-fuktige forsenkninger. Særlig i midtre del er det en del blokkmark, og terrenget er vanskelig å ta seg frem i. Nedre deler domineres av høgvekste gras og urter, mens mjødukt (*Filipendula ulmaria*) dominerer midtre partier, særlig i forsenkningene. I overkant av teigen er det igjen grasmark og her skjer det en viss invasjon av skogsarter (lauvtrær). Området brukes ekstensivt til storføbeite. Her vokser myrtistel (*Cirsium palustre*), høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*), mjødukt og sølvbunke på fastmark i vekslings med frisk-fuktige partier med bekkeblom (*Caltha palustris*), ryllsiv (*Juncus articulatus*), knappsiv (*J. conglomeratus*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), grøftsoleie (*Ranunculus flammula*), krypssoleie (*R. repens*) og blåtopp (*Molinia caerulea*). Små partier domineres av lyskrevende gras og urter, flere tradisjonelle engarter som blant annet marikåpe (*Alchemilla* sp.), engsoleie (*Ranunculus acris*),

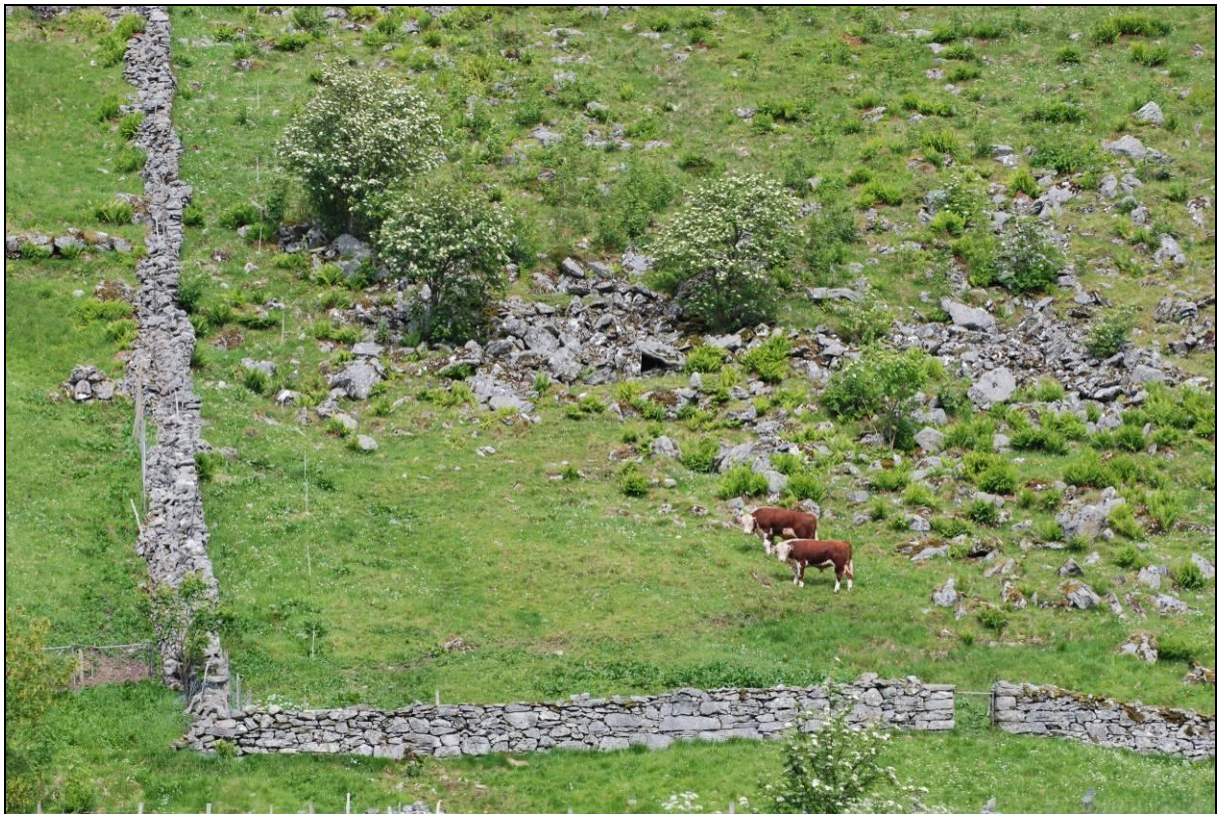
englodnegras, humleblom (*Geum* sp.), ryllik (*Achillea millefolium*), engsyre (*Rumex acetosa*), blåknapp (*Succisa pratensis*), vanlig arve (*Cerastium fontanum*), gulaks (*Anthoanthum odoratum*), kusymre (*Primula vulgaris*), maria nøkleblom (*P. veris*), åkersnelle (*Equisetum arvense*), engsnelle (*E. pratense*), slåtestarr (*Carex nigra*), rødsvingel (*Festuca rubra*), følblom (*Leontodon autumnale*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*) og fuglevikke (*Vicia cracca*).

Potensiell utvikling: Uten kraftig husdyrbeiting med etterrydding av beiteprefererende arter (som f.eks. høymole, myrtistel og mjøddurt), vil arealet gro ytterligere til med mjøddurt, senere med lauvkratt.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark med storføbeiting. Tørre rygger bør utvikles til naturenger gjennom etterrydding/slått.

Restaureringstiltak: Trolig bør arealet brennes på vårvinteren for å bli kvitt opphopet biomasse.

Skjøtselstiltak: Årlig husdyrbeiting med etterrydding.

Figur 46. Deler av område 46/15.5. Beitemark i lisen på nordsiden av dalen. Området beites av 2-3 okser.

46/15.5 Plantefelt og beitemark i lisen på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et større areal på 52 daa i lisen som brukes til storføbeiting (okser) (fig. 46). Dyrene går her hele året. I øst er det en inngjerdet hage som i dag domineres av sitkagran, men hvor det også finnes oppslag av andre store lauvtrær. Steinmuren rundt er kraftig. Trolig har dette vært en tidligere frukthage (kirsebær). I vest er det bygget et nytt fjøs for oksene. Marka ellers (vest og nord for den inngjerdete hagen) består av åpen beitemark, stedvis med tørre partier med et høgt artsmangfold (lyskrevende

naturengarter). Stedvis er det oppslag av næringskrevende og beitepreferende arter (myrtistel, mjødur, høymole). Enkelte sitkagran har spredt seg inn på den åpne beitemarka og i buråsa. I overkant av teigen er det mye ur, og her kommer einer inn på beitemarka.

Potensiell utvikling: Åpen beitemark som i dag. Økt spredning av sitkagran på beitemarka og i råsa.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som i dag. Synlig hage og steingjerder.

Restaureringstiltak: Fjerning av sitkagran i burås og på beitemarka. Hogst av sitkagran langs råsa og i første rekke langs steingjerdene i den inngjerdete hagen. Gradvis treslagsskifte til lauvskog i hagen ved uthugging av sitkagran.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeite som i dag.

46/15.6 Teig i heimstølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er på 10,5 daa ligger helt ytterst på kanten av Dalen ved nedkjøringen til Hoddevik, på nedsiden (sørvestsiden) av vegen. Sentralt på teigen står det et restaurert steinfjøs med ny kledning og takdekke. Det er noe sitkagran i grenselinjen i sørvest, ellers er marka åpen og brukes til storføbeiting. Teigen avgrensens ellers av Botnelva i bunnen av Dalen. Det er en steinbro over elven i nord, trolig etter den gamle bygdevegen. Stedvis er det steinstolper i grenselinjene, stedvis en mindre steinmur, ellers ligger teigen åpen. Grasmarka er godt nedbeitet. Stedvis er marka fuktig og har myrpreg med oppslag av blant annet rome (*Narthecium ossifragum*), knappsiv og torvmoser (*Sphagnum* sp.).

Potensiell utvikling: Fortsatt åpen beitemark under forutsetning av aktivt husdyrbeite.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som i dag. Fastmarkseng på fuktige parti.

Restaureringstiltak: Grøfting av vassyk mark, evt. opprensning i mindre bekkeløp.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting.

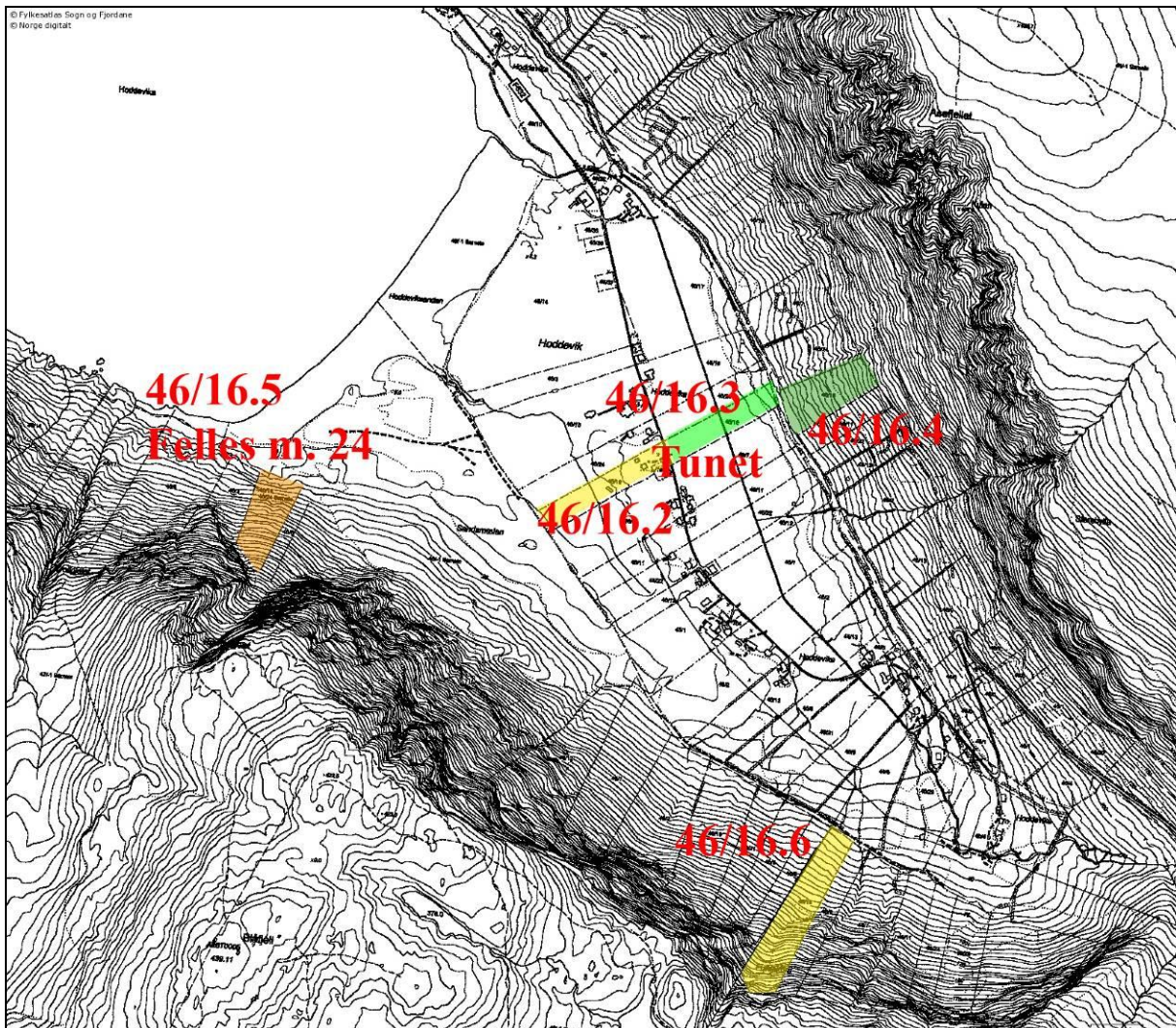

3.15. Hoddevika 46/16 "Monsane"

Eier er Paula Alice Bjerck. Det bor ikke folk fast på gården som i dag brukes som feriested. Gården ligger midt i dalen med sentrale innmarksareal på begge sider av veien. Det hører en teig til gården i lisen på nordsiden av dalen, og en teig, felles med 46/7-8 vest for Sandmælen (fig. 48). Gården har også en teig i heimstølsområdet i Dalen felles med 46/24 (fig. 50).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 2 daa. og grønnfôr på 1,5 daa. Det var eng på 11,5 daa dyrket jord og 28 daa natureng på innmark, dvs. et jordbruksareal på 43 daa. Annet areal ble oppgitt til å være 10 daa. I tillegg er 28 daa registrert som egnet til oppdyrking. Det ble registrert 1 hest, 6 kyr, 1 kvige, 3 kalver og 1 okse, 14 søyer, 10 lam og 7 værer på bruket, i tillegg til 1 plog, 2 harver, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn for hest, samt 1 separator.

Figur 48. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/16 i Hoddevik.

46/16.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Bygningene ligger sør for vegen. Det er tre bygninger på gården inkl. ny garasje. En uthusbygning ligger et stykke fra tunet mot sør. Det er hage i tilknytning til våningshuset. I grenselinjen mot øst er det plantet sitkagran. Mot vegen er det skilt ut tomt til skolebygning (nå grendehus) (46/19) fra denne gården og fra nabogården 46/7-8. Grendehuset fungerer visuelt som en del av tunet. Bygningstiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/16.2 Innmarksareal sør for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et mindre areal på 12 daa, som grenser opp til Sandmælen. Teigen brukes som kultureng i dag.

Potensiell utvikling: Kultureng som i dag.

Ønsket tilstand: Kultureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/16.3 Innmarksareal nord for vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Den langsmale teigen deles opp i to, relativt like store teigstykker av den kanaliserte elven. Teigen som er på 10 daa, grenser opp mot buråsa i nord. Teigstykket nedenfor elveløpet er kultureng i aktiv drift, mens teigstykket ovenfor har ligget brakk i flere år. Det er brukt beitepusser på sistnevnte areal i 2009.

Potensiell utvikling: Teigen vil trolig bli slått som i dag, også det øvre teigstykket.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/16.4 Beiteeng/-mark i lisen på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 14 daa avgrenses i nedkant av øvre buråsmur som går på nordsiden av dalen. Marka har mye stor stein og kan karakteriseres som natureng. Teigen brukes ekstensivt til husdyrbeiting (småfè) i dag, og vegetasjonen er dominert av typiske beitemarksarter.

Potensiell utvikling: Utviklingen vil være avhengig av fremtidig bruk. Ved fortsatt husdyrbeiting som i dag vil teigen være åpen også kommende år. Uten etterrydding vil imidlertid innholdet av beiteprefererende arter øke og beitekvalitet og – areal vil gå ned.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitemark.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag med etterrydding.

46/16.5 Beitebakke i lisen i vest ved Sandmælen (prioritert område pga biologisk mangfold og oppslag av spesielle arter).

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 12 daa ligger rett sør for sandstranden, og er felles med br.nr. 46/24 (fig. 49). Teigen går opp til ca. 100 moh. og har sandholdig jordsmonn. Teigen har tidligere vært utslått. Teigen har gjengroingspreg med en del mjødurt (*Filipendula ulmaria*) særlig i øvre del, og er preget av en del tråkkterrasser, mens nedre del fremstår som relativt velholdt beitebakke. Arealet beites av småfè i dag. Marehalm (*Ammophila arenaria*) finnes i beitebakken. Vegetasjonen er artsrik og har stort potensiale (se vedlegg 1 og fellesbeitearealer for artsbeskrivelse).

Potensiell utvikling: Uten småfèbeite som i dag vil vi få ytterligere gjengroing med spredning av mjødurt på større areal.

Figur 49. Fra område 46/16.5 i lisisiden vest ved Sandmælen

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (småfè) med etterrydding av mjøddurt og beiteprefererende arter. Det kan være aktuelt å skåne lavere deler av området mot tidlig småfèbeiting ved hjelp av flyttbare elektriske gjerder.

46/16.6 Beitebakke i lisisiden i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet grenser til 46/6 i vest og 46/5 i øst. Det er steinstolper i grenselinjen mot øst. Teigen har mindre beitepress enn 46/9 og har fått oppslag av flere gjengroingsarter, blant annet mjøddurt. Arealet er på 22 daa og avgrenses i nedkant av buråsa som går på sørsiden av dalen.

Potensiell utvikling: Teigen beites bare ekstensivt i dag og har fått oppslag av mange beiteprefererende arter, hvor mjøddurt er særlig dominerende. Utviklingen vil fortsette inkl. oppslag av einer (*Juniperus communis*) og spredning av sitkagran (*Picea sitchensis*).

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som 46/9.

Restaureringstiltak: Mulig brenning av området på vårvinteren for å få redusert oppslaget av mjøddurt noe.

Skjøtselstiltak: Sterkt beitepress (småfè) i vekstsesongen.

46/16.7 Teig i heimestølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er på 4,3 daa ligger på oversiden og nedsiden av vegen omtrent midt i heimestølsområdet. Teigen er felles med 46/24. Teigen er plantet helt til med sitkagran (*Picea sitchensis*) og mangler feltsjikt i dag. På kart er det tegnet inn en bygning nord på teigen, men det har ikke lyktes å finne denne. Skogen er

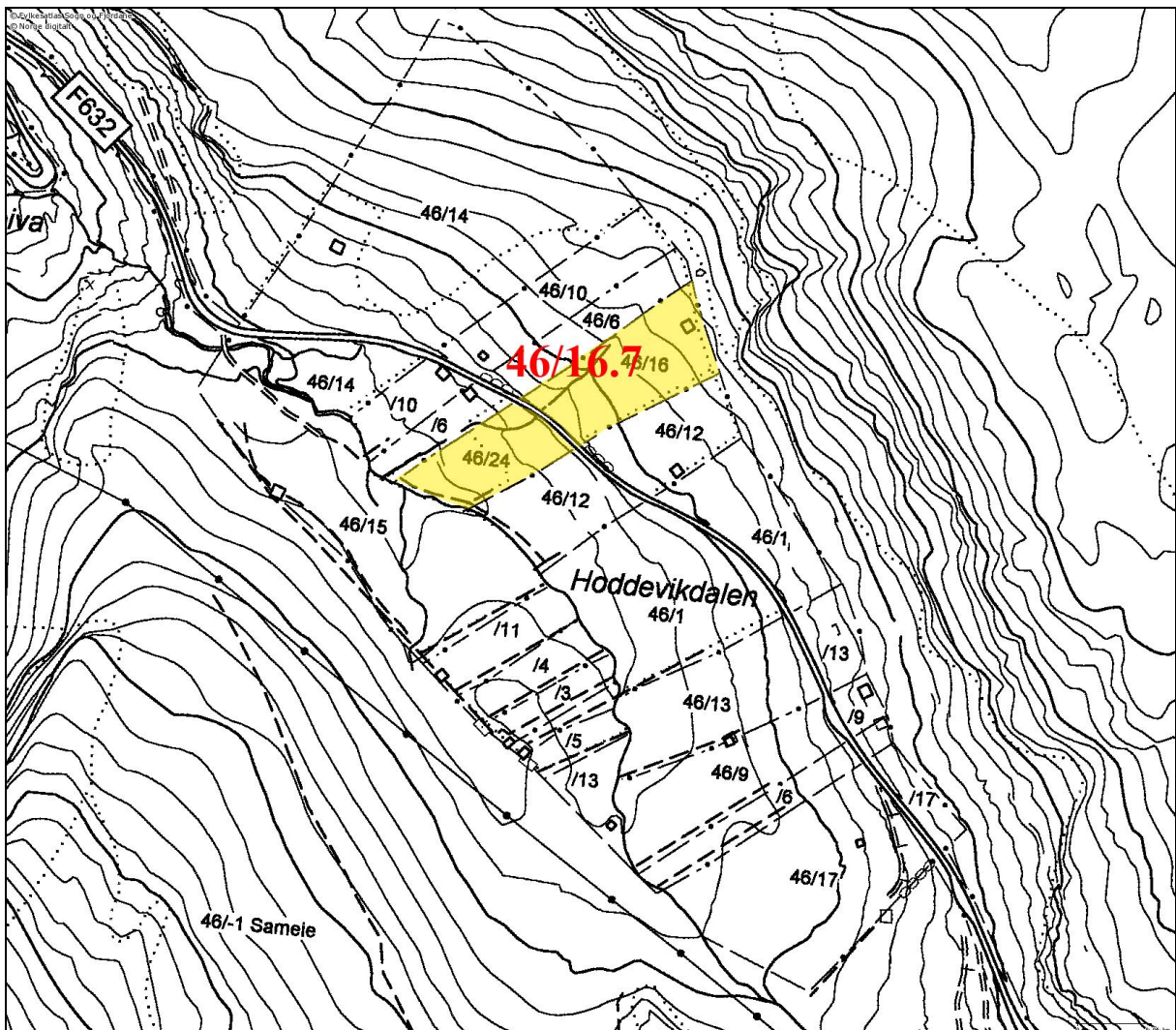
ugjennomtrengelig. Det er steinstolper i grenselinjen mot vest (46/7-8). Plantefeltet danner en vegg mot åpne areal i sørøst (46/2). Se beskrivelse av den nedre teigen under 46/24.

Potensiell utvikling: Sitkagranplantefelt.

Ønsket tilstand: Åpen beitemark med evt. rester etter steinfjøs.

Restaureringstiltak: Uthugging av plantefeltet, gradvis rehabilitering av feltsjiktet gjennom naturlig suksesjon.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting med etterrydding.

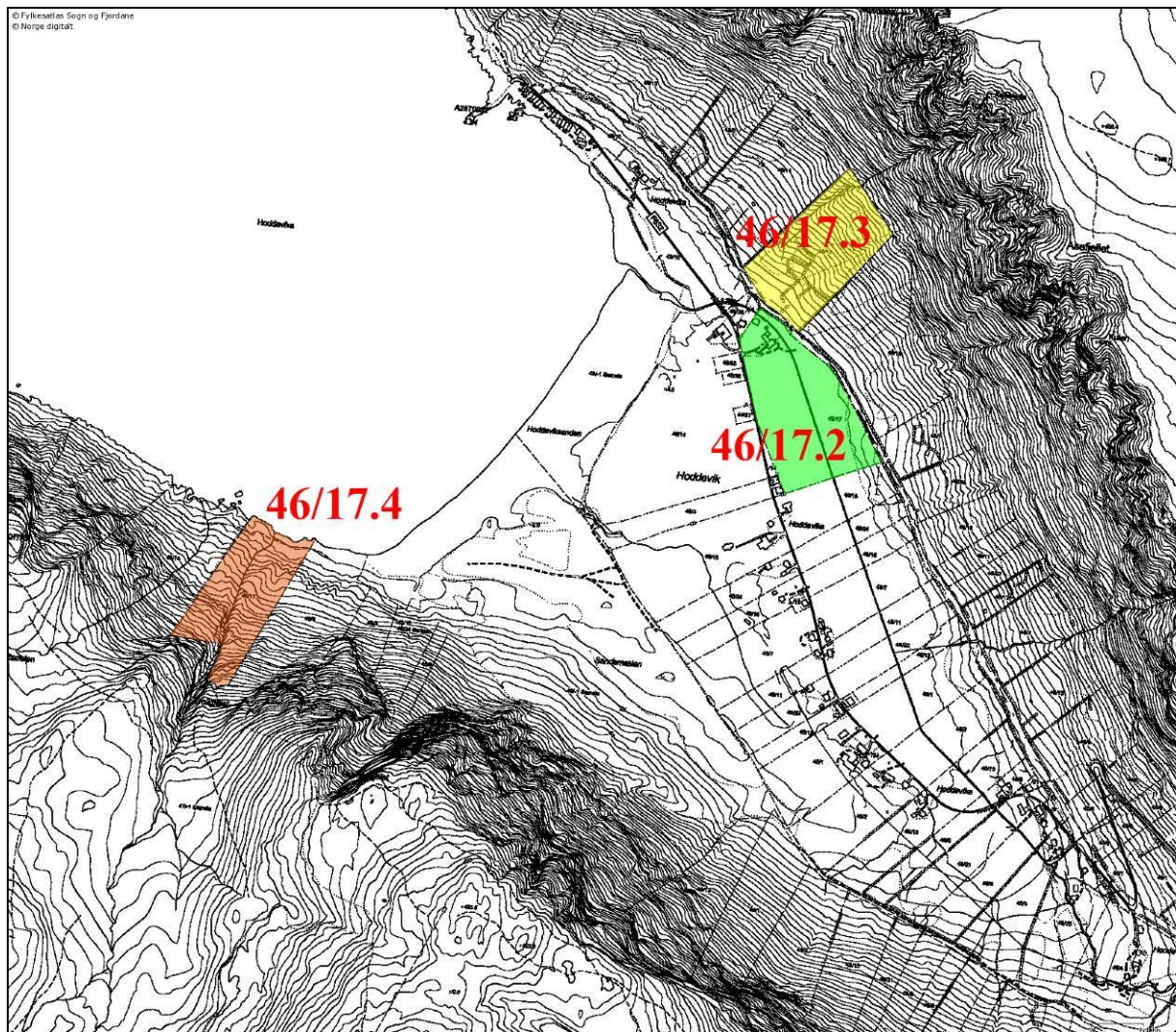
Figur 50. Skjøtselssområde 46/16.7 i Hoddevikdalen.

3.16. Hoddevika 46/17 "Randjane"

Eier er Magne Hoddevik. Gårdsbruket benyttes som feriested. Gården (tunet), er lokalisert på det gamle klyngetunområdet og ligger i munningen av dalen ut mot Hoddeviksanden. Tilhørende innmarksareal ligger sør for tunet, mens det er større teiger både i lisen på nordsiden av dalen og vest for Hoddeviksanden på sørsiden (fig. 51). I tillegg er det en større teig i heimestølsområdet i Dalen (fig. 55).

Historie:

I 1949 ble det dyrket grønnfôr på 1 daa og poteter på 0,7 daa. Det var 11,3 daa eng på dyrket mark og 32 daa natureng på innmark, totalt 45 daa jordbruksareal i alt. Annet areal blir oppgitt til 14 daa. Det ble oppgitt at 28 daa egnet seg for oppdyrking. Det var 1 hest og 1 fyll, 5 kyr, 3 kalver og 1 okse, 15 søyer, 3 værer og 11 lam på gårdsbruket. Det var 1 plog, 3 harver, 1 gjødselspreder, 1 slåmaskin, 1 sleperive, 1 hjulrive, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator, dvs. en større redskapspark enn det som ellers var vanlig i Hoddevik på den tiden.

Figur 51. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/17 i Hoddevik.

Figur 52. Øvre deler av skjøtelsesområde 46/17.2 har et relativt høyt biologisk mangfold på innmarksteigen opp mot buråsa.

46/17.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Våningshuset, trolig satt opp i 1917-1918, brukes i dag som feriested. I tunet som ligger på nordsiden av veien, står også en driftsbygning fra 1976. Det er registrert en liten steinbygning mellom våningshuset og driftsbygningen.

Steinbygningen som er en smie, kan være den eldste bygningen i grenda (Magne Hoddevik pers. medd.). Tunet avgrenses av bøgard/burås i bakkant. Her er også hage og en del store trær [platanlønn (*Acer pseudoplatanus*), rogn (*Sorbus aucuparia*), bjørk (*Betula* sp.)].

Bygningsmiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng, men smia er viktig og bør sikres midler til istandsetting.

46/17.2 Innmarksareal sør for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 52 daa deles opp av den kanaliserte elva i to teigstykker. Med unntak av øvre deler i skråningen opp mot buråsa, blir arealet slått maskinelt. Skråningen har fått et stort oppslag av kraftige gras og urter som blant annet eng- og krattlodnegras (*Holcus lanatus*, *H. mollis*) og hundegras (*Dactylus glomerata*), men har en artsrik vegetasjon med mange urter tidlig på sommeren (fig. 52).

Potensiell utvikling: De flateste arealene vil trolig fortsatt bli slått, mens skråningen vil få en negativ utvikling og gjengroingskarakter på sikt.

Ønsket tilstand: Åpen velstelt kultureng med natureng i skråning.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått av de flateste arealene. Årlig slått også av skråningene med lettere maskinelt utstyr og fjerning av biomasse.

46/17.3 Beiteeng i lisen i nord (prioritert område pga. mange steinstrukturer og artsrik vegetasjon)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som er på 42 daa, ligger på oversiden av buråsa som danner nedre grense. Teigen grenser til 46/14 mot vest og 46/15 i øst. Her er det utført mye rydningsarbeid, og teigen kan fremvise en lang rekke røyser, bakkemurer og steingarder. Det ser ut til at det er flere inngjerdete småareal (slåtteenger) på teigen (fig. 53). Parti med berg er brukt som opplegg for røyser. Røsslyng (*Calluna vulgaris*) kommer inn ovenfra og skogburkne (*Anthyrium filix-femina*) vokser i urer, men teigen har ennå et relativt velholdt preg. Det er også en del rogn (*Sorbus aucuparia*) på teigen i første rekke i tilknytning til steinoppleggene. Ved gjerdet i nedkant er det en del opphopet gjødsel med oppslag av mye byhøymole (*Rumex obtusifolius*). Det er imidlertid de artsrike naturengene som karakteriserer teigen. Her vokser gulaks (*Anthoanthum odoratum*), engkvein (*Agrostis capillaris*), smyle (*Deschampsia flexuosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), geitsvingel (*F. vivipara*), ryllik (*Achillea millefolium*), følblom (*Leontodon autumnalis*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), vanlig arve (*Cerastium fontanum*), hvitkløver (*Trifolium repens*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), fiol (*Viola* sp.), blåknapp (*Succisa pratensis*), jordnøtt (*Conopodium majus*), løvetann (*Taraxacum vulgare*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), kusymre (*Primula vulgaris*), legeveronika (*Veronica officinalis*) og hårsvæve (*Hieracium pilosella*). Deler av teigen kan karakteriseres som jordnøtteng. Teigen, særlig nedre deler, beites.

Figur 53. Beiteeng/-bakke i lisen i nord. Prioritert område.

Potensiell utvikling: Teigen er en av de mest velholdte på denne siden av dalen. Den har delvis fått hagemarkskarakter, og lauvtrær kan komme til å spre seg ytterligere. Tørrbakkene vil på sikt bli invadert av røsslyng, einer (*Juniperus communis*), einstape (*Pteridium aquilinum*) og skogburkne, noe som vil skjule steinoppleggene. Steinopplegg kan komme til å rase ut.

Ønsket tilstand: Åpen, velstelt beiteeng/-bakke med tydelige steinstrukturer og spredte rognetrær ved steinopplegg.

Restaureringstiltak: Opplegging av evt. utraste steiner i muropplegg og røyser. Uthugging av enkelte rognetrær og tynning der hvor bestandene er for tette. Evt. forsiktig avbrenning av røsslyng i overkant av teigen.

Skjøtselstiltak: Mindre slåtteenger, hager og tørrbakker kan en vurdere å slå med ljå annet til tredje hvert år pga. artsrik engvegetasjon, ellers er området egnet for husdyrbeiting.

Etterrydding av beiteprefererende arter er viktig i dette området. I tillegg er det viktig å slå inntil steinstrukturer.

46/17.4 Beiteeng/-bakke vest for Sandmælen (lavere deler er prioritert område pga. artsrik engvegetasjon)

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: En større elv renner gjennom teigen og deler den i to (fig. 54). Teigen er på 38 daa. På det gamle utskiftingskartet er det tegnet inn et kvernhus i nedkant av teigen på østsiden av elven. I følge Halfdan Hoddevik (pers.medd.), hadde 46/10 tidligere kvern her. Det er ikke registrert tydelige rester etter dette kvernhuset i dag. I nedkant av teigen står et tidligere sommerfjøs i relativt dårlig stand. Fjøset er opprinnelig en gammel stall som sto i tunet og som kan ha bevaringsverdi. Eier kan være interessert i å sette denne i stand (Magne Hoddevik, pers. medd.). Den gamle vegen (tegnert inn på utskiftingskartet fra 1886) er bygget opp og går i nedkant av fjøset. Det er rast stein ned på vegen, og tidligere klopp over elva har forsvunnet, muligens i et ras på 1950-tallet (Magne Hoddevik, pers. medd.). Teigen er bratt og marka har fått tydelige beiteterrasser. Området har tidligere vært brukt som utslåtte-mark.

I dag beites teigen av streifdyr (storfe og sau). Her er det åpen engbakke med grov stein og bergknauser i veksling med søkk og fuktige dråg og elve- og bekkeløp. Stedvis kommer vier (*Salix* sp.) og rogn inn. På denne teigen og også på naboteigen 46/14, er det lommer med artsrik engvegetasjon på tørrere rygger. Her er registret et høgt innhold av lyskrevende naturengarter som blant annet: hjertegras (*Brizia media*), knegras (*Danthonia decumbens*), gulaks, engkvein, geitsvingel, raudsvingel, dunhavre (*Avenula pubescens*), engfrytle (*Luzula multiflora* ssp. *multiflora*), bleikstarr (*Carex pallescens*), loppestarr (*C. pulicaris*), slåttestarr (*Carex nigra*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), kusymre, maria nøkleblom (*Primula veris*), marikåpe (*Alchemilla* sp.), jordnøtt, blåknapp, tepperot (*Potentilla erecta*), firkantperikum, smalkjempe, blåkoll (*Prunella vulgaris*), blåklokke, vanlig arve, fiol, fuglevikke (*Vicia cracca*), hvitkløver, tveskjeggveronika (*Veronica chamadrys*), småengkall (*Rhinanthus minor*), jåblom (*Parnassia palustris*), øyentrøst (*Euphrasia* sp), følblom, og mer kraftige gras og urter som humleblom (*Geum* sp), gullris (*Solidago virgaurea*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), hundegras (*Dactylis glomerata*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Mjødurt (*Filipendula ulmaria*), hvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), myrtistel (*C. palustris*), kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*), sløke (*Angelica sylvestris*), skogburkne, byhøymole, storfrytle (*Luzula sylvatica*), og knappsiv (*Juncus conglomeratus*), er mer næringskrevende og beiteprefererende arter som vitner om lav utnytting.

Figur 54. Skjøtselsområde 46/17.4 har en artsrik vegetasjon vest for sommerfjøset.

På friskere mark finnes englodnegras (*Holcus lanatus*), blåtopp (*Molinia caerulea*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), rome (*Narthecium ossifragum*), flekkmarihånd (*Dactylorhiza maculata*), tettegras (*Pinguicula vulgaris*) og ryllsiv (*Juncus articulatus*).

Potensiell utvikling: Området har stort potensiale som artsrik slåtteng, men spesielle arter som hjertegras og brudespore og spinkle, lyskrevende gras og urter, er i ferd med å kveles av høgt feltsjikt. Mjødurt og lauvskog vil på sikt invadere arealet.

Ønsket tilstand: Velstelt natureng. Aralet er stort og vanskelig å skjøtte. Sammen med tilgrensende og nærliggende areal på 46/14, 46/10 og 46/15 bør det tas utgangspunkt i den gamle veglinjen og i lommene med artsrik engvegetasjon og i første rekke utvikle disse til artsrike og velstelte naturengpartier. Dette vil trolig sikre en del av de spesielle engartene i dette området. Gradvis kan skjøtselsområdene utvides.

Restaureringstiltak: Ingen, evt. istandsetting av sommerfjøset.

Skjøtelstiltak: Husdyrbeiting, men med større beitepress enn i dag generelt på arealet.

Etterrydding. Slått av strekninger og mindre engpartier langs vegen. Uttak av biomasse.

46/17.5 Teig i heimestølsområdet i Dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger på nedsiden av vegen, lengst sør-øst i området. Teigen som er på vel 10 daa, avgrenses av steingard, delvis utrast i øvre, østre del, og av nettinggjerde med steinstolper. Det går en oppbygget, gammel kjerreveg ned til steinfjøset som har godt bevarte vegger, men hvor taket er fjernet. Fjøset er bygget inn i steingarden (gardfjøs). På teigen står også en mindre bygning, et sel som nå har fått ny kledning og steinheller på taket. Dette var en av to teiger i Dalen hvor det også var sel. Området er en av de få teigene i Dalen som ikke er plantet til med sitkagran (*Picea sitchensis*) og som er åpent. Imidlertid er området tydelig preget av forfall og under gjengroing med einer

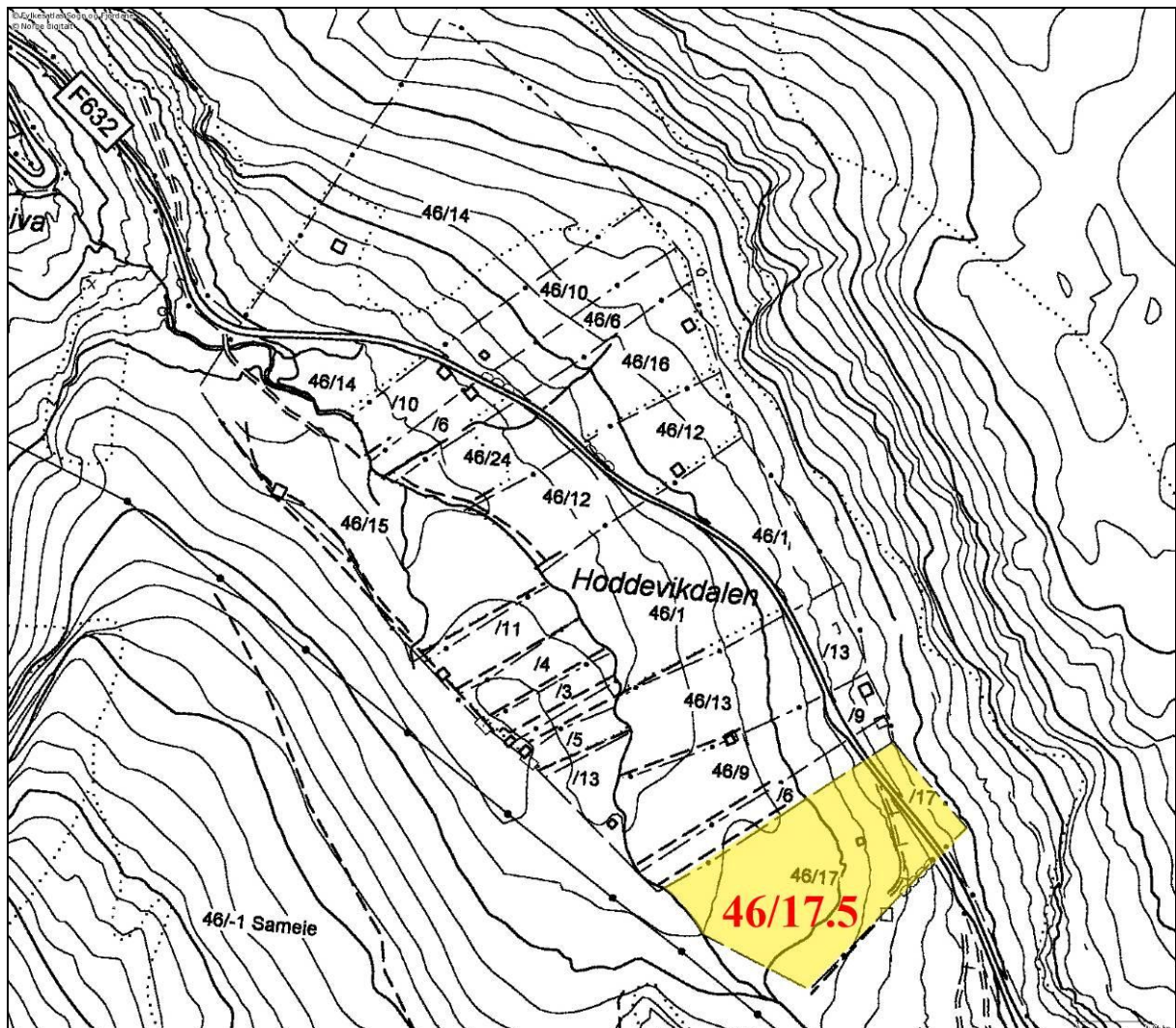
og røsslyng. Særlig i nordvest er det mye røsslyng og einer. Arealet beites ekstensivt av husdyr (storfø og sau).

Potensiell utvikling: Teigen vil gro ytterligere til med einer, og sitkagran kan komme til å spre seg inn på marka. Steingjerdet vil rase ytterligere ut, og også steinvegger i fjøset er utsatt.

Ønsket tilstand: Velholdt beitemark med tydelige steinstrukturer og restaurert steinfjøs.

Restaureringstiltak: Opplegging av utraste murer. Fjerning (hogst) av einer.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting, mer intensivt enn i dag.

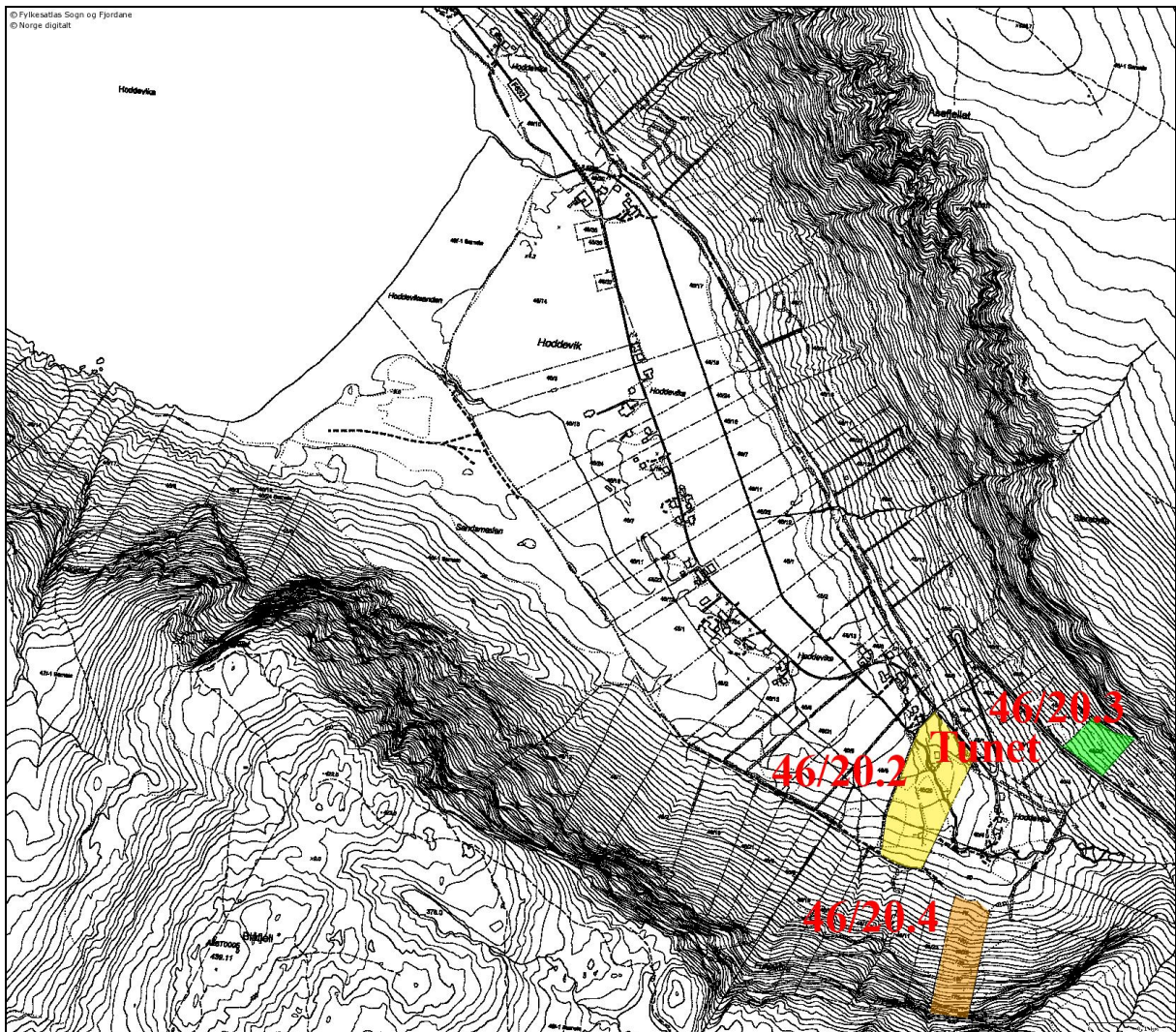
Figur 55. Skjøtselssområde 46/17.5 i Hoddevikdalen.

3.17. Hoddevika 46/20 "Grønnelid"

Eier er Jarand Sundal Fretheim. Gårdbruket er kjøpt opp og brukes i forbindelse med utleige til surfere. Det bor ikke folk fast på gården som ligger innerst i dalbunnen med innmarksareal på sørsiden av vegen og en teig på sørsiden av dalen og en teig i Kleiva (fig. 56).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 0,5 daa. Eng på dyrket mark ble oppgitt til å være 5,5 og natureng på innmark 20 daa, i tillegg til 5 daa natureng til beite, eller totalt 31 daa jordbruksareal i alt. Areal som egnet seg for oppdyrking ble oppgitt til 20 daa. Det var 1 hest, 1 ku, 1 kvige og 2 kalver på bruket i tillegg til 4 søyer, 2 værere og 2 lam. Det ble oppgitt 1 plog, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest).

Figur 56. Oversikt over de forskjellige skjøtselsområdene på gnr. 46/20 i Hoddevik.

46/20.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Driftsbygningen er revet, og det er nå bare et våningshus i tunet. På nedsiden av vegen, i overkant av tunområdet, går den gamle buråsa. Den nedre steingarden er kraftig, men skjules delvis av vegskråning, delvis av sitkagrantrær. Våningshuset, som er et eldre hus, er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/20.2 Innmark sør for tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen sør for tunet er på 28 daa og deles opp i to teigstykker av Storelva (fig. 57). Teigen ser ut til å være i delvis drift. Skråningen opp mot råsa som går på sørsiden av dalen, ligger imidlertid brakk, og har bare ekstensiv beiting. Dette utgjør ca. halvparten av teigen.

Potensiell utvikling: Fremtidig drift er usikker. Muligens vil deler av innmarksarealet også bli slått i fremtiden av gårdbrukere med behov for fôr. Dette vil trolig ikke gjelde skråningen i sør som vil utvikle uønsket vegetasjon og kunne fungere som spredningskjerne for arter som mjødukt (*Filipendula ulmaria*), myrtistel (*Cirsium palustre*), kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*) og høymole (*Rumex longifolius*, *R. obtusifolius*).

Ønsket tilstand: Velstelt kulturreng i drift inkl. areal i skråningen i sør.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått, uttak av biomasse. Vår- og høstbeiting av husdyr.

Figur 57. I forgrunnen ses 46/20. Fotoet illustrerer hvordan sitkagran er plantet langs steingjerder, i eiendomsgrenser og langs buråsmurene.

46.20.3 Beitemark i lisen i nord-øst

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et teigstykke på 7,5 daa som ligger øverst i Kleiva på oversiden av vegen. Teigen er delvis plantet til med sitkagran (*Picea sitchensis*), delvis har den åpen karakter (beiteeng/-mark) (se fig. 5). I overkant er det partier med storsteinet ur. Teigen beites ekstensivt av sau.

Potensiell utvikling: Sitkagran vil kunne spre seg på teigen fra tilgrensende plantinger. Ellers kan einer (*Juniperus communis*) etablere seg på teigen ovenfra.

Ønsket tilstand: Åpen beiteeng/-mark.

Restaureringstiltak: Hogst av sitkagran.

Skjøtselstiltak: Intensiv husdyrbeiting (småfê).

46/20.4 Beitebakke i lisen i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger innerst i dalbunnen og avgrenses av siste del av buråsa i nedkant og strekker seg opp til fjellfoten. Teigen som er på 15 daa brukes til husdyrbeiting for sau. Marka har mye stor stein/blokker og en del oppslag av mjødurt.

Potensiell utvikling: Oppslaget av mjødurt vil bli kraftigere, senere vil einer (*Juniperus communis*) og på sikt også lauvskog komme inn.

Ønsket tilstand: Åpen beitebakke.

Restaureringstiltak: Ingen. Evt. kan avbrenning av uønsket vegetasjon gjøres på vårvinteren.

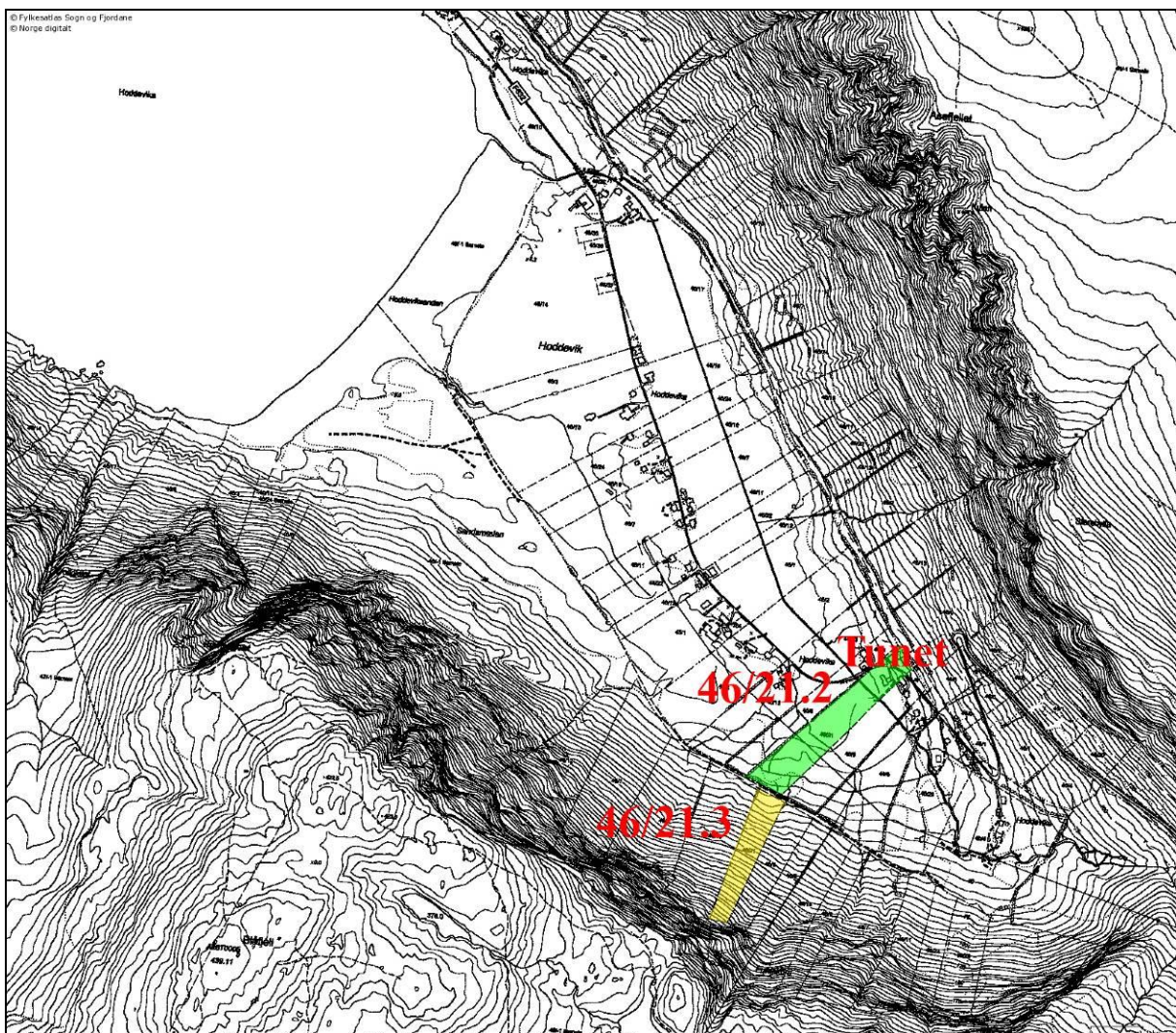
Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag, helst med et hardere beitetrykk. Etterrydding av beiteprefererende arter.

3.18. Hoddevika 46/21. Solheim. "Larsane".

Eier er i dag Marta Hoddevik som bor på gårdsbruket. Gården ligger innerst i dalbunnen før oppkjøringen til Kleiva med innmarksarealene sør for ve-gen. I tillegg har gården en teig i lisen på sørsiden av dalen (fig. 58).

Historie:

I 1949 ble det dyrket 0,5 daa bygg og 1,2 daa poteter. Av eng til slått ble 2,3 daa oppgitt å være på dyrket jord og 21 daa natureng på innmark, eller jordbruksareal i alt på 25 daa. Annet areal ble oppgitt til å være 10 daa. 21daa udyrket areal skulle egne seg for oppdyrking. Det var 1 ½ hest, 2 kyr, 1 kvige og 1 kalv, 3 søyer, 1 vær og 2 lam samt 3 kyllinger på gårdsbruket. Det ble registrert 1 plog, 1 harv, 1 slåmaskin, 1 arbeidskjerre og 1 høyvogn (alle for hest) og 1 separator.

Figur 58. Oversikt over de forskjellige skjøtselsområdene på gnr. 46/21 i Hoddevik.

46/21.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Vegen deler opp tunområdet hvor våningshus og garasje ligger på nordsiden av vegen, mens driftsbygningen ligger i sør. Det er hage i tilknytning til våningshuset. Tunområdet avgrenses av bøgarden i overkant. Her er det plantet noe sitkagran. Bygningene er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/21.2 Innmarksareal i dalbunnen på sørsiden av vegen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen som går fra vegen i nord til buråsa som går langs sørsiden av dalen, er på 19 daa og drives som kultureng i dag, sammen med naboteig i øst, 46/9. Teigen dels opp i to teigstykker av den kanaliserte elven. Det er steingard i grenselinjen mot vest (46/6).

Potensiell utvikling: Trolig vil innmarksarealene fortsatt bli slått.

Ønsket tilstand: Kultureng som i dag.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig slått.

46/21.3 Beitebakke i lisen på sørsiden av dalen.

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet er på 12 daa. Arealet ligger i nær tilknytning til innmarksteigen på sørsiden av dalen, dvs. teigen ligger på den andre siden av råsa. I følge utskiftingskartet fra 1886 skal teigen tidligere ha vært brukt som utslåtte-mark. Teigen som har et relativt stort innhold av stein (utraste blokker) beites i dag ekstensivt av småfå. Mye mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) i feltsjiktet forringer beitekvaliteten.

Potensiell utvikling: Uten skjøtselstiltak vil teigen utvikle seg uheldig; mjøddurt og beiteprefererende arter vil få kraftigere dominans, og beitekvaliteten vil reduseres ytterligere.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.

Restaureringstiltak: Evt. avbrenning av feltsjiktet (biomasse) på vårvinteren. Tiltaket bør samordnes med naboer.

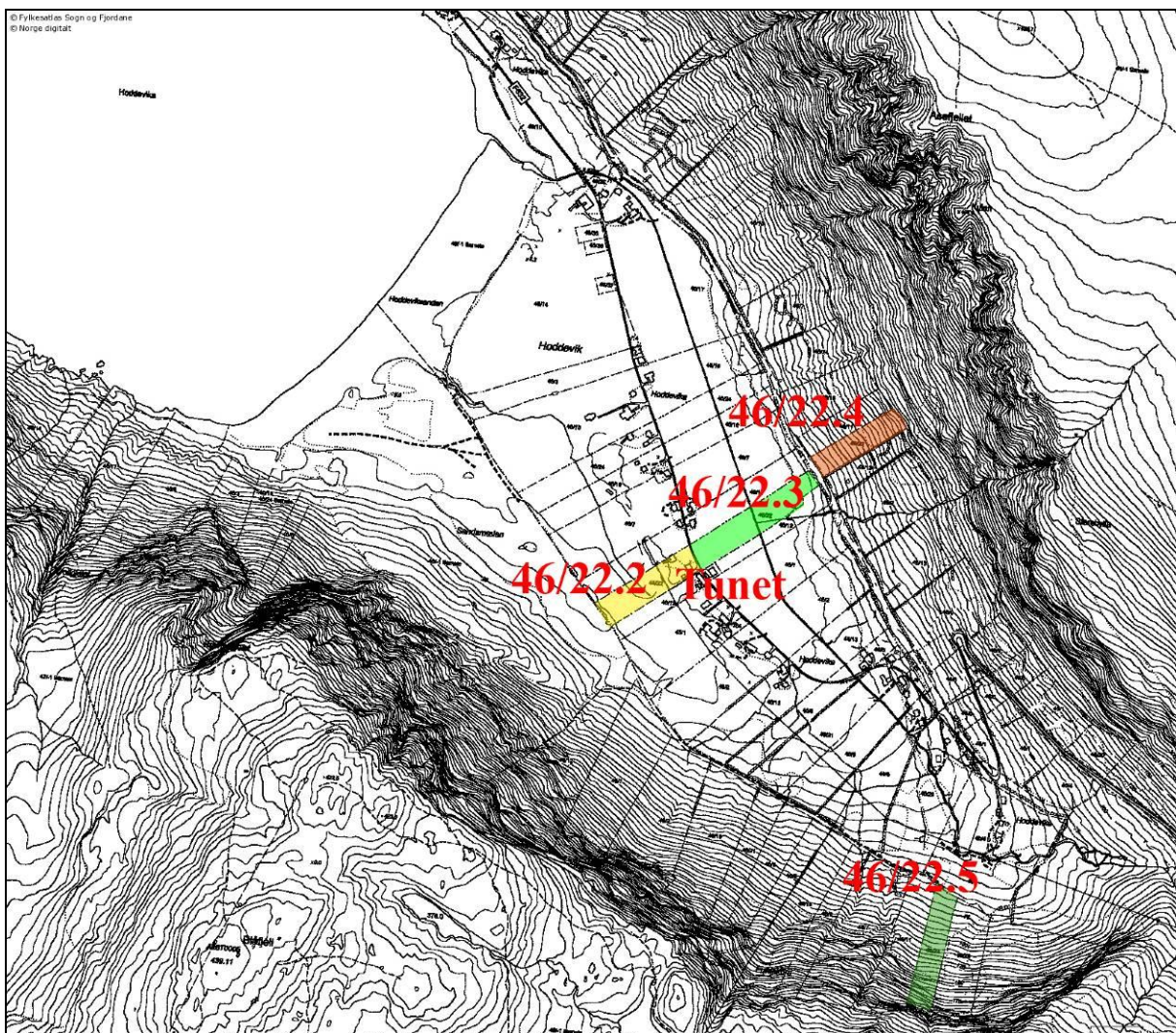
Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting.

3.19. Hoddevika 46/22 (23). Voll og Midtbø. "Estjane".

Eier er Sølvi Aarvik Hoddevik. Det bor folk fast på gården som ligger midt i dalbunnen. Innmarksarealene ligger på begge sider av vegen. Til gården hører det to utmarksteiger, en i lisen i nord, og en i sør (fig. 59). Det er også en liten teig i dalen felles med 46/11, se denne.

Historie:

I 1949 ble det satt poteter på 1,3 daa. Eng til slått på dyrket mark ble oppgitt til å være 5,2 daa og natureng på innmark 26,5 daa, totalt 33 daa jordbruksareal i alt. Annet areal ble oppgitt til 15 daa. Areal som egnet seg for oppdyrking ble oppgitt til å være 26,5 daa. Det var 2 x ½ hest, 3 kyr og 2 kalver på bruket i tillegg til 5 søyer, 1 vær og 8 lam. Det ble oppgitt ½ plog, 2 x ½ harv, ½ slåmaskin, ½ hjulrive, ½ arbeidskjerre, ½ høyvogn (alle for hest) og ½ separator på gårdsbruket.

Figur 59. Oversikt over de forskjellige skjøtselsområdene på gnr. 46.22 (23). i Hoddevik.

46/22.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Det er to bygninger i tunet, våningshus og driftsbygning som begge ligger på sørsiden av vegen. Det er hage ved våningshuset. Bygningene er ikke nærmere beskrevet her.

46/22.2 Innmarksareal på sørsiden av dalen.

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen avgrenses av Sandmælen i sør, er på 10 daa og drives som kultureng.

Potensiell utvikling: Kultureng som i dag.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/22.3 Innmarksareal på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen deles i to relativt like teigstykker av det kanaliserte elveløpet, Storelva. Størstedelen av teigen på ca. 13 daa blir slått. Et mindre restareal finnes ved en sideelv (øvre teigstykke), og ellers er det skråningene opp mot buråsa som ikke blir slått, her som ellers i dalen. Uslått areal utgjør ca. ¼ av det øvre teigstykket. I bøgarden er det et steinfjøs. Her er det også en stor rogn (*Sorbus aucuparia*).

Potensiell utvikling: Kultureng som i dag.

Ønsket tilstand: Velstelt kultureng helt opp til råsa.

Restaureringstiltak: Restaurering av steinfjøs, ellers ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått av hele arealet. Skråningen opp mot råsa kan utvikles til natureng med slått ved bruk av lettere maskinelt utstyr og uten oppgjødsling.

46/22.4 Beitemark i lisiden i nord

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealene til 46/22 fortsetter i lisiden på den andre siden av buråsa i nord. Teigen som er på 8,5 daa grenser i nedkant til steinmur i råsa. Teigen avgrenses av steingard mot naboteig i øst 46/12. Teigen er åpen og beites ekstensivt med småfè. Steinmurer etter fjøs finnes sentralt på teigen som kan karakteriseres som natureng/naturbeitemark

Potensiell utvikling: Ved svakere beitepress vil teigen på sikt kunne utvikle seg uheldig med større oppslag av kratt- (*Holcus mollis*) og englodnegras (*H. lanathus*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), senere lauvkratt. På grunnere jordsmonn og i tilknytning til berg og stein vil einstape (*Pteridium aquilinum*), røsslyng (*Calluna vulgaris*) og einer (*Juniperus communis*) komme inn.

Ønsket tilstand: Åpen velholdt beitebakke med lyskrevende naturengvegetasjon og tydelige bygningsmurer.

Restaureringstiltak: Ingen. Evt. opprydding i bygningsmurer og opplegging av utrast stein.

Skjøtselstiltak: Sterkere husdyrbeite enn i dag med etterrydding av beiteprefererende arter på beitemarka, og fjerning av uønskede arter ellers.

46/22.5 Beitebakke i lisiden i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Teigen ligger i indre del av dalen og avgrenses av buråsa i nedkant og strekker seg opp til fjellfoten. Teigen som er på vel 11 daa brukes til husdyrbeiting for sau. Marka har mye stor stein/blokker og har en del oppslag av mjørdurt (*Filipendula ulmaria*).

Potensiell utvikling: Oppslaget av mjørdurt vil bli kraftigere, senere vil einer, og på sikt også lauvskog komme inn.

Ønsket tilstand: Åpen beitebakke.

Restaureringstiltak: Ingen, evt. kan avbrenning av uønsket vegetasjon gjøres på vårvinteren.

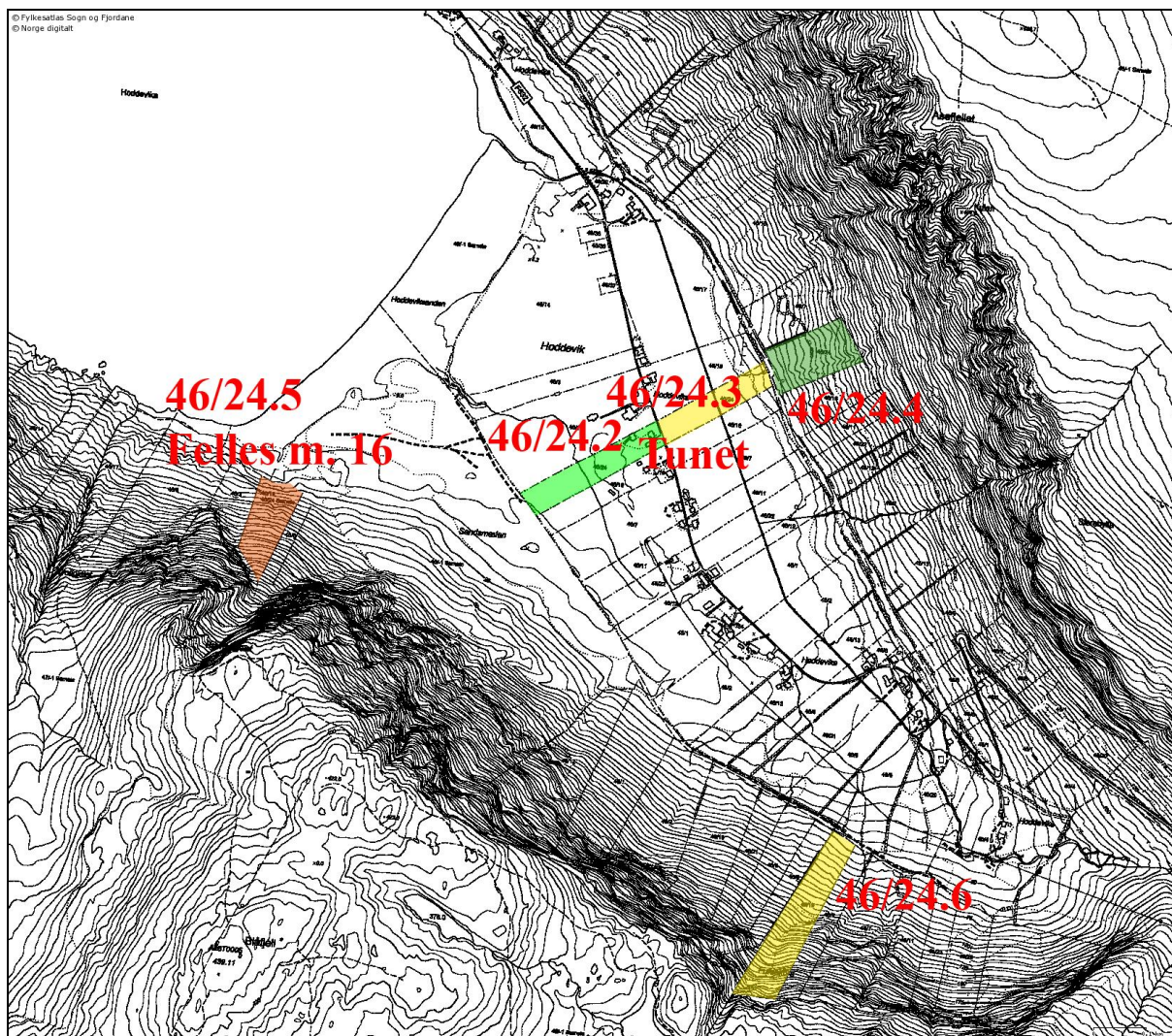
Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag, helst med et hardere beitetrykk. Etterrydding av beiteprefererende arter.

3.20. Hoddevika 46/24. Nyheim. "Monsane"

Eier i dag er Anny Hoddevik. Driftsarealene brukes av Sverre Leikanger. Gården ligger i nedre del av dalen. Innmarksarealene ligger på begge sider av vegen (fig. 60). I tillegg har gården en utmarksteig i lisen på nordsiden av dalen, og en fellesteig med 46/16 i lisen vest for Sandmælen og Reitane. Gården har også en utmarksteig innerst i dalbunnen, og en teig i heimstølsområdet i Dalen (fig. 62).

Historie:

I 1949 ble det dyrket poteter på 1,3 daa. Eng til slått ble oppgitt til å være 5,2 daa på dyrket jord i tillegg til 26,5 natureng på innmark, et totalt jordbruksareal i alt på 33 daa. Annet areal ble oppgitt til å være 15 daa. Udyrket areal som skulle være skikket for oppdyrking sies å være 26,5 daa. Det var 2 x ½ hest, 3 kyr, 2 kalver, 5 søyer, 1 vær og 8 lam på bruket. Det ble også registrert ½ plog, ½ fjørharv, ½ harv, ½ slåmaskin, ½ hjulriver, ½ arbeidskjerre og ½ høyvogn (alle for hest) og ½ separator.

Figur 60. Oversikt over skjøtselsområder på gnr. 46/24. i Hoddevik.

46/24.1 Tunet

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Det er tre bygninger i tunet inkl. en garasje som alle sammen ligger på sørsiden av vegen. Det bor ikke folk fast på gårdsbruket som i dag brukes som feriested. Det er hage i tilknytning til våningshuset som er avgrenset av hagtorntrær (*Crataegus* sp.) mot vegen og mot vest. Bygningstiljøet er ikke nærmere beskrevet i denne sammenheng.

46/24.2 Innmarksareal på sørsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Dette er et mindre areal på 13 daa, som grenser opp til Sandmælen. Teigen brukes som kulturreng i dag.

Potensiell utvikling: Kulturreng som i dag.

Ønsket tilstand: Kulturreng.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/24.3 Innmarksareal på nordsiden av dalen

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Den langsmale teigen deles opp i to, relativt like store teigstykker av den kanaliserte elva. Teigen som er på 10,5 daa, grenser opp mot buråsa i nord. Teigstykket nedenfor elveløpet er kulturreng i aktiv drift. Dette gjelder også halvparten av teigstykket ovenfor, mens skråningen opp mot råsa, ca. ½ ikke drives.

Potensiell utvikling: Størstedelen av teigen vil trolig bli slått som i dag, mens det øvre teigstykket vil utvikle seg uheldig uten skjøtsel og få større oppslag av gras og urter med dårlig fôr kvalitet.

Ønsket tilstand: Velstelt kulturreng over hele arealet, alternativt utvikling av natureng på det øvre teigstykket.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Årlig, maskinell slått.

46/24.4 Beiteeng/-bakke i lisen i nord

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på knappe 15 daa avgrenses i nedkant av bøgarden som går på nordsiden av dalen. Mot vest er teigen avgrenset av den doble steingarden. Arealet grenser mot naboteig (46/16) i øst. Teigen er tydelig avgrenset med steingjerde i overkant. Et større areal ved den øvre buråsmuren er ryddet til slåttemark og inngjerdet. Marka har ellers mye stor stein og berg og kan karakteriseres som natureng. Teigen brukes ekstensivt til husdyrbeiting (småfè) i dag, og vegetasjonen er dominert av typiske beitemarksarter. I overkant av arealet har einstape (*Peridium aquilinum*) etablert seg.

Potensiell utvikling: Avhengig av bruksforhold. Husdyrbeitingen er i dag for svak og bør økes for å hindre gjengroing og en uheldig utvikling.

Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitemark med tydelige steinstrukturer.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (småfè). Etterrydding er viktig for å begrense oppslaget av beiteprefererende arter som einstape.

46/24.5 Beiteeng/-bakke i lisen ved Sandmælen/Reitane på sørsiden av dalen (prioritert område pga. biologisk mangfold og oppslag av spesielle arter).

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet som er på 12 daa ligger rett sør for sandstranden, og er felles med br.nr. 46/16 (se 46/16.5). Teigen går opp til ca. 100 moh. og har sandholdig jordsmonn. Teigen har tidligere vært utslåtteareal. Teigen har gjengroingspreg med en del mjøddurt (*Filipendula ulmaria*) særlig i øvre del, og er preget av en del

tråkkterrasser, mens nedre del fremstår som en relativt velholdt beiteeng/-bakke. Arealet beites av småfè i dag. Marehalm (*Ammophila arenaria*) finnes i lavere deler av teigen. Vegetasjonen er artsrik og har stort potensiale (fig. 61). For beskrivelse av vegetasjon, se vedlegg 1 i Austad & Hauge (2010) og beskrivelse av fellesbeitearealene (kap. 4.0).
Potensiell utvikling: Uten småfèbeite som i dag vil vi få ytterligere gjengroing med spredning av mjørdurt på større areal.
Ønsket tilstand: Åpen, velholdt beitebakke.
Restaureringstiltak: Ingen.
Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting (småfè) med etterrydding av mjørdurt og beiteprefererende arter. Tiltak for å beskytte lavereliggende områder mot tidlig husdyrbeiting (sau) må vurderes.

Fig. 61. Interiør fra område 46/24.5 Beiteeng/-bakke i lisen ved Sandmælen/Reitane.

46/24.6 Beitebakke i lisen i sør

Dagens tilstand/situasjonsbeskrivelse: Arealet grenser til 46/6 i vest og 46/5 i øst. Det er steinstolper i grenselinjen mot øst. Teigen har mindre beitepress enn 46/9 og har fått oppslag av flere gjengroingsarter, blant annet mjørdurt. Arealet er på 22 daa og avgrenses i nedkant av buråsa som går på sørsiden av dalen.

Potensiell utvikling: Teigen beites bare ekstensivt i dag og har fått oppslag av mange beiteprefererende arter, hvor mjørdurt er særlig dominerende. Utvikingen vil fortsette inkl. oppslag av einer (*Juniperus communis*) og spredning av sitkagran (*Picea sitchensis*).

Ønsket tilstand: Åpen beitemark som 46/9.

Restaureringstiltak: Mulig brenning av området på vårvinteren for å få redusert oppslaget av mjørdurt noe.

Skjøtselstiltak: Sterkt beitepress (småfè) i vekstsesongen.

4.0 FELLESBEITEMARK VED SANDMÆLEN OG REITANE (prioritert område pga. høgt arts mangfold)

Dagens situasjon/situasjonsbeskrivelse: Et større område mellom Sandmælen og fjellsiden ovenfor, og som grenser opp mot privateide teiger i vest (46/4) og i øst (46/12), har etter utskiftingen vært felles slåtte/-beitemark for åtte gårdsbruk i Hoddevik. Området er godt nedbeitet og har en artsrik vegetasjon. Deler av marka har utviklet beiteterrasser. Her vokser: ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), markåpe (*Alchemilla* sp.), vill-lauk (*Allium oleracleum*), marehalm (*Ammophila arenaria*), sløke (*Angelica sylvestris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), skogburkne (*Anthyrium filix-femina*), gåsemure (*Argentina anserina*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), dunhavre (*Avenula pubescens*), tusenfryd (*Bellis perennis*), harerug (*Bistorta vivipara*), hjertegras (*Briza media*), røsslyng (*Calluna vulgaris*), blåklukke (*Campanula rotundifolia*), kornstarr (*Carex panicea*), bråtestarr (*C. pilulifera*), karve (*Carum carvi*), vanlig arve (*Cerastium fontanum*), grønnkurle (*Coeloglossum viride*), kvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), myrtistel (*C. palustre*), maigull (*Chrysosplenium oppositifolium*), marihånd (*Dactylorhiza* sp.), hundegras (*Dactylus glomerata*), knegras (*Danthonia decumbens*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), smyle (*D. flexuosa*), lodnerublom (*Draba incana*), krattmjølke (*Epilobium montanum*), kveke (*Elytrigia repens* ssp. *repens*), åkersnelle (*Equisetum arvense*), engsnelle (*E. pratense*), øyentrøst (*Euphrasia* sp.), sauesvingel (*Festuca ovina*), engsvingel (*F. pratensis*), rødsvingel (*F. rubra*), geitsvingel (*Festuca vivipara* ssp. *vivipara*), mjøduert (*Filipendula ulmaria*), gulmaure (*Galium verum*), enghumleblom (*Geum rivale*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), kystbjørnekjeks (*Heracleum spondylium*), englodnegras (*Holcus lanatus*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), ryllsiv (*Juncus articulatus*), einer (*Juniperus communis*), raudknapp (*Knautia arvensis*), gulskolm (*Lathyrus pratensis*), prestekrage (*Leucanthemum vulgare*), følblom (*Leontodon autumnalis*), vill-lin (*Linum catharticum*), stortveblad (*Listera ovata*), raigras (*Lolium perenne*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), engfrytle (*Luzula multiflora* ssp. *multiflora*), skogfrytle (*L. sylvatica*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), blåtopp (*Molinia caerulea*), minneblom (*Myosotis* sp.), jåblom (*Parnassisa palustris*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), tunrapp (*Poa annua*), engrapp (*P. pratensis*), markrapp (*P. trivialis*), tepperot (*Potentilla erecta*), kusymre (*Primula vulgaris*), nøkleblom (*P. sp.*), blåkoll (*Prunella vulgaris*), engsoeie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), nyperose (*Rosa* sp.), engsyre (*Rumex acetosa*), høymole (*R. longifolius*), byhøymole (*R. obtusifolius*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), dvergjamne (*Sellaginella selaginoides*), bitter bergknapp (*Sedum acre*), rød jonsokblom (*Silene dioica*), engsmelle (*S. vulgaris*), gullris (*Solidago virgaurea*), løvetann (*Taraxacum* sp.), geitskjegg (*Tragopogon pratensis*), rødkløver (*Trifolium pratense*), kvitkløver (*T. repens*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*), fuglevikke (*Vicia cracca*), gjerdevikke (*V. sepium*), skogvikke (*V. sylvatica*), skogfiol (*Viola riviniana*), stemorsblom (*V. tricolor*).

Potensiell utvikling: Øvre deler av området kan på sikt utsettes for oppslag av mjøduert (*Filipendula ulmaria*), og ved for sterkt beitepress kan begynnede erosjonsspor utvikles videre.

Ønsket tilstand: Åpen velholdt beitebakke med artsrik vegetasjon og et høgt innhold av basekrevende arter.

Restaureringstiltak: Ingen.

Skjøtselstiltak: Husdyrbeiting som i dag. Det kan være aktuelt med tiltak for å skjerme enkelte, lavereliggende områder mot beiting (sau) tidlig på forsommeren, både for å beskytte basekrevende arter ved blomstring og for å hindre videre utvikling av tråkketerrasser.

Området må overvåkes.

5.0 PRIORITERTE OMRÅDER

Helhetlig kulturlandskap

Hoddevik med heimestølsområdet i Dalen er et svært spesielt kulturlandskap slik det fremstår i dag. Selve landskapsformen med de nærmest vertikale dalsidene, det fysiske og visuelle ”fallet” ned i dalbunnen gjennom Kleiva, den nærmest horisontale dalbunnen, flyvesandfeltet og det åpne storhavet utenfor, må sies å være unik. Det kraftige relieffet og dalsidene gjør at kulturlandskapet i dalen reises på høykant og gir en pedagogisk formidling av kulturlandskapsstrukturen i tillegg til en sterk romopplevelse. Naustområdet og den hvite sandstranden supplerer opplevelsen av en helt spesiell dal. Gårdsbrukene og bebyggelsen ligger konsentrert langs vegen, slik de ble lagt etter utskiftingen på slutten av 1800-tallet. Dalen er ikke forstyrret av ødeleggende inngrep. Hele dalen bør slik sett tas vare på.

I tillegg til aktiv drift av de sentrale innmarksarealene, er det viktig at også noen få, mindre teigstykker som i dag ligger brakk på selve innmarka, og skråningene opp mot de to buråsene henholdsvis på nordsiden og sørsiden av dalen, blir skjøttet. De enkelte grunneierne og brukerne i dalen bør ha et felles ansvar for at dette gjennomføres. I et prioritert, helhetlig kulturlandskap bør også alle kantsoner stelles. Nedenfor er fremhevet de mest verdifulle områdene i Hoddevik. Se fig. 63.

Heimestølsområdet

Heimestølsområdet i Dalen med sine mange steinfjøs og grenselinjer markert med steinstolper, er spesielt. Den omfattende plantingen av sitkagran her er uheldig, og plantefeltene bør på sikt avvirknes. Sitkagranen hindrer i stor grad utsikten over Hoddevik, samtidig som den skjuler den ellers, tydelige teigdelingen i området. Sitkagranen her viser også tydelig spredning.

Naustområdet

Naustområdet er også en viktig del av dalens kulturhistorie og identitet, og er et blikkefang både fra land og fra sjø. Lokaliseringen av bygningene, den konsentrerte og helhetlige strukturen er viktig at ikke blir ødelagt, men tvert imot forsterket.

Buråsene

Steinstrukturene i Hoddevik er mange og varierte, og flest mulige av disse bør sikres. Det gjelder også steingarder i grenselinjer mellom eiendommer, bøgardene og spesielt buråsene. Særlig må buråsa på nordsiden av dalen fremheves. I tillegg til at den ubrutt går i hele dallengden (1.5km), er den stedvis kantet av kraftige, monumentale murer, og ikke minst også med mange gardfjøs av stein som er bygget inn i muren. Det er sjelden man finner buråser av et slikt format i dag. Begge buråsene har også potensiale som turveger. Det bør ryddes opp i gamle piggrådgerder, stolper og nettinggerder bør rehabiliteres, og utraste partier i steingarder og bøgarder må legges opp. Gamle skiftegerder bør en vurdere tilstand på og behovet for. Skiftegerder kan imidlertid være historiefortellende. Det bør imidlertid ryddes opp i området og porter bør istandsettes. En bør også diskutere inngjerding (rundt vannkilder) i selve buråsa på nordsiden av dalen (størrelse, utforming og plassering). El-hus og mast på oversiden midt i råsa i sør burde ha vært flyttet.

Reitane og Sandmælen og fellesbeitemark

Reitane og Sandmælen (sameige) og tilliggende beitebakker (felles), er områder som peker seg ut i dalen, både på grunn av sin egenkarakter (flyvesandfelt), sin kulturhistorie (sameige med kasteteiger), og ikke minst pga. en spesiell flora med mange basekrevende arter. Det er

viktig at området får omfattende og riktig skjøtsel for å ta vare på den spesielle floraen her. Allmennheten bør ha god tilgang til disse arealene. I den sammenheng er det også aktuelt å se på spredning av uønskede arter og tiltak mot disse. Dette gjelder også i sanddynene.

Kvernhusområder

Det er i første rekke to områder i Hoddevik hvor det har vært kvernhus, henholdsvis i dalbunnen (46/4), og ved munningen av dalen ved det tidligere klyngetunområdet (46/10 og 46/29). To kvernhus, et i hvert område, er restaurert. Her har det tidligere vært et omfattende rennesystem. Deler av disse står ennå, men det trengs opprydding i områdene. Det er ønskelig at områdene gjøres tilgjengelige for besøkende.

Steinbygninger

I tillegg til steinfjøsene i heimestølsområdet i Dalen og gardfjøsene i buråsa i nord, er det små steinbygninger på flere av enkelteiendommene. Dette gjelder 46/10, 46/17, 46/29 og 46/2. Disse er trolig fra tiden rett etter utskiftingen. Det er ellers murer etter flere steinfjøs på heimeutmarka i lisen i nord. Steinbygningene bør tas vare på og sikres midler til vedlikehold, og det bør ryddes rundt bygningsmurene.

Enkelteiger

De mest verdifulle enkelteigene når det gjelder biologisk mangfold ligger i tilknytning til Reitane og Sandmælen. Dette gjelder **46/6.4**, beiteeng/-bakke, **46/16.5** (felles med 46/24), i tillegg til **fellesarealene** (beite) i overkant av Sandmælen (som tidligere er nevnt). Det finnes også partier med verdifull vegetasjon lenger vest, i tilknytning til 46/17, 46/14 og 46/10. Disse sistnevnte områdene bør prioriteres etter de førstnevnte.

Enkelte teiger, særlig i dalsiden i nord, skiller seg også ut, delvis fordi de har svært karakteristiske og varierte steinstrukturer, delvis fordi de har et høgt innhold av lyskrevende gras og urter med potensiale for å øke dette. Disse teigene bør kartlegges i detalj både når det gjelder vegetasjon og steinstrukturer. Interessante er:

46/7(8).4 Beiteeng/-bakke, prioritert pga. store og varierte steinopplegg.

46/9.4 og 46/10.5. Beitemark og slåttemark, prioritert pga. mange steinstrukturer, velholdt gardfjøs og høgt biologisk mangfold.

46/12.4 Beiteeng/-bakke prioritert pga. stort og variert innhold av steinstrukturer og stor artsvariasjon.

46/17.3 Beiteeng/-bakke prioritert pga. stort innhold av varierte steinstrukturer og artsrik vegetasjon.

Skjøtselsplanen omhandler private areal (enkelteiendommer) inkl. naust og heimestøler i Dalen. For naustområdet og heimestølsområdet bør innsatsen koordineres av eierne. Når det gjelder beitemark som er felles, er også samordning av tiltakene her viktig.

Det er viktig å sikre de prioriterte områdene så raskt som mulig gjennom skjøtselsavtaler. Dette er imidlertid ikke til hinder for at det opprettes avtaler med interesserte grunneiere som ønsker å sette i gang restaurerings- og skjøtseltiltak for delområder på innmarksarealene (skråninger, kantsoner m.m.) som i dag ikke blir skjøttet. På samme måte er det viktig gjennom avtaler å ta vare på initiativ som går på å øke beitingen i lisen generelt, også utenom de prioriterte områdene.

For buråsene, stranden, sanddynene, Reitane og Sandmælen hvor det er store naturhistoriske og kulturhistoriske verdier, vil det være naturlig at grunneigerlaget tar ansvar for hvordan skjøtselstiltakene skal organiseres.

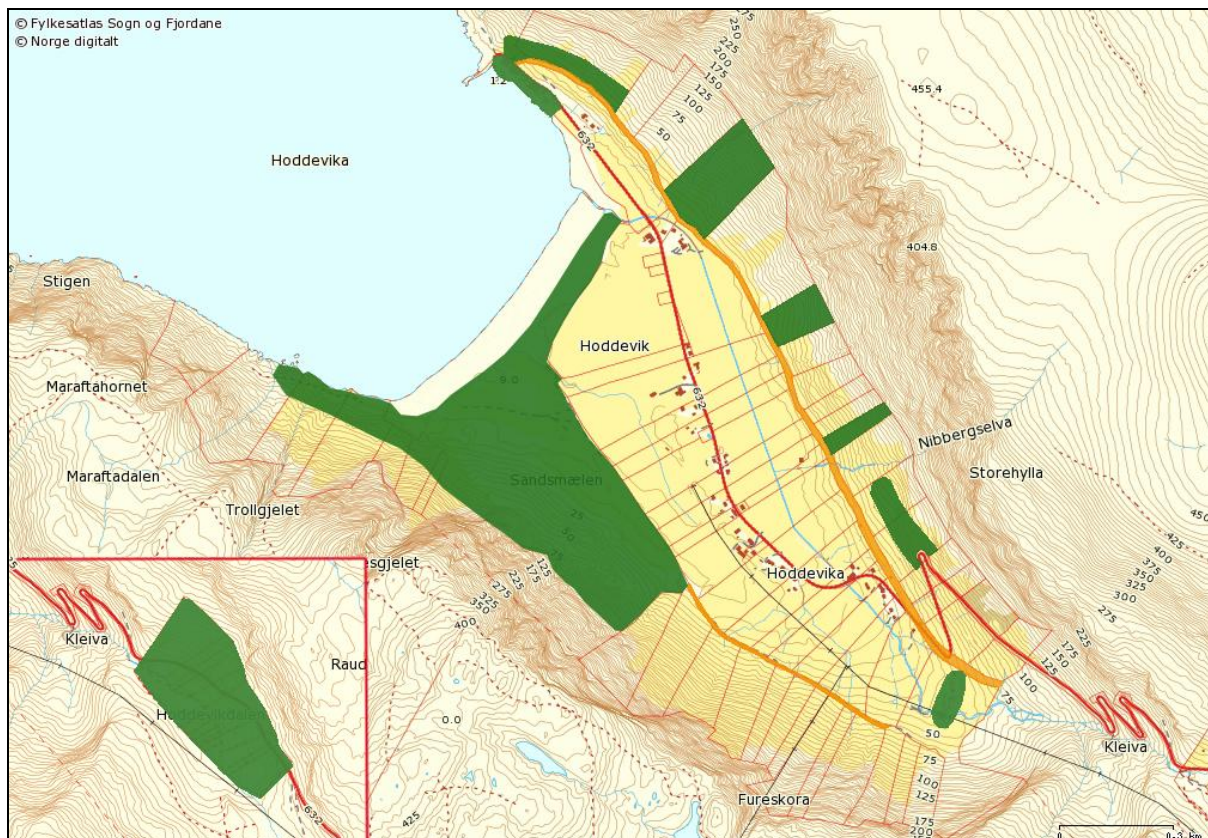

Fig. 63. Oversikt over prioriterte områder i Hoddevik.

6.0 REFERANSER OG KILDER

Austad, I. & Hauge, L. 2010. Hoddevik i Selje. Skjøtselsplan for kulturlandskapet. Delområde under nasjonalt, utvalgt kulturlandskap – Hoddevik-Liset. HSF- Rapport 02/2010. Avdeling for ingeniør- og naturfag, Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Sørensen, S. 2009. Hoddevik i Selje. Bachelor-oppgåve ved Avdeling for ingeniør- og naturfag, Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Muntlige kilder:

Halfdan Hoddevik, grunneier i Hoddevik

Jan Ove Hoddevik, gårdbruker i Hoddevik

Grete Hoddevik, gårdbruker i Hoddevik

Magne Hoddevik, grunneier i Hoddevik

Geir Magne Hoddevik, grunneier i Hoddevik

May Britt Ervik, grunneier i Hoddevik

Sverre Hoddevik, grunneier i Hoddevik

Harald Hoddevik, grunneier i Hoddevik

Leslie Hoddevik, grunneier i Hoddevik

Torkild Strandvik, grunneier i Hoddevik

Rira Buttenschön, forsker ved København Universitet